



Kirol-federazioen
papera Bizkaian.
Egungo egoera eta
etorkizuneko.

Aisiazko Ikaskuntzen Institutoa.
Giza eta Gizartete Zientzien Fakultatea
Deustuko Unibertsitatea

Kirol-federazioen papera Bizkaian. Egungo egoera eta etorkizuneko erronkak.

Aurkibidea

1. SARRERA.....	1
1.1. Helburuak.....	4
1.2. Metodologia.....	6
1.3. Egitura.....	8
2. EMAITZEN ANALISIA..	9
2.1. Bizkaiko kirol-federazioak herritarrek kirol-arloan izan dituzten ohitura-aldaketen aurrean.	11
2.1.1. Aldaketa nagusiak.....	11
2.1.2. Eraginak eta egokitzeko aukerak	20
2.2. Federazioen sarearen antolamendua.....	28
2.2.1. Araugintza-esparrua eta esparru administratiboa ..	
2.2.2. Izaera eta eginkizunak	32
2.2.3. Federazio-sistemaren egitura	36
2.3. Kudeaketa.....	43
2.3.1. Kirol-federazioen barneko funtzionamendua Bizkaian.....	43
2.3.2. Giza baliabideak: boluntarioak versus profesionalizazioa.	53
2.3.3. Finantzaketa-iturri nagusiak.	57
2.3.4. Kolektiboen parte-hartzea.....	64
2.4. Eragina gizartean	80
2.4.1. Bizkaiko federazioen eragin soziala herritarrengan ..	81
2.4.2. Gizarteko irudia.....	94
3. DIAGNOSTIKOA ETA ETORKIZUNeko ERRONKAK ..	106
4. BIBLIOGRAFIA.....	115
5. ERANSKINAK.....	117

Deustuko Aisiazko Ikaskuntzen Institutuko *Aisi eta Giza Garapeneko* ikerketa
taldeak egindako ikerketa
Bilbo 2013a.

Ikertzaile nagusia

María Jesús Monteagudo

Ikertzaileak

Joseba Doistua

Ruth Ahedo

Fernando Ritcher

LIP Kolaboratzailea

Sheila Romero

1. Sarrera.

Kirolak, gaur egungo bizitzako arlo gehienek bezala, egungo gizarte postmodernoen alderdi asko bereganatu ditu. Denbora modu azeleratuan bizi dugu, kirolean aritzeko lekuak dibertsifikatzen ari dira, kirola zabaltzen eta dibertsifikatzen da eta gizartearen imaginarioan osoki barneratzera iritsi gabe ere kirol-modalitateak zaharkituta geratzen dira; horiek guztiak kirol garaikidearen testuinguru konplexua ulertzeko alderdi saihestezinak dira gaur egun.

Beharbada aro-aldaketa batean gaude, edo agian aldaketen aroan bizi gara (San Salvador del Valle, 2012); baina, nolanahi ere, kirol-sistema gaur egun aldaketa garrantzitsuak izaten ari da, eta kirola ulertzeko modurik tradizionalena nahiz kirola bizitzeko modua zalantzan jartzen ari dira. Oro har, kirol-sisteman eragina duten aldaketak diren arren, ez da ahaztu behar kirol federatua aldaketa horien eragin handiena jasaten ari den esparruetako bat dela; izan ere, bere jarduera-esparru nagusia lehiaketa-kirola da, eta esparru hori egungo egoeraren arlo erabakigarrienetako bat da.

Ospe handiko azterlanek —hala nola, espainiar biztanleriaren kirol-ohiturei buruzko bost urtez behingo txostenek, CISEk CSDrekin lankidetzan egiten dituztenek—, beren azken hiru edizioetan (2000., 2005. eta 2010. urteetakoetan), jendeak kirolean aritzerakoan dituzten lehentasunen artean lehiaketa-kirolak protagonismoa galdu duela adierazten dute.

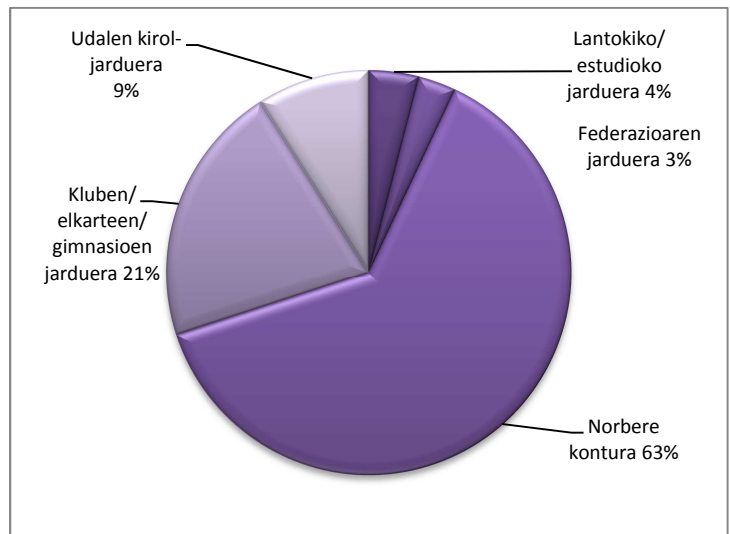
“Oro har, lehiaketa kirol federatuaren funtsezko ezaugarria dela esan daiteke, baina kirol-jarduera fisikoak garrantzia irabazten ari dira eta modernitate berantiarretako gizarte aurreratueta finkatzen ari dira, ongi pasatzeko eta jai moduko jarduera-kutsua dute, eta horrek nabarmenki bereizten ditu kirol federatuak tradizionalak bereizgarri izan duen lehia arautuaren zentzutik”. (García Ferrando & Llopis, 2010)

Beherakada motela baina etengabea izan da, eta lehiaketa-kirol arautuaren nahiz informalaren protagonismoaren galera azaltzen du. Zehazki, lehiaketara (zentu zabalean) bideratutako kirola 2010ean espainiar estatuan erregistratutako kirol-jarduera osoaren % 13koa zen. Bada, argi dago ehuneko hori 1995eko % 20a baino baxuagoa dela (García Ferrando & Llopis, 2010:80). Gainera, ez da ahaztu behar lehiatzeko kirol-jardueretan —arautuetan nahiz informaletan— parte hartzen dutenak nagusiki gizonezkoak eta gazteak direla; hain zuzen ere, gizonen % 35ek parte hartzen du lehiaketa-kiroletan, emakumeen kasuan, berriz, % 10ek dihardu horrelako kirolean, eta gazteei dagokienez, 15 eta 17 urte arteko kolektiboan bakarrik, lehiaketa-kirola ongi pasatzekoa baino handiagoa da, % 58 eta % 39, hurrenez hurren. Baina bestalde, emakumeak eta 25 urtetik gorako pertsonak dira nagusi kirolean aisialdiko jarduera gisa diharduten pertsonen artean (García Ferrando & Llopis, 2010:82).

Kirol-jarduera aisialdiko jardueretara gero eta gehiago bideratze hori esparru zabalago batean interpretatu behar da, herritarren kirol-interes eta -lehentasunekin lotutako aldaketak aintzat hartuz, eta horien artean, gailentzekoa da jendeak kirola bere kabuz egiteko joera duela, eta ez dela aritzen inolako kirol-egituraren barruan. Kirolean aritzeko modu horrek 2010ean kirolean aritzen ziren pertsonen % 75 barne hartzen zuen, hau da, lau kirolaritik hiruk nahiago zuten inolako erakunderen menpean egon gabe kirolean aritu (García Ferrando & Llopis, 2010:64).

Euskadi eta, ondorioz, Bizkaia, postmodernizazio prozesuetan murgilduta dauden gizarte aurreratuak izanik, joera horien isla dira, eta kirolarien artean, kirol-modalitate eta -adierazpen berrietara ireki direla ikusten da, baina horrez gain, espainiar biztanleriaren testuinguruan lehenago identifikatutako kirol-jarduera desberdinetan aritzeko gero eta joera handiagoa dagoela ere egiaztatu da.

1. grafikoa. Kirolean nola jarduten den Bizkaian.



Iturria: (Deloitte, 2009:19).

Aldaketa horiek, azterlanean ikusiko dugun bezala, hainbat eratako arrazoiek eragin dituzte, eta ondorio garrantzitsuak dituzte kirol federatuan eta kirol federatua sustatzen duten erakundeetan. Ondorio horiek ez dira derrigorrez interpretatu behar galera edo mehatxu gisa, aukera gisa baizik, hobekuntza aldaketaren emaitza posible gisa ikusten baita.

1.1. Helburuak.

Testuinguru honetan, Bizkaiko Foru Aldundiak, Kirol eta Gazteria Zuzendaritza Nagusiaren bitartez, federazio-sarearen ezagutza nahitaezko estrategiatzat jotzen du Bizkaiko kirol federatuaren etorkizuna modu ezin hobean bideratzeko gai diren politikak diseinatzeko eta planteatutako aldaketei emaitza onak lortuz aurre egiteko. Orrialde hauetan jaso den azterlana, *Kirol-federazioek Bizkaian duten papera. Egungo egoera eta etorkizuneko erronkak*, Aldundiak gai horrekin lotuta duen interesari erantzuteko egin da, baita Bizkaiko lurraldeko federazioei ahotsa emateko ere, gaur egun zein egoeratan dauden jakiteko, federazio-sarearen etorkizunari buruz duten iritzia argitzeko, zein erronka dituzten ikusteko eta kirolaren arloko eskaera berrien aurrean kasu bakoitzeko posizionamendu estrategikoa zein den jakiteko.

Helburu orokor hau lortzeko, era berean, ikerketa-prozesuan beste helburu garrantzitsu batzuei erantzun behar zaie, hala nola honakoei:

1. Bizkaiko kirol-federazioek azken urteotan kirol-jardueran egon diren aldaketak eta aldaketa horiek federazioek gauzatzen duten lanean izan dituzten ondorioak nola ikusten dituzten jakitea.
2. Esku hartzeko arlo berriak identifikatzea Bizkaiko kirol federazioentzat, baita kirolaren testuinguru berrira egokitzeak martxan jarri behar diren estrategiak ere.
3. Federazioen sarearen egungo antolamenduak eta indarrean dauden kudeaketa-ereduek Bizkaiko kirol-federazioentzat dakartzaten abantailak eta zailtasunak zehaztea.

4. Emakumeek eta urritasunak dituzten pertsonak Bizkaiko kirol-federazioetan zein esku-hartze duten argitzea, bai parte-hartzeari dagokionez, bai egitura federatiboen esparruko kudeaketa-arloan.
5. Bizkaiko Lurraldeko Federazioek gizartean duten barneratze-maila zehaztea, Lurralde Historikoan gizartean duten irudia eta kirol-jarduera (federatua eta ez-federatua) sustatzeko lana aztertuz.
6. Bizkaiko kirol-federazioek datozen urteotan izango dituzten erronka nagusiak zehaztea, baita erronka horiei erantzuteko dauzkaten zailtasunak ere.

1.2. Metodologia.

Azterlan hau izaera kualitatiboko teknikak (esate baterako, sakoneko elkarrizketak eta eztabaida-taldeak) eta izaera kuantitatiboko teknikak (zenbakizko datuetan eta datu horien analisi estatistikoan oinarritzen dira) batzen dituen metodologia misto batean oinarritzen da planteatutako helburuei heltzeko.

Teknika kualitatiboen kasuan, lehenbizi, hainbat adituri 6 elkarrizketa erdi egituratu egin zaizkie. Aditu horiek Bizkaiko kirol-arloaren eta zehazki federazio-sarearen gaineko ezagutza zabala duten pertsonak dira, eta horri esker, Bizkaiko lurraldeko federazioen egungo egoerari buruz duten iritzia baliagarria izan daiteke. Elkarrizketa horiek 2012ko maiatzaren 31 eta ekainaren 15a bitartean egin ziren. Aditu horien hausnarketa eta iritziei esker, gainera, Bizkaian kirol-federazioen gaineko ezagutzan aurrerapenak lortzeko nahitaez jorratu behar diren gaiak zedarritzeko aukera dago, eta horrela, erakunde horiek datozen urteotan izango dituzten aukerei eta erronkei buruzko oinarri sendoko ikuspegi bat izan daiteke. Bigarrenik, eztabaida-taldeak garatzeko, Bizkaiko kirol-federazioen arduradunak ongi bereizitako lau taldetan banatu dira¹ eta talde bakoitzean hainbat irizpiderekin (esaterako, lizentzien bolumena, eskuragarri daukaten aurrekontua edo eskola-kiroleko parte-hartzea) lotutako arazoak komunean izan litzaketen lurralde-federazioak bildu nahi izan ziren. Oro har, esan daiteke informazio kualitatiboa 26 federazioko lagin adierazgarri baten bidez lortu dela, hau da, % 58ko parte-hartze indizea egon da. Bilera guztiak 2012ko ekainaren 25etik 28ra egin ziren, ASFEDEBIk lagatako toki batean.

¹ **Federazio handiak:** futbola, saskibaloia, eskubaloia, igeriketa, gimnasia, txirrindularitza, mendia, atletismoa, euskal pilota eta kirol egokitua. **Federazio ertainak:** hipika, judoa, arrauna, herri kirolak, xakea, tiro olinpikoa, golfa, ehiza, boleibola eta neguko kirolak. **Federazio txikiak:** arrantza, errugbia, padela, triatloia, hockeya, surfa, bola-jokoa, bela, taekwondoa, karatea, patinajea eta urpeko jarduerak. **Oso federazio txikiak:** petanka, borroka eta samboa, automobilgintza, boxeoa, halterofilia, piraguismoa, beisbola, aireko kirolak, arku-tiroa, motoziklismoa, mahai-tenisa eta esgrima.

Azpimarratzekoa da hainbat arrazoiren ondorioz eztabaida-taldeetan parte hartzea joan ezin izan ziren kirol-federazioen ehuneko txiki batek gainerakoekin egindako bileretan eztabaidatu ziren gaien inguruan zituzten iritziak islatzeko interesa agertu zutela. Lurralde-federazioek azterlanean izan duten parte-hartzea maximizatzeko, arduradun interesatuei eztabaida-taldeetan erabili zen gidoia osatzen zuten galdera irekiak helarazi zitzaizkien. Bi federaziok bakarrik erantzun zuten bide honen bitartez: Tiro Olinpikoaren federazioak eta Kirol Egokituarenak.

Teknika kuantitatiboei dagokienez, Bizkaiko kirol-federazio guztiei 10 itemeko galdera-sorta labur bat entregatu zaie, eta galdera-sorta horren bitartez, alderdi hauen inguruko indizeak lortzen dira:

- Azken 3 urteotako lizentzia-kopurua guztira
- Emakumezkoen lizentzia-kopurua
- Gizonezkoen lizentzia-kopurua
- Egutegi ofizialeko lehiaketa-kopurua
- Eskola-kirolean parte hartzen duten pertsonen kopurua
- Egutegi ofizialek kanpo antolatutako ekitaldiak
- Familiarentzat egindako programak edo jarduerak
- Aisialdiko txartel-kopurua
- Programetan urritasunak dituzten pertsonen parte hartzen duten ala ez
- Parte hartzen badute, zein den partaide-kopurua

Galdera-sorta honen 25 erantzun jaso ziren; beraz, azterlanaren xede den populazio osoaren % 56k erantzun zutela esan daiteke. Erantzun horiek, nagusiki, 2012ko urriaren 15etik azaroaren 15era jaso ziren².

² Metodologiari eta teknika kualitatibo nahiz kuantitatiboetako parte-hartze indizeei buruzko informazio gehiago lortzeko, ikus 1. Eranskina.

1.3. Egitura.

Txosten hau hiru atal bereizitan antolatuta dago. Lehenik, sarrera labur bat jaso da, eta bertan, azterlanari zentzua ematen dioten aldaketen esparruari dagokion testuingurua azaltzen da, eta aldaketa horiek Bizkaiko kirol-sarearen etorkizunerako izan litzaketen ondorioak direla-eta duten garrantziaren oinarriak ezartzen dira. Era berean, azterlanaren helburuak zehazten dira, baita ikerketa oinarritzen duen informazioa biltzeko erabili den metodologia ere.

Bigarrenik, emaitzen analisia azterlanean sakonki jorratzen diren gai nagusiekin lotutako lau ataletan egituratzen da:

1. Kirolak azken urteotan izan dituen aldaketen inguruko ikuspuntua, aldaketa horiek federazioetan izan dituzten ondorioen ingurukoa eta aldaketa horietara egokitzeko estrategien ingurukoa;
2. Bizkaiko federazio-sarearen antolamendua;
3. Azterketaren xede diren lurralde-federazioetako kudeaketa-ereduak eta
4. Bizkaian kirol-federazioak gizartean zein mailatan dauden barneratuta.

Azterlanaren hirugarren zatiak, azkenak, analisiak adierazten dituen ideia nagusien inguruan hausnartuz lortzen den diagnostikoa ematen du, eta ideia nagusi horiek ondorioak ateratzeko aukera ematen duen ezagutza zabalago batean kokatzen ditu. Konklusio horiek ez dira baliozkoak Bizkaiko eta Euskadiko kirol-sisteman kirol-federazioak indartzen laguntzeko potentziala dutelako bakarrik, konklusio horiek federazioek adierazitakoan eta ezarritako erronken aurrean duten posizionamendu estrategikoan oinarritzen direlako ere baitira baliotsuak.

2. Emaizen analisia.

Atal hau azterlan honen puntu neuralgikoa da; izan ere, bertan jaso dira Bizkaiko kirol-federazioetako arduradun eta adituek ikerketan jorratutako gaien inguruan azaldu dituzten ideia nagusiak. Beren iritziak, iruzkinak eta hausnarketak geroagoko diagnostikoaren lehengaia dira, eta, ondorioz, diagnostikoaren hazia dira; diagnostiko horrek Bizkaiko kirol-federazioen egungo egoera ez ezik, beren kezkak, zalantzak eta etorkizunera begira dituzten itxaropenak azalduko ditu. Epigrafe honen balioa, hortaz, federazioen ahotsa haien arduradunen bitartez modu ordenatu eta sistematikoan jasotzea da, baita hainbat aditurena jasotzea ere, Euskadiko eta, zehazki, Bizkaiko sistemaren gainean duten ezagutzari esker, gaiaren inguruko hausnarketa baliotsua eskain dezaketelako.

Adierazitako alderdietan sakondu baino lehen, garrantzitsua da kontsultatutako aditu guztien iruzkin gehienetan errepikatu den ideia bat azpimarratzea; hain zuzen ere, adituek argi adierazi dute zein zaila den kirol-federazio horiei buruz orokorki hitz egitea. Kontsultatutako pertsonak kirol-modalitate eta federazio bakoitzak gainerakoetatik nabarmenki bereizten dituen idiosinkrasia bat dutela azpimarratzen dute. Ondorioz, dibertsitate hau oso garrantzitsua da edozein ohar orokor egiterakoan.

“Kontuz ibili behar da federazioekin, oso federazio desberdinak daudelako, interes eta helburu desberdinak dituztelako, gaitasun desberdinak dituzten langileak dauzkatelako eta baliabide desberdinak dituztelako [...]. Hortaz, ez dut federazioen gaineko balorazio orokorrik egin nahi, inondik ere”. (E3)

Nolanahi ere, badakigu errealitatea ezagutu eta ulertzeko nahitaezkoa dela zehatza ahal bezain ongi irudikatzen duten ideia edo kategoria orokorrak aztertzea, eta horregatik, gurekin hitz egin duten adituek azterlan honetan planteatu diren eta ondoren aurkezten diren lau gai nagusietan jorratzen diren alderdi ugariri buruzko iritziak azaldu dituzte.

2.1. Bizkaiko kirol-federazioak herritarren kirol-arloetako aldaketen aurrean.

Atal honetan, kirolak, oro har, eta zehazki, kirol-jarduerak azken hamarkadetan izan dituzten aldaketa nagusiei buruz elkarrizketatu ditugun aditu eta arduradunen iritziak jaso dira. Hausnarketa horietan, era berean, sakonkiago jorratu dira beren ustez aldaketa horiek eragin dituzten arrazoi batzuk, baita aldaketek federazio-sisteman dituzten ondorioak ere. Atal hau Bizkaiko federazioak aldaketa horien aurrean hartzen ari diren jarrerari eta kirolaren testuinguru berri honetan garrantzia irabazten ari diren jarduera-arlo posibleei buruz egin dituzten iruzkinekin amaitu da.

2.1.1. Aldaketa nagusiak.

Oro har, adituek ez ezik, elkarrizketatutako federazio-arduradun guztiek diote kirolak azken hamarkadetan aldaketa nabarmenak izan dituela. Aldaketa horiek eragina izan dute herritarrek kirolaren gainean duten ikuspuntuaren eta kirola bizi duten moduaren gainean, baita kirol-sistemaren antolamenduan eta arlo hau babesten duten politiketan ere. Atal honetan, hausnarketak orokorragoak dira eta batzuetan, Bizkaiko Lurralde Historikoa baino harago iristen dira (azterlan honen interesaren azken xedea lurralde hori den arren); baina, halere, diskurtsoa pixkanaka inkardinatuz eta aldaketa horien berri emanez doa.

Kirolak azken hamarkadetan izan dituen aldaketei buruz egiten dituzten hausnarketak hiru ideia nagusiren inguruan multzoka daitezke:

1. Kirol-jardueraren eta kirolean parte hartzen duten pertsonen areagotzea eta dibertsifikazioa

Azterlan ugari (Eusko Jaurlaritza, 2012; García Ferrando, 2006, 2010; Deloitte, 2009) berresten dute Bizkaiko federazio-arduradunek eta adituek behin eta berriro adierazten duten ideia bat, hau da, aisialdiko kirol-jarduera azken hamarkadetan gero arrakastatsuagoa bilakatu dela eta, ondorioz, gero eta pertsona gehiagok erabakitzen dutela beren gogobetetasuna lehenesten duen kirol-jardueretan aritzea eta, lehiatzeari nahitaez uko egiten ez dioten arren, lehiaketa arautuetan ez parte hartzea.

“Jendeak gaur egun ez du lehiaketa-kirolean parte hartu nahi... Kirola hain araututa ez dagoen eta konpromiso txikiagoa eskatzen duen modu batean egin nahi du”. (E3)

Jaso diren iritziek argi uzten dute parametro hauen arabera den kirol-jarduerak balio-hierarkia berri bat duela; hierarkia horretan, kirol-jarduera zuzenean dago lotuta osasunarekiko, edertasunarekiko, estetikarekiko eta zaintza pertsonalarekiko kezkekin.

“Baina eboluziorik garrantzitsuena, nire ustez, jendea bera da, kirola sarriago egiten baitu aisialdiko jarduera gisa eta ongi pasatzeko eta bere osasuna zaintzeko [...] Gaur egun, jendeak askoz denbora gehiago igarotzen du aisialdiko eta osasuna zaintzeko kirol ez-arautu horretan”. (E5)

Kirola gizarteko sistema ireki eta aldakor bihurtu da (Puig & Heinemann, 1991), eta kirol-jarduerarik tradizionalenaren eta kirol-jarduera hori ulertu eta bizitzeko beste modu batzuen arteko nahitaezko bizikidetzat barne hartzen du. Horren ondorioz, irekitze-prozesu geldiezin bat hasi da, eta horrek gero eta dibertsifikazio handiago bat elkarri du jendeari eta jarduerari dagokienez, herritarren kirol-estiloekin lotutako lehentasun, interes eta jokabide berriekin bat etorritik.

“Herritarrek gero eta kirol-jarduera desberdin gehiagotan parte hartzen dute, aukera-sorta zabalagoa dago, adibidez, duela urte batzuk aukerarik ez zegoen kirolean, gaur egun aukerak daude [...] Gaur egun, kirolean jarduteko modu bat baino gehiago daude, eta federazioak ez dira beti beharrezkoak”. (G3.6)

Irekitasun-testuinguru honetan, modalitate ugari agertu dira, ez da harritzekoa, eta kirolaren egungo errealitatea ia infinituraino zabaldu dute. Horrek kirol-jarduera kolektibo desberdinetan barneratu izana azaltzen du. Testuinguru geografiko desberdinetako herritarrek kirol-esparruetan dituzten ohiturei buruzko azken txostenek (Andaluziako Junta, 2009; Deloitte, 2009; Bizkaia, 2005) berresten dute lehenago kirolean ia inolako parte-hartzerik ez zuten adin-sektoreek kirolean gero eta gehiago dihardutela, adibidez, adineko pertsonak, baita duela urte batzuk arte presentzia txikiagoa zuten kolektiboek ere gero eta gehiago dihardutela kirolean, adibidez, emakumeek, urritasunak dituzten pertsonak nahiz immigranteek. Euskadi eta, zehazkiago, Bizkaia ez daude prozesu inklusibo horietatik baztertuta. Arloko azken txostenetan oinarrituz —Kirolaren Euskal Plana 2003-2007, Aktibili (2011) nahiz Euskadiko kirol-ohiturei buruzko txostenak (2009)—, elkarriketatutako adituek eta federazioen arduradunek aurrerapen horiek azpimarratu dituzte, emaitzak ematen ari den demokratizazio prozesu batean.

“Duela gutxira arte kirolean aritzen ez ziren sektoreak kirol-jardueran parte hartzen hasi dira. Adibidez, adineko pertsonak. Pertsona gehiagok egiten dute kirola, adin-tartea handiagoa da, eta dagoeneko 6-7 urte dituztenetik ia hil arte edo okerrera egiten duten arte aritzen dira kirolean”. (E3)

2. Bizimoduarekin eta kirolaren kulturarekin lotutako aldaketak

Elkarriketatu diren pertsonak behin eta berriz azpimarratzen dute aisialdia-kirola binomioaren gero eta protagonismo handiagoaren eta egungo gizarteetako (eta besteak beste, Bizkaiko) bizimoduan ikusten diren aldaketen arteko erlazioa. Bizitzaren erritmoa bizkortu egin da, eta bizitzako esparru desberdinak (familia, lana, bizitza soziala...) modu orekatuan bateratzeko erronka ez da beti bideragarria. Lehenetasun berriak agertu dira, eta horren ondorioz, jendea kirolean modu malguagoan aritzen da (maiztasun txikiagoko aldizkako jarduera edo antolatu gabea, eta horrek konpromisoaren loturak arintzen ditu) eta kirol-jarduera tradizionalenak berezko dituen ezaugarriekin hautsi da (ahalegina, arduraldia, pertseberantzia, kolektibotasunaren nagusitasuna, etab.). Elkarriketatu diren pertsonak diotenez, kirolean jarduteak eskatzen duen “gehiegizko” ahalegina eta sakrifizioa estigmatizatze joera dago, oro har, eta umeek eta gazteek ez dute lehiarekin lotutako baliorik eta ez dute ilusiorik kirolak ezartzen dituen erronken aurrean.

“Kirolean aritzen nintzen garaian, fideltasuna ikusten zen, hau da, zerbait hasten bazenuen, bukatu egiten zenuen [...] Orain, aldiz, gauza azkarrak behar ditugu, pilulak nahi ditugu, aldaketa bat nahi dugu [...]. Jendeak kirola ez du tradizionalki bezala erabiltzeko beharrik, ahaleginduz, pertseberantziarekin eta hobetzen saiatuz. Gaur egun alderdi hori ez da existitzen. Ez dut uste txarra denik, askok jolastu besterik ez baitute nahi”. (E1)

“Gauza bat oso argi ikusi dut, 80ko hamarkadatik aurrera, batik bat, gero eta kirolari gehiago daude baina kalitatea gero eta baxuagoa da. Gazteak gaur egun ez dira ezertan ahalegintzen. Maila batera iristen direnean —eta oso maila baxua da—, oso onak direla pentsatzen dute, eta oso gutxi ahalegintzen dira”. (G1.6)

Ilido berean, adituek eta federazioen arduradunek uste dute lehiaketa-kirolaren berezko exigentziak eta, zehazki, taldeko kirolenak kolektibo jakin batzuentzat oztopo bihurtzen direla eta gazte kirolariek nahiko luketena baino konpromiso handiagoa behar denean kirolean jarraitzea erabakitzea zailtzen dutela.

“Kirol federatuak, lehiaketa-kirolak, taldeko kirolak, baldintza jakin batzuk ezartzen dizkizu, eta entrenamendu kopuru jakin batera joan behar duzu, eta horrek nolabaiteko sakrifizioa eskatzen du [...] jendeak ez du entrenatzailea seietatik zortzi eta erdietara izan nahi..., nahi dutena kirol jakin bat egitea eta beste une batean egitea da”. (G2.1)

Era berean, gazteen bizimoduan egon diren aldaketek eta kolektibo horrek erosahalmen handiagoa izateak, besteak beste, gazteak autonomoagoak izatea ekarri du, eta askotan, ez dute kirol-federaziorik edo klubik behar nahi duten kirolean aritzeko.

“Klubak galdu egin dira. Klubei dagokienez, gure kasuan, duela hogeitaz jendea klubetara joaten zen txangoak egiten zituztelako... baina hori galdu egin da [...] Edo jendea edo bizitza-maila, gazteek autoa hartu dute, eta ez dute klubik behar familian joateko.. Orain autoa daukat, hiru lagunekin noa, eta inork ere ez dizkit ordutegiak kontrolatuko...”. (G2.4)

Aisia herritarrek balio ez-materialak lortzeko (adibidez, zoriona, norbere ongizatea eta bizi-kalitatea) bide eztaba daezin gisa balioesten da, eta hori ez dator inola ere bat kirolaren kulturarik ortodoxoenaren balioekin, eta kirol-jarduerari dagokionez, normalean, epe laburrean ongizaterik handiena eragiten duenaren alde ebasten diren egoera disonanteak planteatzen ditu. Bizkaiko federazioen arduradun nahiz aditu batzuek aho batez adierazten dute ideia hori, eta argi eta garbi azaltzen dute lehen adierazitakoa, eskola-kirolari erreferentzia eginez, eta zehazki, asteburuetako lehiaketetako parte-hartzeekin lotutako arazo larriak daudela azaltzen dute, familia askok sarritan “asteburuan beren bigarren etxebizitzara joatea” erabakitzen dutelako; izan ere, horrek eragin negatiboa du beren seme-alaben kirol-jardueran.

“Bi motatako eskola-kirolak bereizten ari dira, bertakoenak eta bertakoak ez direnenak (immigranteak). Bertako familia gehienek etxea dute, bigarren etxebizitza ere bai [...] Baina, zer gertatzen da gehiengoarekin? Asteburuan ez dugu partidua ikusteko astirik eta gure seme-alabak larunbatetan eta igandeetan bertan izatera behartzen ez gaituzten kirolean sartzen ditugu: mountain-bike bat erosten diegu edo bigarren etxebizitza dagoen udalerrian tenis ikastaro bat egitera animatzen ditugu [...] baina lehen bezala kirolean aritzen direnak, kirolean sakrifizioa egiten dutenak, immigranteen seme-alabak dira”. (E1)

“Ikastoletan eta eskoletan arazoak izaten ari zirenez, larunbatetako jarduerak ostiraletara pasatzen hasi ziren jendea bigarren etxebizitzara joaten zelako”. (G3.7)

Bizkaiko federazioen arduradunentzat, argi dago gurasoen bizimoduak eragina duela umeei kirolean parte hartzen duten moduan eta eskola-kirolean. Beren hausnarketetan oinarrituz, esan daiteke konpromisoaren kultura ahuldu egin dela familiaren barruan; izan ere, azken aldian familietan lehentasun-aldaketak izan dira, eta gauzagarriagoa da kirolean askatasunez aritzea antolamendu baten barruan aritzea baino.

“Baina egia da azken 10-15 urteotan gizarte konformistegi batean bizi izan garela. Eskaintza handiegia egon dela uste dut, eta etxean balio desberdinak ikasi ditugu... eta hori kirolaren munduan ere ikusi da, hau da, gazteek ez dute konpromiso seriorik hartzen, gurasoek ere ez dute konpromisorik hartzen [...] Guk, azken hamabost urteotan, lehen ia ez genuen inoiz izaten zubi liberrik, baina orain ia ezinezkoa da zubi batean jardunaldiak jartzea, baina ez bakarrik gurasoen edo tutoreen konpromiso hori behar delako; izan ere, erakundeek ere joera hori babestu dute”. (G1.6)

Adituek badakite familiak kirolean aritzeko motibazioan eragin positiboa izan dezakeela, erreferentziazko eragile esanguratsua baita; bada, horren harira, adituek salatzen dute gure testuinguruan kontzientziazio urria dagoela arlo horren potentzialari buruz, eta familiari zuzendutako kirol-eskaintzak sustatu beharko liratekeela azpimarratzen dute, kirola sustatzeko nahiz familia-kohesioa bultzatzeko estrategia izan litzakeela adieraziz.

“Beste herrialde batzuetan, familia modu desberdin batean elkartzeko arrazoi bat da, partidu bat jokatzera goaz, mendira igotzeko gelditzen dira. Australia adibide paradigmaticoa da; izan ere, han, familian kirolean aritzea oso garrantzitsua da, eta familia elkarturik izateko mantentzen dute. Hemen, familia elkartuta mantentzeko sistema janaria da, normalean [...] Nolanahi ere, belaunaldi berrietan, bizikidetza-unitatetik alde egiten duten gero eta pertsona gehiagok jarraitzen dute harremanetan kirol pixka bat eginez, aisialdiko kirolean arituz, alegia”. (E1)

Gai honi dagokionez, Bizkaiko federazioen arduradun batzuek jarrera baikorra dute; izan ere, beren ustez gaur egungo familia batzuek jokabide erabakigarria dute kirol balioak sustatuz eta, era berean, arlo horrek familia-kohesioa mantentzeko duen potentziala optimizatuz.

“Guraso horiek oso baldintza berezietan bizi izan dira, eta beren seme-alabek balio ugari berreskura ditzatela bultzatzen ari dira, hala nola parte-hartzea, taldeko lana, helburu bat lortzea... horrelako balioak gure belaunaldikook laurogeiko hamarkadan bizi izan genituen, gutxi gorabehera, jokalaria ginenean, eta gaur egun berreskuratzen ari dira”. (G1.6)

“Orain pertsona askok beren seme-alabak patinatzen ikastera eramaten dituzte, eta beren seme-alabek ikasten duten bitartean, beraiei ere ikasteko gogoia pizten zaie eta kirola egiten hasten dira. Eta gainera, asteburu batean patinatu behar badute —larunbat batean, esaterako—, elkarrekin egin dezakete. Horrela,

familia-jarduera bat egin dezakezu, eta ariketa fisikoa egin dezakezu baina sakrifiziorik egin gabe". (G3.5)

3. Kirolaren merkantilizazioa eta kontsumoaren merkatura sartu izana

Aisia kontsumoko produktu bihurtu da, eta hori kulturaren eta turismoaren esparruak baino harago iritsi da, eta duela hainbat hamarkadatik, bete-betean sartu da kirolaren arlora, bai kirolaren arlo praktikoa, bai ikuskizun-kirolaren arloan. Kirol-jarduera pixkanaka aisialdiaren arlora hurbilduz joan da, eta horrek kirol-jarduera hedatzea ekarri du, baina aldi berean, merkatu baten arriskuen menpe geratu da, eta merkatu horrek ez du beti lehenesten kirolak giza garapenerako duen potentziala, produktuaren merkataritza-ezaugarriak lehenesten baititu. Egia esan, ekimen pribatua beti egoten da bideratuta herritarren eskaera aldakorretara, eta badakienek kirolak eskaera horiei erantzuteko aukerak dituela, kirol-jarduera "produktu desiratu, aldakor eta galkor" bihurtu du, Bauman-ek (2007, 2010) hainbestetan jorratu dituen kontsumo-legeek eskatzen duten bezala. Aisialdia, kirola eta negozioa gaur egun errealitate bateragarriak dira, baina kalitatearen ordezkariak galkorren berezko irizpideak ikusten dira, eta kirol produktuak eta zerbitzuak aldatzera behartzen dituzte, baina aldaketa horiek ez dira bideragarriak kirolaren arloko egitura eta eragile guztietarako.

Aditu batek ekimen pribatuak zentzu honetan lortzen dituen aurrerapenak planteatu zituen, eta enpresek kirolaren arloan berritzeko duten gaitasuna azaldu zuen, hau da, hasiera batean kirol-arloan hobekuntzak lortzeko bakar-bakarrik zen prozesu baten baitako kirol-ekintzak "produktu" bihurtzen dituztelako. Alegia, prozesu osotik kanpo zentzurik ez zuten kirol-jarduerari zentzua (ludikoa eta merkataritzakoa) emateko gai izan dira.

"Entrenamenduak hobetzeko sistemak ziren, baina azkenean, entrenamenduak, beren kabuz, kontsumo-elementu bihurtu dira. Esate baterako, spinning egiten denean, spinninga, berez, txirrindularitzako entrenamendu-sistema bat da; baina beno, azkenean, jendeak bereganatu egin du "nik spinninga egiten dut" esateko [...] Gimnasioen sistema, funtsean, entrenamendu teknikak beren kabuz produktu gisa erabiltzea da". (E1)

Herritarren kirol-eskaerak gero eta anitzagoak dira eta errekerimendu eta subjektibotasun aldakorren menpe daude. Horren ondorioz, kirol-erakundeak erantzun

zaileko erronka baten aurrean daude, eta kirol-produktuek pairatzen duten zahartze programatuak ezartzen duen arintasun berari edo handiagoari erantzun behar diote. Aditu batzuen ustez, kirol-egitura guztiak ez daude erronka horri erantzuteko baldintza beretan. Sektore pribatua berriro azaleratzen da beren hausnarketetan, herritarren eskaera anitzari eskaintza zabal eta desberdinarekin erantzuteko moldatzeko baldintza onenak dituzten erakundeak direla esaten baitute. Gainera, kirolariak kirol-jardueran erakusten duten kalitatearen arabera hautatzeari uzteko gauza izan da, eta horrela, beren hartzaile-kopurua areagotzeko eta arrakasta ekonomikoa lortzeko aukerak hobetu dituzte.

“Federazio-sisteman oinarritzen diren gimnasioak bezeroak galtzen ari dira, eta dena onartzen dutenek gero eta gehiago dituzte”. (E1)

Kirol-jarduerak azken hamarkadetan izan dituzten aldaketak azaltzeko identifikatu diren aldaketak, elkarriketatutako aditu batek adierazi duenaren arabera, hainbat faktoreren emaitza dira, eta faktore horiek honakoak dira, batik bat: lehenik, Euskadiko herri-administrazioek kirola sustatzeko egin duten lana, eta bigarrenik, ikuskizun-kirolak eta hedabideek modalitate jakin batzuk sustatzeko eta kirol-jarduera berriak ezagutzera eman eta sozializatzeko izan duten eragina. Batetik, herri-administrazioek kirola interes publikoko elementu gisa ikusteak jendea kirolak osasunerako eta hezkuntza integralerako duen garrantziaz ohartzea bultzatu du, eta era berean, erabakigarria izan da kirola demokratizatzeko prozesua finkatzeko (prozesu hori izan da kirol-jarduerak herritarren aisialdian sartzea sustatu dutenak).

Herri-administrazioen papera, halaber, erabakigarria izan da udalerrri guztietan kalitatezko instalazioak masiboki eraikitzeke eta federazioentzako babes ekonomikoko programak sortzeko. Bestetik, ez da ahaztu behar ikuskizun-kirolak zentralitate rola betetzen duela bere baldintzetara egokitzen diren modalitateak finkatzeari dagokionez. Era berean, komunikabideek kirol-modalitate jakin batzuk sustatzeko gai direla erakutsi dute (beren ezaugarriengatik ikuskizun bihurtzeko baldintzetara hobeto egokitzen direnak, hain zuzen ere), baita presentzia sozialik ez duten beste batzuk sozializatzea bultzatzeko gai direla ere.

“Kirola interes publikoko jardueratzat jotzen da, eta hori garrantzitsua da, eta Administrazioak kirola sustatzen du. Horrek, zalantzarik gabe, bere emaitzak ditu,

bai gaur egun dauden instalazioen kopuruan, bai instalazio horien kalitatean, baita federazioen laguntza-programetan ere. Ikuskizun-kirolak inbaditu egiten gaitu, kirol-modalitate berriak agertzen direla ikusten dugu, eta askotan, merkataritzarekin lotutako interesekin erlazionatuta egoten dira". (E3)

"Areagotuz joan da, eta telebistari esker gertatu da. Ezin da kontrakoa esan. Komunikabideak (irratia, prentsa eta telebista) irudiak ateratzen hasten badira, jendea animatu egiten da". (G3.7)

Laburbilduz, azaldu diren aldaketek (hau da, kirol-jardueren eta kirolarien kopuruak areagotu eta dibertsifikatu egin dira, bizimoduetan eta kirol-jarduera tradizionalen aldaketak egon dira, eta kirol-jarduera kontsumitzeko produktu bihurtu da, eta gainera, eredu politiko eta ekonomikoak kirol-jarduera gizarte- nahiz merkataritza-arloko lehentasun gisa ikusten du) testuingurua prestatzen dute kirola garrantzia irabazten ari den sektore gisa gara dadin, eta kirol-eskaintza publiko nahiz pribatua areagotzea ez ezik, eskaintza hori antolatu eta sozializatzeari arduratzen diren kirol-erakundeak areagotzea ere ekarriko dute. Areagotze hori bereziki ikusi da sektore pribatuan sektore ekonomiko honen potentzialtasunekin lotutako enpresa ugari agertu direlako eta kasu askotan lurraldeetako federazioetarako lehia bihurtu direlako.

"Jarduera horretan eta kirol-jardueraren antolamenduaren kanaletan dibertsifikazioa ikusten da. [...] Proba garrantzitsuak ekimen pribatutik sustatzen dira, eta ez publikotik. Zergatik gertatzen da hori? Ziurrenik merkatu-nitxo hori federazioek baino lehenago aurkitzeko gai izan direlako, eta seguru asko, erakunde horiek federazioak baino azkarragoak eta malguagoak direlako; izan ere, federazioetan asanblada bat dago eta interes batzuk ditu... nire ustez, federazioen antolamendua arlo horretan arinak izateko oztopo bihurtzen da". (E3)

Gurekin hitz egin duten pertsonen ahotsak aldaketa horien garrantzia eta eragina azpimarratzeko aukera ematen digu; izan ere, argi eta garbi ikusten dute ez direla moda iragankor hutsak, egiturako aldaketa sakonagoak direla, eta kirolaren sistemaren baitan, bere egituraren eta kirol-sistemaren eragileetan egokitzen-dinamikak eta doikuntza lehenbailehen egin behar direla, are gehiago egungoa bezalako ziurgabetasun ekonomikoko testuinguruan, non erakunde batzuen historia kasu

askotan kirolerako eta haren beharretarako eskuragarri dauden baliabideak bereizgarri dituzten garapenezko aldietan datzan.

2.1.2. Eraginak eta egokitzeak aukerak

Azaldutako aldaketa-testuingurua kontsultatutako pertsonen azaldu dituzten ikuspuntuetan oinarrituz osatu da, Bizkaiko kirolaren arloko errealitatea ondo baino hobeto ezagutzen dutelako; bada, testuinguru horretan, kirolaren arloko eraginak berehala iristen dira. Federazio-erakundeek gainera lehenengo ondorioetako bat da protagonismoa neurri batean galdu egin dela, kirol-federazioak ez direlako kirol-jarduerarako nahitaezko zat jotzen.

“Kirolean diharduen baina federatuta ez dagoen jende askorekin egiten dut topo. [...] Kirola aisialdiko aukera garrantzitsu bat da, baina ez da nahitaez egin behar neurri garrantzitsu batean federazioaren bitartez. [...] Guk eskola-kirolean dihardugu eta urtero bi mila ume baino gehiago izaten ditugu, baina ez dira federatzen”. (G3.7)

Lurralde-federazioen arduradun horietako batzuek iritzi horren inguruko kezka handiagoa erakusten dute, eta beren hausnarketetan Bizkaiko sistema federatuaren egungo eta etorkizuneko aldaketen inguruan kezkatuta daudela adierazten dute.

“Jendea gero eta gehiago ari da gugandik urruntzen eta gogoak ematen diona egin nahi du. Gizartea aldatzen ari da, gizarteak ez du hainbeste egitura nahi”. (G2.4)

“Kirol federatiboa galtzen ari da”. (G2.2)

Gainera, ekimen pribatuak kirolaren arloan hazkuntza eta esku-hartze azkarra izan du, enpresa horiek arintasun handiarekin moldatzen dira edo/eta herritarren behar eta lehentasunetara egokitzen dira, eta aditu batzuen iritzian, beren antolamendu-egituren malgutasuna ez dator bat federazio-sarearen elkarte, funtzionaltasun eta antolamendu izaerarekin; izan ere, historikoki, federazioak lehiaketa-kirola sustatzeko lan egin du, baita Administrazioak kirolaren arloan eskuordetu dizkion eginkizunak betetzeko ere, eta horren ondorioz, federazioetan administrazioaren munduak berezko duen

konplexutasunaren aztarnak ikusten dira. Horrek guztiak federazioak egoera zailean uzten ditu, eta berentzat zaila da egungoa bezalako egoera batek eskatzen duen bezain azkar jardutea, kontuan hartuz egungo bereizgarrietako bat dela nahitaezkoa dela egungo herritarren kirol-interesei erantzuteko gai diren formula berriak etengabe bilatzea.

“Federazioek garaietara, azpiegiturretara eta jokatzeko moduetara moldatu behar dute, herritarrengana hurbildu behar dute, hain zurrinak ez diren gauzak egin behar dituzte. [...] Gaur egun, federazioek administrazio-baldintza ugari jasan behar dituzte, hala nola justifikazioak, dekretuak... horren guztiaren ondorioz, federazio jakin batzuek administrazio-esparru hori garatu behar dute eta ez dute inolako kirol-esparrurik garatzen”. (E5)

“Ez dakit administrazioak, federazioak edo zerbitzu-enpresak erakartzeko gai izaten ari garen, eta federatuta ez dagoen jende askok asteburuetan kirolean jarduten du. Merkatu-nitxo garrantzitsua dago. Eta ez dakit esparru horretara ongi iristen ari garen. Ez dakit transmititzen digutena ongi ulertzen ari garen, edo jendeak erakusten dituen behar horiek guztiak barne hartzeko eta egituratzeko gai izaten ari garen”. (E6)

Garrantzitsua da azpimarratzea adituentzat bereziki zaila dela baieztapen orokorrak egitea Bizkaiko federazioek egon diren alaketen eta planteatzen diren erronka berriei aurre egiteko eman diren erantzunen aurrean duten posizionamenduaren inguruko iritzia azaltzen dutenean. Zentzu horretan, batzuetan Bizkaiko federazioek beren eskaintzen artean kirolean modu ludikoagoan, ongi pasatuz eta konpromiso txikiagoarekin aritzeko alternatibak barne hartzen dituzten formula berritzaileak aurkitu dituztela azpimarratzen dute; beste kasu batzuetan, aldiz, egungo testuinguru berrira egokitzeko zailtasunekin topo egin dute, dela lurralde-federazio batzuen egitura konplexuak federazioak alaketetara moldatzea moteltzen duelako, dela federazio-egiturak (lurralde-federazioenak nahiz federazioa osatzen duten klubena) ziur daudelako kirola bere ikuspegiarik tradizionalenera mugatuta mantendu behar dela.

“Sarritan esan ohi da ‘kontua da federazioak ez direla egungo errealtatera egokitzen’. Beno, bada batzuk bai eta beste batzuk ez. Batzuentzat errazagoa da, baina besteentzat zailagoa da. Lehenbizi modalitatearen ezaugarriak ikusi behar dira, zer gaitasun dituzten, zer eskumen dituzten, modalitate berriak agertzeak zer eragin dituen... [...] Baina, jakina, federazioaren asanbladan klubek

agintzen dute. Esaiezu horiei horrelako gauzak antola ditzatela. Beren interesa ez da hori. Herrian talde bat egin nahi dute, beren herria ordezkatu nahi dute eta alboko herriari irabazi nahi diote". (E3)

Bestalde, Bizkaiko federazioen zati handi batek ondo baino hobeto daki nahitaezkoa dela publiko berrietara irekitzea eta dinamika berriak (non sektoreko profesionalizazioa erabakigarria den) antolatzeke gai diren egiturak sortzeke gai izan behar dutela, kirolaren arloan dagoen gero eta eskaera zabal eta aldakorragoari behar bezala erantzuteke.

"Biztanleriaren sektore bat lehia-kirolak lehiaketara bideratuta ez dagoenak baino gutxiago erakartzen duela ulertu behar dugu, eta horrenbestez, arlo horretara irekitzeko prest egon behar dugu". (G1.6)

Hala ere, eta kolektibo eta esku-hartze esparru berriak erakartzea premiazkoa dela jakin arren (besteak beste, gailentzekoa da aisialdiko jardueratzat jotzen den kirola), lurralde-federazioen arduradun batzuen artean erronka horiei heltzera bideratutako ekimenak martxan jartzea eragozten duten oztopoak gutxienez bi motatakoak direla ikusten da. Oztopo horietako bat denbora eta baliabide falta da, batik bat giza baliabideak falta dira, lehiaketa arautuaz haraindi kirolean aritzeko beste modu batzuk interesatzen zaizkien kirolariei erantzuteko gai den eskaera zabalago batekin kolektibo berriak erakartzeko.

"Ongi pasatzeko kirolaren kontua planteatu behar da, jendeari erantzuteko... eta jokatu duen eta jokatu nahi duen jendea izan dadila, edo beharbada eskolako etapa gainditu duen eta klub batean sartu nahi ez duen jendea, lizentziagatik eta txartel federatiboagatik, aseguruagatik [...] planteatu egin nuen, amu pare batekin proba egin nuen, baina momentuz ez dut jendea oso prest ikusi. Ez dago guztiz ahaztuta, baina momentuz eginkizunen zerrendan ez da lehentasunezkoztat jotzen, eta ez dakit izan beharko ote lukeen, baina momentuz beste kontu batzuez arduratzen ari gara, bereziki eskola-kirolarekin lotuta". (G2.1)

Lurralde-federazioen arduradunek aldaketetara moldatzearen harira oztopo gisa aipatu duten beste alderdi bat kirol-klubekiko menpekotasuna da. Beren hausnarketek iradokitzen dute ezin dutela erabakirik hartu kirol-klubak kontuan hartu gabe.

“Guk federazio gisa zerbait egiten dugu... baina oinarririk garrantzitsuena klubak dira... Lana klubetan dago... Haiek ez badute lan egiten, ez du funtzionatzen”.
(G2.1)

“Jendea erakartzea klubetan da, federazioa ez dago klub mordo huts batez osatuta. Federazioak lehiaketak eta ekitaldiak antolatzen ditu, baina bazkideak eta jendea erakartzeaz arduratzen direnak klubak dira. [...] Gazteak eta bazkideak erakartzea klubetan da, eta gero, federazioa klubentzako ekitaldi eta txapelketa guztiak antolatzeaz arduratzen da”. (G3.2)

Kirol-federazio txikien arduradunek aldaketei aurre egitearen harira kirol-kluben menpe daudela adierazten dutela-eta, azterlan honetan parte hartu duten pertsonen hitzetan, ideia hori Administrazioari zuzendutako aldarrikapen bihurtzen da; izan ere, diotenez, Administrazioaren lidergoa nahitaezkoa da, bestela lurralde-federazioek ezin dietelako planteatutako erronkei aurre egin. Zehazki, Administrazioari paper aktiboagoa izan dezala eskatzen diote, egituretako aldaketetara moldatu ahal izateko, baita zein kirol-eredutarantz aurrera egin behar den argitzen duen lider gisa joka dezala ere. Adituen ustez, Administrazioaren papera erabakigarria da Bizkaiko lurralde-federazioek aukeretan oinarrituz aldaketak egin ditzaten, eta ez mehatxu gisa, orain ikusten duten bezala.

“Erakunde guztiek egokitu behar dute garai berrietara. Baina garai berrietara moldatu behar duen lehenengo instituzioa Administrazioa bera da. Administrazio horrek ez dio sekula egiten galdera hori bere buruari”. (E5)

“Nire ustez, urrats garrantzitsuak ematen ari dira, baina gehiago falta dira. Lidergo handiagoa egon beharko litzateke, eta ziurrenik, Aldundiaren ekimena izan beharko luke, kirol-azpiegituren diseinuari dagokionez. ... Azpiegiturei buruz mintzatzen naizenean ez naiz ekipamenduei buruz hitz egiten ari, nahi denaren diseinu integralago bati buruz baizik, norantz zuzendu nahi den dakien diseinu orokor bati buruz, eginkizun bat eta ikuspegi bat dituen eta anbiziotsua den diseinu bati buruz”. (E6)

Bizkaiko federazioen arduradunek nahiz adituek aldaketetara egokitzeko zailtasunak ikusten dituzten arren, bi kolektiboak alderdi batean bat datoz, hau da, diotenez, aisialdiko kirola lurralde-federazioen jarduera-esparruetan sartzea ideia ona izateaz gain hazteko eta finkatzeko bide bat izango da Bizkaiko lurralde-federazioen etorkizunerako. Adituen ustez, Bizkaiko federazioentzat merkatu-nitxo berri bat

irekitzea bultzatu duen neurri bat Euskal Autonomia Erkidegoko Kirol Federazioei buruzko urtarrilaren 31ko 16/2006 Dekretuan aipatzen den aisialdi-lizentzia da; izan ere, federazioaren mundua biztanleriaren beste kolektibo batzuetara zabaltzen du, berez lehiaketa-kirolarekin lotuta ez dauden kirol-interesak dituzten kolektiboetara, hain zuzen.

“Federazioek ikusi dute ez zirela sektore horretara iristen. Kirol Federazioei buruzko 16/2006 Dekretuak aukera hori ezarri zuen (aisialdiko lizentzia) lehen legez kanpoko errealitate bat zelako eta orain legezko aukera bat delako ‘beno, orain federazio-lizentzia bat izango duzu’ esatea. Federazio-lizentziak bi desberdintasun ditu, bata da federazio-lizentzia ateratzea eta kolektibo baten parte izatea. Zerbaiten parte izatearekin lotuta dago, bozka daiteke eta presidente izateko aukera ematen du. Aisialdiko txartela kontsumo hutsa da, ez du bozkatuko, ez dago erroldatuta eta ez doa asanbladetara. Eta federazio batzuetan, errealitate hori egokitu egin da. Beste batzuek arazoak dituzte, nekez alda daitekeen sistema batean jarraitzen dutelako, eta ez dut uste aldatuko denik”. (E1)

Kontsultatutako pertsona askok hainbat aldiz egin diete erreferentzia Bizkaiko federazio jakin batzuei, hainbat arrazoren ondorioz beren kirol-modalitatean azaltzen ari den egoera berriak eskaintzen dizkien aukerak optimizatzen jakin dutelako. Horrek Bizkaiko Lurralde Historikoko federazio batzuek martxan jarri dituzten doikuntza-neurriak islatzen dituzte, eta neurri horiek ebaluatzea ahalbidetzen du, ekimen desberdinen arteko alderdi komunak identifikatzeko.

“Batzuk produktu batekin egokitu dira. Adibidez, hipikaren kasuan, bi sektore dituzte, eta oso ongi aprobetxatu dute. Beren sektore txiki bat lehiatzen da eta federazio-lizentzia erabiltzen du, baina oso gutxi dira; baina horrez gain, aisialdirako txartela delakoa ere dute. [...] Nitxo ekonomiko bat dutela ikusi dute, eta ez dutela perfekzioaren kontuarekin tematu behar. [...] Orain dagoenaren barruan, bi bide ditugu: batetik, une jakin batean kirol-kontsumo gisa mozketak bat egin dutenak daude... eta bestetik, purutasunean geratzen direnak daude”. (E1)

“Duela egun pare bat arte, federazioetan ez zen beteranoen lizentzien kontua aintzat hartzen ere, baina orain egoera honetara eta talde horren eskaerara egokitu behar izan dugu”. (G3.6)

Garrantzitsua da aldaketara egokitzeko erreferentetzat jotzen diren kasu hauetan guztietan publiko berrietara zabaltze hori kirol-eskaintzaren dibertsifikazioan oinarrituz bultzatu dela, eta eskaintza horretan, batetik, neurri handiagoan kirolaren demokratizaziora bideratuta dagoen alderdi bat du, eta bestetik, bikaintasuna kirola ulertzeko modu ortodoxoago baten adierazgarri nagusi gisa mantentzen duen beste alderdi bat du, eta bi alderdi horiek bateratzen jakin du. Publiko berrien eskaerak, beharrak eta lehentasunak aintzat hartzea erabakigarria da irekitzeko prozesu horretarako, baina ez da berria kirolaren industrientzat, kirol-jarduera kontsumorako produktu bihurtzeko lanean adituak dira eta gaur egun, kirolaren arloan federazioentzat lehia argi gisa ikusten dira.

“Hemen (kirol-jarduera libre) badirudi ekimen pribatuak okupatu duela, eta horren adibide da, besteak beste, herri-krosa”. (E)

“Federatu gabeko kirol-errealitate ugari daude. Zergatik? Kontua da jende hau federazioetan sartzen dela, eta federazioak oso zorrotzak direla, oso arauzaleak, baina orduan oso ideia ludikoak azaltzen dira, federazioetatik oso urrun daudenak, eta bat-batean, arrakasta dute, jendea erakartzea lortzen dutelako”.

(E1)

Azken finean, azterlanean parte hartu duten adituen eta federazioetako arduradunen iritziek islatzen dute Bizkaian federazio batzuek herritarren kirol-ohituretan ikusi diren aldaketetara moldatzeko prozesuak hasi dituztela dagoeneko. Federazio bakoitzaren kirol-modalitatearen izaera soziala eta egungo modaren estetikara, balioetara eta bizimoduetara moldatzea erabakigarria da federazio bakoitzak kirolaren egungo testuinguru berrira egokitzeko gaitasun handiagoa edo txikiagoa duen ikusteko, baita federazio guztietan lan-esparru berrietara irekitzea bultzatzen duten legegintza-arloko aurrerapenak (aisialdiko txartel berria sortu izana) gehiago edo gutxiago aprobetxatzen diren ikusteko ere. Horren adibide dira, besteak beste, surfa, hipika, golfa edo automobilgintza.

Hala ere, lurralde-federazioen posizionamendua eta erantzuna neurri handiagoan edo txikiagoan proaktiboa izatea kanpoko faktoreen arabera da (hau da, gainerako lurralde-federazioekin komunean daudenak, hala nola esparru politikoa, legegintzakoa, ekonomikoa eta kirol-arlokoa...), baita barneko faktoreen arabera ere (hots, kirol-federazio bakoitzaren idiosinkrasiarekin lotutakoak, hala nola federazio-erakunde bakoitzaren historia eta bilakaera, kasuan kasuko kirol-modalitatearen ezaugarriak eta gizartean duen irismen-maila, egoera ekonomikoa, kudeaketa-eredua, tartean dauden

arduradunen ezaugarriak, etab.). Azterlan honen hurrengo ataletan bi alderdi horiek analizatzen dira (kanpoko edo egiturako faktoreak, hala nola federazio-sarearen antolamendua, eta barneko faktoreak, aurrerapenekin lotutakoak, lurralde-federazioen kudeaketa-eredua, gizartean duten irismen-maila edo etorkizunera begirako erronkak eta zailtasunak), Bizkaiko federazioen egungo egoeraren diagnostikoa emateko, etorkizunera begira dituzten erronkei behar bezala aurre egiten laguntzen dien diagnostiko bat emateko.

Idea nagusiak

- Herritarren bizimoduan aldaketak egon dira, baita beren balioen hierarkian ere, eta horrek kirolaren arloan kirol federatua pixkanaka ahultzea ekarri du; aisialdira bideratutako kirolak, aldiz, gora egin du, eta kirol-mota horretan, lehiak (lehia arautuak, behintzat) kirol-jokabideen motor nagusia izateari utzi dio.
- Kirol-federazioek protagonismoa galdu dute, eta kirol-arloan ezinbesteko erakundeak izatetik gero eta mota gehiagotako edukia nahiz agenteak barne hartzen dituen kirol-eskaintza zabalago baten erakunde arduradunen arteko beste erakunde bat bakarrik izatera igaro dira.
- Kirolean diharduten pertsonen artean, oro har, ahaleginaren kultura eta lehiarekin lotutako balioak (konpromisoa, norbere lorpenak gainditzea, identitate kolektiboa...) ahuldu egin dira, eta bereziki ikusten da gazteen eta umeen artean.
- Eskola-kirola lurralde-federazioek egiten duten lanaren esparrurik garrantzitsuena da, arlo horrekin lotuta esleitu dizkieten eginkizun publikoak betetzen dituztelako eta erakunde horiek oinarriko kirolari garrantzi handia ematen diotelako, kirol-federazioaren etorkizunerako erabakigarria baita.
- Kirol-federazio guztiek onartzen dute, batetik, nahitaezkoa dela herritarrek kirolaren arloan dituzten zaletasunetan eta beren eskaeretan egon diren aldaketetara egokitzea eta, bestetik, aisialdiko jardueratzat jotzen den kirola oraindik aztertzeke dagoen esparru berri bat dela.
- Lurralde-federazioek kirolaren testuinguru berrira egokitzeko erantzun gutxi eman dituzte; batetik, ez dakitelako nola moldatu aldaketa horietara, eta bestetik, baliabide gutxi daudelako erabilgarri, eta horrela nekez bete daitezkeelako gaur egungo zereginak.

2.2. Federazioen sarearen antolamendua.

Gure gaikako analisisian aztertu dugun bigarren blokea kirol federatuaren esparruko antolamendu-mailan eragina duten alderdien azterketan kontzentratu da, baita sare konplexu honen kudeaketarekin eta plangintzarekin erlazionatuta dauden alderdietan ere. Adituekin gaia sakonki jorratuz elkarriketak egin ondoren, eta kirol-federazioen arduradunekin eztabaida-taldeak egin ostean, zailtasunen gune gisa ikusten diren gaiak, desadostasunen arloak eta hobetzeko aukera eskaintzen dutenak identifikatu ditugu. Gai interesgarri hauek hiru ataletan multzoka daitezke, eta bakoitzaren barruan gune komun bat dago, eta gune horien ardatz nagusiak honakoak dira:

- Araugintza-esparrua eta esparru administratiboa.
- Erakundeen nahiz inplikaturako pertsonen ezaugarriak eta eginkizunak.
- Federazio-sistemaren egitura.

Bada, ondorengo atal hauetako bakoitzean, sakontasun- edo irismen-arrazoiak direla- eta azterlanean zehar bereziki garrantzitsutzat jo diren elementuak identifikatu ditugu. Elementu horietako bakoitzari ikerketan parte hartu duten pertsonen eman duten iritzia aurkeztuz helduko diogu. Horrela, azterlanean kontsultatu diren pertsonen federazioen sarearen antolamenduari buruz duten pertzepzioaren berrikuspen orokor bat eskainiko dugu, baita iritzi horretara daramaten xehetasunen ingurukoa ere, beren hiru ardatz nagusiren bitartez.

2.2.1. Araugintza-esparrua eta esparru administratiboa

Elkarriketetan eta lan-saioetan zehar gai asko jorratu dira, arauekin, erregelamenduekin eta administrazioarekin lotutako gai asko, hain zuzen. Esan daiteke gai honen inguruan Bizkaiko kirol-sarearen errealitatean gehien ikusten diren eztabaidetako batzuk azaleratu direla.

Federazioen sarearen antolamendu-esparruan desadostasun-arlo batzuk identifikatu diren arren, aipatzekoa da kontsultatutako pertsona guztiak ados daudela euskal administrazio publikoek kirolaren alorrean erakusten duten interesari dagokionez. Guztiek aho batez adierazten dute kirola erakunde horien interes-esparru nagusietako bat dela. Esate baterako, Federazioei buruzko 2006ko Dekretua oso xehea dela onartzen dute, baita kirol-azpiegitura eta -ekipamenduak sustatzeko babesa ematen dela ere. Horren harira, euskal erakundeek (eta bereziki Bizkaiko Foru Aldundiak) Euskadiko kirolaren egoerari dagokionez erakusten duten laguntza-jarrera azpimarratzen dute.

“Azpiegiturak udalerri guztietan nabarmenki hobetu dira 80ko hamarkadatik. [...] eta dirua eta diru-laguntzak emateaz gain, kirol-sarearen bilakaeraz kezkatzen zen, baita zein zentzutan eboluzionatzen zuen jakiteaz ere”. (E6)

Aurkitu diren zailtasunen artean, azpimarratzekoa da kirolaren esparruan orientazio zehatz bat falta dela iruditzen zaiela. Kontsultatu diren pertsonen ustez, kirol-eredua ez da oso argia edo ez dago ongi definituta, eta horren ondorioz, interpretazio ugari daude, eta nolabaiteko nahasmena ikusten da, ez baita behar bezain argi adierazten zein den gai honekin lotutako erakundeek eta pertsonen bete behar duten papera. Azterlanean zehar, hainbat eskaera ireki jaso dira euskal administrazioek Euskadiko eta Bizkaiko kirolaren helburuak antola ditzatela eskatuz. Kirol-ereduaren gaineko pertzepzio horrek nolabaiteko nahasmena eragiten du kirol-federazioen artean, eta kirolaren gaineko politiken harira hartu diren erabaki jakin batzuk ez direla koherenteak azpimarratzen dute; izan ere, diotenez, kirolaren arloko proiektu komun baten gaineko ikuspegi desberdinetan oinarrituta dauden helburuak barne hartzen dituztela dirudi.

“Ez naiz ekipamenduak behar direla esaten ari, azpiegiturak behar direla diot, eta diseinu integralago bat, norantz zuzendu nahi den dakien diseinu orokor bat, eginkizun bat, ikuspegi bat, anbiziotsua den zerbait”. (E6)

“Egitura-mailan, federazioak, ez dakit zergatik, kirolaren esparruaren barruan etorkizunera begira paper garrantzitsua galtzen ari dira. Inkongruentziak dira; izan ere, gobernuak, nolabait, kirola liberalizatu egiten du, baina hala ere, administrazio-mailan, federazioak gero eta itoago daude”. (E5)

“Kirolaren esparruan denetarik dago, baina sinergia falta handia dagoela uste dut, zer nahi den zehaztu behar da, eta elkarrekin norabide berean joan beharko genuke. [...] Nire ustez, udalek eta Aldundiak lehenbizi gaia argitu behar dute eta beren udalerrian, beren herrialdean edo beren nazioan nolako kirolak nahi dituzten eztabaidatu behar dute. Hau da, aisialdiko kirola nahi duten ala kirol federatua nahi duten, enpresa-kirola nahi duten ala klubak nahi dituzten”. (G3.7)

Federazioei buruzko 2006ko Dekretuaren inguruan askotariko iritziak daude, kasuan kasu aztertzen den dimentsioaren arabera. Azpimarratzekoa da ez dela inola ere zalantzan jarri Lege-dekretu gisa duen balioa. Ia kasu guztietan, Dekretua administrazio-formula on baten adibide gisa identifikatzen da, ezin hobetzat jotzen da, bere betearazpenari eta jorratzen dituen dimentsioen xehetasunari dagokienez. Hala ere, beste alderdi batzuen inguruan iritzi desberdinak daude. Adibidez, bere diseinuari dagokionez, Dekretua ez dela oso errealista adierazten da. Federazio txiki gehienen eta aditu batzuen ustetan, ez dio behar besteko arreta eskaintzen errealitate administratiboari eta baliabide gutxiago dituzten federazioen azpiegitura-aukerei. Beren ustez, Dekretua baliabide gehiago dituzten federazioen kudeaketaren logikaren arabera diseinatuta dago, eta xeheegia eta zorrotzegia iruditzen zaie errealitaterik apalenetarako. Era berean, beren ustez, Dekretuak jarduteko marjina oso txikia uzten du, federazio bakoitzak bere baldintzen arabera lan egiteko aukera izan dezan. Are gehiago, kontsultatu diren pertsona batzuek diotenez, Dekretua hain xehea izateak, batzuetan, ezartzen dituen alderdi batzuk urratzea eragiten du.

Horregatik guztiagatik, Dekretua legeen gaineko ezagutza argiaren eta kirolaren errealitatetik nolabait urrun egotearen emaitza da.

“Dekretuak eskumenekin lotutako gatazkak sortzen ditu etengabe. [...] Badakit Administrazioak kontrolatu egin behar duela, baina kontrol horrek arinagoa izan beharko lukeela ere pentsatu beharko lukete. [...] Nire ustez, Administrazioak Dekretu horiek betetzea errazagoa izatea ere aztertu beharko luke”. (E5)

“Nire ustez egia da lagundu duela. Beste kontu bat da eragina izatea lortu duen ala ez. Nik uste dut oinarri batzuk ezarri dituela, baina ez dakit guztiok barneratu ditugun ala ez. Ez dakit, baina nolanahi ere, nire ustez positiboa da bakoitzari dagokion papera argi zehaztea, bakoitza bere tokian jartzea”. (E6)

“Uste dut Dekretuaren arazo garrantzitsu bat dela Administrazioak den-dena arautzeko joera handiegia duela. Asanblada bakoitzean zenbat ordezkari izan behar diren ere adierazten du, baita asanblada noiz hautatu behar den ere...”. (E3)

Bestalde, Euskadiko gizarteko errealitatearen ezaugarri geopolitiko eta administrazioen ondorioz, kirolaren arloko eragileek lurraldeen artean elkarrekin lan egin dezaten lortzeko zailtasunak daudela adierazten da, baita Lurralde Historiko baten barruko erakundeek elkarrekin lan egin dezaten ere. Egoera hau kirolarekin lotutako erakunde eta pertsona guztiei dagozkien eskumenak behar bezain argi ez egotearekin lotuta dagoela uste dute, eta ondorioz, eskumenekin lotutako gatazkak sortzen dira batzuetan.

“Are gehiago, ez dut uste lurralde arteko komunikaziorik dagoenik, ezta Bizkaiaren, Arabaren eta Gipuzkoaren artean ere. Ez dago komunikaziorik, ezta harreman onik ere. Eta horixe ikusten da 3 edo 4 urtez behin Euskadiko presidentea hautatu behar dutenean. [...] Ez dago oso komunikazio onik, ez, eta horrek ez du gauza onik erakusten. Baina, beno, oro har, arazo horiek batzuetan administrazio-arloarekin lotuta daude. Hau da, Lurralde bakoitzean araudi desberdinak daude, eta horren ondorioz, kolaboratzea ezinezko bihurtzen da”. (E6)

Halaber, esanguratsua da kontsultatutako pertsonen artean eztabaida bat ikusten dela Euskadin kirolaren arloan beharrezkotzat jotzen den argitze eta adostasun prozesuan aurrerapenak egiteko erantzukizuna hartu beharko lukeen instituzioa, organoa edo eragilea identifikatzearen harira. Horren harira, hainbat aukera aipatzen dituzte; baina, nolanahi ere, jaso diren iritzi guztietan iradokitzen da Euskal Administrazio Publikoak

eta, zehazkiago, erakunde gorenak (Eusko Jaurlaritzak) bere gain hartu beharko lukeela erantzukizun hori.

“Administrazioa da kontu honetan ordena jarri behar duena, baina zentzu objektiboarekin, eta ez geldi daudenei eta kendu nahi dituen lurralde-federazioei begira. Hori ez, hobekien funtzionatzen duen eredua zein den galdetuz baizik. Eta eredu horretan lan egitea eta martxan jartzea”. (E5)

“Uste dut gauzak hitz eginez eta ados jarritz konpontzen direla, baina oso zaila da, eta beti egon behar da liderren bat, bestela ezinezkoa baita. Erakunde gorenari beti tokatzen zaio lehenengo pausoa behintzat ematea, dinamizatzea, harmonizatzea eta lehenengo urratsa egitea”. (E6)

2.2.2. Izaera eta eginkizunak

Atal hau ikerketan jorratzen den gai nagusietako bat da. Gai hau Bizkaiko Lurralde Historikoan kirol-federazioen sistemak dituen arazoetan eta Euskadiko eta estatuko kirolaren egitura administrazioarekin dauzkan harremanekin erlazionatutako gorabeheretan sarrien azaltzen diren desadostasun batzuen iturria da.

Gai interesgarri polemikoa, beharbada zeharka duen irismenagatik, federazioen izaera juridikoaren ingurukoa da. Kirol-federazioen legegintza-esparruan erakunde pribatutzat jotzen diren arren, izatez, eta kirolaren arloan, izaera publikoko eginkizun administratiboak betetzen dituzte. Horren ondorioz, nolabaiteko nahasmen-giroa sortzen da, eta erakunde hauek duten edo izan beharko lituzketen eginkizunen inguruko eztabaida amaigabe bat pizten da. Adituek nahiz federazioen arduradunek egoera zail honetaz ohartzen direla erakusten dute, baina beren iritzia desberdinak dira federazio-sistematik lotura handiagoa ala txikiagoa badute. Bizkaiko kirol-federazioetan izaera-eginkizunak binomioan nagusi den paradoxaren ondorioz, beren eginkizunen artean batzuk pribatuak eta beste batzuk publikoak direla ikusten dugu. Bikoizketa horren ondorioz, federazioen baitan beren izaera juridikoarekin eta ezaugarriekin lotuta nolabaiteko eztabaida pizten da.

“Federazioak, dakizuen bezala, erakundeak dira, beste herrialde batzuetan bezala, baina hemengo berezitasuna da eginkizun publikoak betetzen dituztela, eskuordetutako eginkizunak. [...] Eta federazioa, funtsean, betebeharrak edo zerbitzu administratibo bihurtu da”. (E1)

“Adierazi gabeko funtzionarioak gara”. (G3.4)

Inkoherentzia horiek, era berean, federazioen finantzaketa eta kirolaren sistema ere ukitzen dituzte. Eragin sakoneko gai bat da, eta gai zehatzak ukitzen ditu, hala nola diru-laguntza publikoak edo aurrekontuekin lotutako eskumen-banaketak, baita Euskadin federazio-sarearen finantzaketa-eredua ikusteko modu desberdinak ere. Hala ere, gai honen inguruko hausnarketa-gunea Bizkaiko kirol-federazioei legokiekeen finantzaketa-eredu publiko/pribatua kontzentratzen da. Horren harira, lehenago aipatu diren eta federazioen izaera juridikoarekin eta betetzen dituzten eginkizunekin lotuta dauden bi gai egiaztatu dira. Federazioek finantzaketa-sistema publikoa egokitzen jotzen dute, eginkizun publikoak betetzen dituztelako, baina beren izaera juridikoa pribatua da, eta horren ondorioz, aditu batzuen ustez, nolabaiteko autofinantzaketa-maila bat mantendu beharko lukete. Gai hau, zalantzarik gabe, desadostasun gehien pizten dituen gaietako bat da.

“Presidente izan naizen urte hauetan transmititzen didaten sentsazioa da Aldundia guri mesede bat egiten ari dela kirolaren kudeaketa-lanaren zati bat ordaintzen digulako”. (G3.4)

“Nik ahal beste liberalizatuko nuke, eta Administrazioak Administrazioaren interesak betetzen dituztenei lagun diezaiela [...]”. (E3)

Gai hauetatik federazioentzako finantzaketa-iturri desberdin posibleen inguruko eztabaidak pizten dira. Hainbat adituk adierazten dute federazioak finantzaketa publikora ohitu direla eta finantzaketa-eredu hori “erosoa” dela berentzat. Diotenez, finantzaketa-eredu horren ondorioz, kirol-federazioek ez dute lehentasunezkoztat jotzen beste finantzaketa-iturri batzuk bilatzea edo beren errealitatearen barruan jarduera-esparru berrietara irekitzea.

“... beste alde batetik, ez dugu uste erakunde pribatuak garenik, hobeto bizi garelako babes publikoaren aterpean, hau da, diru-laguntza bat ematen badizute, diru bila irten behar izatea baino askoz hobea da”. (E3)

Bestalde, federazioek bi argudio aurkezten dituzte gai honen inguruan. Batetik, finantzaketa publikoa jasotzea egokitzen jotzen dute, eginkizun publikoak dauzkatelako. Bestalde, beren ustez, ezin dira erronka berriak planteatu beren eginkizunak ozta-ozta gauzatzea lortzen dutela kontuan hartuz; izan ere, baliabide gutxi dituzte eta lan handia gauzatzen dute. Aditu batzuek diotenez, finantzaketa-iturri alternatiboek ez dute federazioen kontua izan behar bakar-bakarrik, Administrazio publikotik ere hori errazteko neurriak har litezke eta. Bada, kirolaren arloan legeetan aldaketak egin litezke federazioentzat iturri alternatibo horien erabilgarritasuna errazteko, esate baterako, udalen eta federazioen arteko lankidetzaren bitartez, edo federazioen eta kirolaren arloko enpresa pribatuen arteko lankidetzarekin.

“Adibidez, herrialde batzuetan, kirola apustuen bidez finantzatzen da, baina hemen ez da egiten. [...] Oso zaila da ulertzea kirolekin lotutako apustu-sistema batek, gure herrialdekoak, adibidez, milioika euro mugitzea eta zenbateko horren ehuneko bat ez dadila kirolera bideratu zuzenean. Ez eman dirudik, baina egin babesa bultzatzen duten neurriak, baina beno, arlo horretan dagoeneko zerbait egiten ari da, eta nire ustez, Bizkaian eredugarriak dira. Hau da, federazioei baliabideak ematea...”. (E3)

“Ezagutzen ditudan ereduaren artean, niri gehien gustatzen zaidana da Administrazioak kirolaren arloko eragileak iraunkorrak izan daitezela ahalbidetzen duena, hau da, beren kabuz mantentzeko gai izatea ahalbidetzen duena. Nire ustez, datozen garaia nolakoak diren ikusita, jokabide hori mesedegarria da”. (E3)

Federazioek Administrazioarengandik jasotzen duten babesa osatzeko iturriak bilatzen ahalegindu beharko luketen ideia horrekin lotuta, aditu batzuek aipatzen dute agian erakunde publikoek ez luketela betebeharrak gisa hartu behar federazio-sare osoa ekonomikoki babestea, eta aitzitik, zuzenean erakunde publikoaren jarduerarekin bat datozen kirol-interesak dituzten federazioak direla ekonomikoki babestu beharko lituzketenak.

“Edozein enpresa edo erakunde pribatu bezala, bezeroari zerbait saltzeko gai bada, zu bezeroak nahi ez duen zerbait saltzen ari bazara, azkenean hil egingo zara, eta Administrazioak ez ditu federazioak mantendu behar ez badute bezerorik”. (E3)

Hala ere, argudio hori arriskutsu samarra da; izan ere, batetik, federazioen interesak berbideratu egin litezke babes publiko ekonomikoa lortzea horren baldintzapean egongo balitz, eta bestetik, Administrazioak erabaki lezake kirol-modalitate guztiek eta, ondorioz, federazio guztiek ez dutela proiektzio bera kirolaren sustapenari ikuspuntutik, eta zehazkiago, eskola-kirolari dagokionez.

Bizkaiko kirol-federazioen arduradunen hausnarketak ikusirik, esan daiteke kirolaren arloa kudeatzeko estrategikoak direla uste dutela. Egiten duten lana funtsezkoa dela uste dute, eta Administrazio publikoarentzat oso zaila izango litzatekeela diote, eta horrek, diotenez, nolabait posizio sendoan uzten ditu Administrazioarekin harremanetan ari direnean.

“Kontua da ez direla konturatzen ez direla guri mesede bat egiten ari, gu ari baikara haiei mesedea egiten. Boluntarioen bitartez, eginkizun publikoak betetzen ari gara ezer kobratu gabe. Federazioak itxiko balira eta ez dutela kirolari buruz ezer jakin nahi esango balute, Administrazioak gorriak ikusiko lituzke kirol-jarduerak antolatzeke eta kirola sustatzeko. Mesede hori egiten diguten ideia oso barneratuta dugu, baina ez”. (G3.4)

Aldeen eskumenei dagokienez, eginkizun batzuk gainjarri egiten direla adierazten da. Hori lege- edo araudi-mailako plangintza ez delako behar bezain argia gertatzen dela diote. Aldi berean eragile bat baino gehiago elkartzen direnean izan ohi den arazo bat den arrear, bereziki garrantzitsua omen da maila administratibo desberdinetako federazioak tartean direnean.

“Lurraldeari dagokion errealitateak eragina du, jakina. Arazo asko daude dekretuek ez dutelako inoiz argi uzten, eta 2006koak ere ez du argi uzten. [...] Adibide argi bat: demagun Bizkaiko federazioak Berrizen txapelketa bat

antolatzen duela, esaterako, eta bertan Bizkaiko, Gipuzkoako nahiz Arabako kirolariek parte hartzen dutela. Orduan, Euskadikoak dio bere eskumeneko ekitaldia dela, eta horrek gatazka handia sortzen du. Epaileak nik jarri behar ditut, ez zuk, etab. Tontakeria ikaragarriak dira, baina herrialde honetan horrelakoak gara". (E5)

"Eta espezialitate batzuek federazio bat baino gehiago dute. Ez dakit orain araututa egongo den, baina lehen, batzuetan batek ez zuen bestea onartzen eta arazoak sortzen ziren". (E6)

2.2.3. Federazio-sistemaren egitura

Atal honetan, sistema federatiboak Bizkaiko Lurralde Historikoan duen egituraren antolamenduarekin lotutako alderdirik azpimarragarrienak jaso dira, baita bere ezaugarriak eta adituen eta Bizkaiko federazioetako arduradunen hausnarketak ikusirik ondorioztatzen diren ahuleziak ere.

Hasteko, egungo kirol-azpiegiturak garai berrietarako eta herritarren kirol-eskakizun berrietarako ez direla egokiak adierazten dute, eta azpiegitura horiek neurri batean anakronikoa den sistema bati dagozkiola azaltzen dute. Diotenez, egoera honen sintoma nagusia da sarritan administrazioak federazioei eskatzen dien lana federazioek egin dezaketena baino gehiago dela eta gehiegizko zama administratibo horretan harrapatuta dagoen sistema burokratikoegia dela. Gainera, aipatzekoa da sistema ez dela gai eginkizun komunetan koordinazioa bultzatuz prozesu administratiboen arintasunerako mesedegarriak diren sinergiak eta estrategiak sustatzeko, eta gainera, oso motela dela federazioei horrelako zamak errazago egiten laguntzen dieten aurrerapen teknologikoak sartzerakoan.

"Lizentzien gaia, adibidez, eromen hutsa da.. Gaur egun, lizentziak ateratzeko leihatila bakarra egon beharko litzateke. [...] Eta hor, gauza horiek guztiak arrazionalizatuz joan daitezela eta funtzionatzeko egitura komunak sortuz joan daitezela bultzatu beharko litzateke (eta nire ustez, dagoeneko egiten ari dira)". (E3)

"Kirolaren arloan denetarik aurki daiteke, baina nire ustez, sinergia falta da eta zer nahi den ere zehaztu behar da, eta norabide berean elkarrekin joan beharko litzateke" (G3.7)

Egoera honetan, azterlanean kontsultatu diren pertsonen hobe zezakeen hainbat proposamen eta estrategia iradoki dituzte. Bada, proposamen batzuek egitura-mailako birformulazioa dute, beste batzuk, aldiz, aldaketa txikiak baina esanguratsuak egitearen alde agertzen dira, baina dauden egiturak mantenduz.

Egitura-mailako birformulazioaren kontua, federazioen kopurua kontuan hartuz, ikerketan sarrien azaleratu den gaietako bat da. Gai honen inguruan egin diren iruzkinak ikusirik, badirudi pertsona inplikatu guztiek ezagutzen duten polemika bat dela eta horietako askok dagoeneko iritzi argiak dituztela gai honen inguruan. Hala eta guztiz ere, iritzi horiek ez dute garrantzia beti alderdi beretan kontzentratzen. Bada, esate baterako, adituen kasuan, federazio-kopurua berregituratzea gestioarekin zuzenean lotuta dagoen gai bat dela ulertzen dute, eta berez sistema federatiboaren arazo nagusia konpontzeko bideari zuzenean heltzen ez dion neurritzat jotzen da. Sistema hori beharbada egitura astunegia dela adierazten dute, eta batzuetan ez dela eraginkorra; baina, nolana ere, ez dute uste arazoaren konponbide nagusia federazio-kopurua murriztea eragiten duen berregituraketa bat denik; izan ere, neurri horrek egitura arintzea lor lezakeen arren, ez die arazoaren dimentsio guztiei heltzen eta ez dator bat kirol-federazioek ezaugarri duten izaera juridiko pribatua.

“Nire ustez, hori ez da arazo bat. Ez zait axola asko ala gutxi dauden, norberak ikusiko du nola antolatzen den, horrek ez nau kezkatzen. Gainera, nor zara zu erakunde pribatu gehiegi daudela esateko? Antola daitezela! Nire ustez, arazoa beren eginkizunak behar bezala betetzen ez dituztenean azaltzen da”. (E3)

“Federazioen gaia sakonki aztertu behar da, hori argi dago. Baina kirolaren mesederako egin behar da, ez aurrekontuetara begira egindako azterlan bat. Beharbada, federazio gutxiago egon beharko lirateke, baina adibidez, Euskadikoek ez daukate lurralde-federazioek duten arintasuna”. (E5)

Federazioen arduradunen artean iritzi kontrajarriak daude, baina aukera hori ere ez da kirolaren sistemaren egitura hobetzeko egokiena bezala ikusten. Adituek nahiz federazioen arduradun guztiek adierazten dute aukera bat dela federazio-kopurua murriztea. Federazioek adierazten dute kirolaren esparruko legeak eta dekretuak ez direla eraginkorrak eta hori sistemaren arazo nagusietako bat dela. Diotenez, federazioen kopuruak ez luke arazo bat izan behar, baldin eta batzuen eta besteen eskumenen mugak argi badaude eta errespetatu egiten badira. Era berean, beharrezkoa iruditzen zaie Administrazio publikoek federazioen paperari dagokionez nahi dutena ongi definituta egotea eta ez uztea nahasmenerako edo interpretazio

desberdinetarako aukerarik. Gainera, federazio txikiagoen artean federazioak multzokatzeko aukeraren aurrean jarrera irekiak daude, baldin eta kirolarekin lotutako arrazoien ondorioz egiten bada, eta ez egiturarekin edo arlo ekonomikoarekin lotutako arrazoien ondorioz.

“Esate baterako, arte martzial guztiak federazio bakarrean elkartzea oso ongi iruditzen zait, baldin eta azkenean bakoitzari dagokion diru-laguntza bera mantentzen bada eta gauza berak antolatzen jarraitzeko aukera badugu. [...] Bateratzea erabakitzen badute eta hamar jarduera antolatu beharrean arrazoi ekonomikoen ondorioz bina jarduera bakarrik egin ditzakegula esaten badigute, egin liteke, baina berberak egingo baditugu eta diru-laguntza berak emango badira, baina kontu bakarrean sartzen badira, bada orduan ez dut uste zentzurik duenik”. (G3.4)

“Nik aspaldidanik planteatzen dudana iraultza da Euskadikoak desager daitezela eta betidanik izan dugunera itzul gaitezela. Gure kasuan, Espainiarekin Bizkaitik edo Gipuzkoatik kudeatzen da, eta ezin hobeto kudeatzen zen.[...] Berregituratu behar bada, honela berregituratzen da. Utopia bat da, baina argi ikusten dudana da ez dagoela lurralde-federaziorik soberan, ez Gipuzkoakoa, ez Arabakoa, ezta Bizkaikoa ere, baina beharbada, soberan dagoena Euskadikoren bat da”. (G2.4)

Federazio-sarea berregituratzeko gaiarekin lotuta, aditu batzuek kontratuen edo lankidetzak hitzarmenen kultura baten potentzialtasunei buruz hausnartzen dute. Horrelako alternatibak ez dira federazio-kopuruaren araberrakoa, Administrazioaren eta federazioen arteko edo haien eta beste erakunde batzuen arteko harreman-motaren eta sinergiaren araberrakoa baizik. Ildo horretatik, era berean, lurraldeko kirol-esparrua dinamizatzerakoan eragileen artean akordio eta kontratu pribatu gehiago eskaintzeko aukera egongo litzatekeela ere adierazten dute. Adituek diotenez, Bizkaian ez dago horrelako tresnarik, eta kirolari promozio-aukerak kentzen dizkion egoera bat eragiten duela uste dute.

“Kultura arauzalea dago, Araudia, inposizioa, zigorra. Kirol anglosaxoiaren kasuan, aldiz, negozioa bideratuago dagoen zentzu bat dago eta kirolak, ikuskizun handiagoko kirol-produktuak, kontratuetan oinarrituta daude, negozioak dira, eta akordioak lortzen dira eta gero akordio horiek bete egiten dira”. (E1)

Bestalde, adituek federazio bakoitzak kirol-egitura zurrunezi baten harira duen idiosinkrasia desberdina azpimarratzen dute. Horren harira adierazten denez, bereziki legegintza-mailan, federazio-sarearen osaketa malgutasun urri batekin lotuta dago, eta batzuetan, presio berezia ezartzen du baliabide gutxiago dituzten federazioetan. Era berean, egoera horixe ikusten da urteko plangintzaren arloarekin nahiz administrazio-arloko betekizunekin lotuta dauden beste gatazka batzuetan, baita kirola edo ekitaldiak promozionatzeko ekintza jakin batzuetarako justifikatu behar den gutxieneko bolumen ekonomikoari dagokionez ere. Azken finean, eskaera hauen bitartez adierazten dena federazioen inguruko errekerimenduen eta bakoitzak dituen errealitate desberdinen arteko desoreka-egoeraren pertzepzioa da.

“Nire ustez, bideraezina edo ezinezkoa da kirol guztietatik egitura bat ateratzea gaur egun funtzionatzen ari diren kirol guztien gaineko ezagutza izan behar dela oinarri gisa hartuz. Dagoen patroia guretzat ez da egokiena, baina beste batzuentzat bai”. (G3.4)

“Eta entregatu behar dudak dokumentazio guztia futbolarekin bat etorritz egin behar dut”. (G4.2)

Federazio-sarearen egiturarekin lotuta adostasun-maila handiarekin aipatzen den ideia bat da egitura hori neurri handiegian dagoela boluntariotzan oinarrituta eta boluntariotza gero eta ahulagoa dela. Oro har, historikoki federazio-sistemaren oinarri izan den boluntarioen eredua agortu egin den sentsazioa nabaritzen da. Oro har ikusi den sentimendu hori estamentu desberdinetan federazio-egituretan dagoeneko erantzukizunak dituzten pertsonak ordezkari ditzakeen pertsonarik ez dagoelako sortzen da. Horren harira, boluntariotza alde guztiek aipatu dituzten puntu ahuletako bat bezala ikusten da, eta geroagoko ataletan xehekiago jorratuko da.

“Federazioek beti izan dute haien laguntza, eta hori aldatu egin da, gizartea ere aldatu egin delako. Gazteek ez dute ezer egiten zerbaiten truke ez bada”. (E6)

Bizkaiko kirol federatuaren errealitatean dauden zailtasun nagusiak antzeman ondoren, ikerketan zehar hobeto funtzionatzeko alternatiba batzuk formulatu dira. Aipatutako gai nagusietako bi (eta badirudi adituak nahiz federazioen arduradunak arlo honetan bat

datozela) kirol-langileria teknikoaren kontratazioa eta administrazio-lana hainbat erakunderen esku uztea dira (hala nola kirol Federazioen Elkarteen esku). Bi gaiak daude lotuta zentzu berarekin, hau da, federazioen lan-zama arintzearekin eta beren eginkizunak kirolaren sustapenera bideratzearekin. Horren harira, ASFEDEBI Bizkaian aukera nagusietako bat bezala identifikatzen da, eta bi beharrak ahalbidetzen dituen eragile bat da.

Iritzi orokorra da balio handiko administrazio-organo bat dela, eta federazioei aukera eta “erraztasun” ugari eman diezazkiokeen agente bat bezala ikusten da, baina hala ere, bere inguruan desadostasunak sortzen dira. Alde batetik, ASFEDEBI federazioei kirola dinamizatzeko lanean babesa emateko administrazio-tresna egokitzen jotzen da, baina bere potentziala ez da eraginkortasunez ustiatzen ari. Eta bestetik, zalantzak planteatzen dira ASFEDEBIk bete beharko lituzkeen eginkizunen inguruan. Federazioek egiten dituzten administrazio-lanak arin litzakeela uste dute (bereziki, baliabide gutxiago dituzten federazioen kasuan), baina arduradunen artean desadostasunak daude, baita mesfidantzak ere, eginkizun batzuk erakunde honen esku uzteari dagokionez, agian lan gehiegi izango lukeelako eta ondorioz beharbada organo horrek ezingo lituzkeelako transferitutako lanak kasuan kasuko Federazioan egiten diren arreta eta ardura berarekin gauzatu.

“Aldundiaren politika ASFEDEBIri eginkizunak laga behar dizkiogula delako, baina ez da horrela. Ezin da”. (G2.1)

“ASFEDEBI federazioen eta Aldundien arteko harremanetarako hizketakidea da, bere eginkizuna ez da gure lana egitea”. (G2.2)

Hala eta guztiz ere, dagoeneko esan dugun bezala, Elkartek hori existitzea aukera ontzat jotzen da, baldin eta eraginkortasunez kudeatzen bada eta bere eginkizunak argi adierazten eta adosten badira.

“Bizkaiak beste lurralde batek ere ez daukan zerbait du, hau da, giro ona eta harreman onak. ASFEDEBIk hori kateatzea lortu du. [...] Hemen 10 federazio handi, 20 ertain eta 10 txiki daude. ASFEDEBIk hamar federazio txikiko kirol-zuzendari bat izan lezake, adibidez”. (E5)

Badirudi oro har pentsatzen dela ASFEDEBIk eragile elkartzaile bat izan behar duela eta ordezkatzeko dituen lurralde-federazioen arteko topaketarako eta elkarrekin hausnartzeko espazioen promoziora bideratuta egon behar duela. Kotsultatu diren pertsona gehienek diotenez, iradokizun hori aipatzen den profesionalizazio-kontzeptuarekin erlazionatuta planteatzen da, eta lortu nahiko litzatekeela adierazten dute, zaila den arren.

“Niri ASFEDEBIk aipatu ditugun gai guztietarako katalizatzaile gisa gehiago lan egin zezala gustatuko litzaidake: proiektuak komunean gauzatzea, topaketa-esparruak izatea, lasaiak, ez derrigorrez bazkari bat edo ez dakit zer. Pauso hau emateko, orain dituenak ez bezalako profil profesionalak eta profil desberdinak barne hartu behar ditu, esparru administratibo edo juridikoagora gehiago bideratuta dauden pertsonak”. (G1.3)

Ideia nagusiak

- Euskal Administrazio publikoak eta, batik bat, Bizkaiko Foru Aldundiak, interes handia dute kirolaren arloan. Hala ere, egungo kirol-eredua eta Bizkaiko kirol-federazioetarako dituzten inplikazioak argitzeko lagungarriak diren jarraibide zehatzagoak izatea nahitaezkoa da.
- Administrazio publikoa eta bereziki erakunde gorena jotzen da Euskadin kirol-sistema hobetzera bideratutako eta federazio-sarean eragin positiboa izateko prozesu bat martxan jartzearen lidergoaz arduratu beharko lukeen erakundetzat.
- Euskal Autonomia Erkidegoko Federazioei buruzko urtarrilaren 31ko 16/2006 Dekretua juridikoki lan xehe gisa ikusten da, baina beti ez dator bat lurralde-federazioen beharrekin; izan ere, batzuetan, ez dator bat heterogeneotasuna ezaugarri duen errealitatearekin eta bereziki zorrotza da baliabide gutxien dituzten federazioekin.
- Kirol-federazioen izaera juridiko pribatuaren eta eskuordetzen zaizkien eginkizun publikoen arteko bizikidetza zailak oraindik desorekak eta zalantzak eragiten ditu beren eginkizunei eta indarrean dagoen finantzaketa-ereduari dagokienez.
- Bizkaiko kirol-federazioek Bizkaiko kirol federatuaren errealitatean eta Euskadiko maila administratiboen artean (Eusko Jaurlaritza-Aldundiak-Udala; euskal federazioak eta lurralde-federazioak...) eginkizunak gainjarri egiten direla ikusten dute.
- Egungo federazio-sarea ez da sistema arin gisa ikusten antolamenduaren ikuspuntutik eta apur bat anakronikotzat jotzen da, bereziki teknologien erabilerari dagokionez. Horrez gain, bere eginkizunen burokratizazio-maila altuegia da, eta zama administratibo handia du.
- Oro har, denek aho batez adierazten dute alternatiba gisa planteatzen den federazio-pilaketan oinarritutako egitura-erreforma ez dela konponbide eraginkorra antolamenduaren egituraren benetako arazorako.
- ASFEDEBIren papera positiboki baloratzen den arren, oraindik adostasuna lortu behar da dagozkion eginkizunen inguruan, Bizkaian federazio-sarea errazteko eta dinamizatzeko duen potentziala optimizatzeko.

2.3. Kudeaketa.

Atal honetan, Bizkaiko kirol-federazioen kudeaketarekin lotutako hainbat alderdi aztertzen dira, beren barneko funtzionamenduari, giza baliabideen kudeaketa-ereduari, finantzaketa-iturriei eta, azkenik, oro har nahiz kolektibo zehatz batzuei eskaintzen dizkieten zerbitzuei dagokienez.

2.3.1. Kirol-federazioen barneko funtzionamendua Bizkaian

Federazioen barneko funtzionamenduari buruz mintzatzen garenean, lantaldeetan parte hartu duten pertsonen nahiz elkarrizketatu diren adituek azpimarratu dituzten hainbat alderdi jaso dira. Alderdi horiek honela laburbil daitezke: federazioetako kargu hautatuen profila, belaunaldi-erleboia, emakumearen papera federazioen zuzendaritzan eta kudeaketan eta federazioen eta Bizkaiko Foru Aldundien (eta beste erakunde instituzional batzuen) arteko kudeaketa-harremanak.

a) Kirol-federazioetako kargu hautatuen profila.

Oro har, federazioen zuzendaritzan eta presidentzian kirolean ibilbidea izan duten eta gainera federazioan edo/eta klubetan karguren batean aritu diren pertsonen jarduten dute. Normalean, behin baino gehiagotan kargu bererako hautatuak izaten dira.

“Nire kirol-profila. Nik jokatu egin dut, nire herriko klubeko zuzendaritzan jardun dut, nire herriko klubeko presidentea izan naiz, federazioko zuzendaria izan naiz, federazioaren presidentea izan naiz eta gero kirol baten munduko kontseiluko burua izan naiz”. (E)

Federazio gehienek kasuan, soldatarik gabeko karguak dira, hau da, boluntarioek betetzen dituzte, eta ondorioz, boluntariotza eta kirol horrekiko zaletasuna dira beren jardueraren motibazio nagusiak. Beren denbora librearen zati handi bat federazioko

presidente edo zuzendari lanekin lotutako zereginetarako erabiltzen dute. Pertsona hauen lana eta denbora nahitaezkoak dira, eta berengatik izango ez balitz, federazioek egin behar dituzten lanen zati handi bat egin gabe geratuko litzateke.

“Eta hori ezin da horrela izan. J.C. ordu mordoan egoten da hemen, baina beste federazio batzuetan ez dago inor, eta ez bazaude, nola lagunduko diozu federatuari?”. (G2.4)

Baliabideak dituzten kasuetan, lan-zama administrazio-lanposturako kontratatu den pertsonak hartzen du, edo administrazio-gisako zereginetan diharduen eta erabilgarri dagoen beste pertsona batek.

“Ni ez naiz sekula egon gai horretan sartuta, ez naiz jokalaria izan, baina duela bost bat urte lagun batek sartu ninduen. Idazkari-lanetan laguntzen nion klubean eta gero hemen, federazioan. Ez dut arduratzen naizen kirolaren inguruko perspektiba handirik”. (G3.3)

Federazioak ordezkatzeko dituzten ia pertsona guztiek adierazten dute nahiago luketela zuzendaritza-organoetan pertsona gehiagok parte har zezatela. Gainera, belaunaldi-erleboia gai konplexua dela eta azken urteotan presazko gai bihurtu dela uste dute.

“Klubak kontuan, nire ustez, orain inoiz baino gehiago, gure kirolean behintzat, belaunaldi-erleboia beharrezkoa da, klubetako jende gehiena adineko jendea delako, eta gehienak erleboia ematen ari dira, baina beste kasu batzuetan ez”. (G1.2)

Federazioen eta adituen ustez, zuzendaritza-kargua profesionalizatuta ez egoteak eta kirol gehien kasuan beren lana gizartean balioetsita ez egoteak kargu horiek oso erakargarritasun txikia izatea eragiten du. Gainera, kargu boluntarioak direnez, ezin da egiten dena baino gehiago exijitu.

“... gure federazioan pertsona bat behar da laguntzeko, klubekin harremanak izateko, eta hori da nik egiten dudana, eta lehia nabarmenki hobetu da, gauza gehiago egiten direlako eta lehiaketa berriak sortu direlako, eta jendea pozik dago. Nire ustez, gutxienez administrari bat eta teknikari bat izatea beharrezkoa da”. (G1.7)

“Zer eragin izango lituzke profesionalizazioak? Bada, exijitzea, orain ahal duzuna egiten duzulako”. (G1.4)

“Nire ustez, federazioaren presidenteak ere profesionala izan beharko luke, gerente profesional bat izan beharko litzateke, zuzendari tekniko profesional bat egon beharko litzateke. [...] Ez badugu profesionalizazio hori lortzen, gure grapena oso mugatuta dago”. (G1.6)

Bizkaiko kirol-federazioetako arduradunen kezketako bat lankidetzaz sustatzeko, esperientziak komunean jartzeko, etab. topalekuak sortzea beharrezkoa dela-eta sortzen da. Iraganean, egoera horiek errazagoak ziren edo espontaneoki sortzen diren, baina orain gero eta ezohikoagoak dira. Diotenez, federazioen presidentzietan eta zuzendaritzetan diharduten pertsonen eta kargu berak dituzten pertsonen arteko presentzia fisikoak eta elkartzeez (lanarekin lotuta edo giro lasaia goetan) kontaktu handiagoa eta ideia-trukea, elkarrekin lan egitea eta besteen lana balioestea bultzatuko lukete, baita klubek Foroetan, topaketetan eta abarretan parte hartzea ere.

“Ez zegoen telefono mugikorrik, ezta faxik ere, faxa naturaren mirari baten antzeko zerbait zen, jendea sarriago joaten zen bileretara, hori zelako gauzak egiteko modu bakarra, eta pertsonen artean harreman handiagoa zegoen, bilera gehiago”. (G1.1)

b) Emakumeen papera Bizkaiko kirol-federazioen barneko funtzionamenduan.

Federazioen zuzendaritza-batzordeetan emakumeek duten parte-hartzearen inguruko iritzia gehienek arabera, emakumeen parte-hartzea ez dago aldezturik ezarritako inolako baldintzarekin lotuta, emakumeek parte hartzea edo ez parte hartzea hainbat arrazoren ondoriozkoa izan daiteke, baina federazioek beti hartzen dute kontuan bere zuzendaritzetan boluntarioki lan egin nahi duten pertsonak barne hartu nahi dituztela. Federazio gehienek gogorarazten dutenez, beharrezkoa da federazioetako lanerako pertsonak lortzea eta emakumeek, gainera, ikuspegi anitzagoa emango liokete. Gainera, bat etorriko litzateke kirolariek federazioen zuzendaritzetan duten ordezkaritzarekin, kirolean diharduten emakumeen kopuruak gora egin duela kontuan hartuz.

“Nire ustez, inon ere ez dago aterik itxita. Herrialde batzuetan kontzeptu desberdina dute, eta hemen, Euskadin, sistema matriarkala da, emakumeek agintzen dute, baina zenbat emakume daude?”. (G4.7)

“Gestio-mailan oso emakume gutxi daude gure kirolaren munduan, baina dauden bakanak berdintasun-egoeran daude eta gaitasun osoa dute, baita hobe ere”. (G3.6)

“ASFEDEBI oso gogor ari da lan egiten berdintasunaren kontuan, eta emakumearen kasuan, adibidez, plan bat dago. Emakumeek zuzendaritza-batzordeetan parte hartzearen gaian lan egiten dugu”. (E5)

Eztabaida-taldeetan aipatu diren gaietako bat da emakumeen eta gizonen mentalitatea eta helburuak oso desberdinak direla. Diotenez, klubetan eta familien interes praktikoekin lotura handiagoa duten erakundeetan (Klubak, guraso-elkarteak...) emakumeen presentzia handiagoa da, eta nahiago dute arlo horietan aritu eta kontzentratu, baina ez dute federazioen esparruan esku hartzeko interesik.

“Emakumeen kasuan, kirolean aritzeari uzten diotenean bezala, beste lehentasun batzuk dituzte. Emakumea askoz zerebralagoa da”. (E2)

“Baina sistema federatiboan, egitura federatiboetan, emakume gutxi daudela iruditzen zait, baina emakume gutxi daude haiek ez dutelako nahi. [...] Emakumeek, nire ustez, agintzeko gaitasuna dute, ez daude denbora galtzen den tokietan. [...] Nire ustez, emakumeak egongo balira... eraginkorrak izango lirateke, behar hutsagatik. [...] Eta ez dira federazioetan egitura horietan sartu. Klubetan sartuta daude, gehien-gehienak, baina gero beste errealitate batzuk daude, baina non dago nire semea? Klubean dago? Nire semeak behar naudelako nago”. (E1)

Azken urteotan, kirolaren arloan emakumeen parte-hartzea modu jarraituan handitu da, eta bereziki kirol batzuetan. Baina, hala ere, emakumeek kirolaren esparruan izan duten ibilbidea oraindik baxua da edo ia ez da existitzen. Batzuetan, beste kirol batzuetan, emakumeak agian nagusi dira, baina zuzendaritza-batzordeetan ez da ikusten, beren parte-hartzea oso baxua delako.

“Ziurrenik emakumeak kirol gutxiago egin duelako eta orain hasi delako horrelako paperak hartzen”. (E6)

Adituek nahiz federazioen arduradunek oso positiboki baloratzen dute emakumeek federazioen zuzendaritzetan lan egiteko duten gaitasuna. Are gehiago, gaur egun arlo honetan lan egiten ari diren emakumeen konpromiso-maila altua ere balioesten dute, eta horren adibide gisa aipatzen dute emakumeek azterlan honen lan-saioetan izan duten parte-hartzea.

“Niri emakumeari buruz hitz egitea interesatzen zait, izan ere, gure federazioan hiru esparru daude: eskolakoa, federatua, profesionala eta erdi profesionala, eta hemen, zoritxarrez, ez dago profesionalik, eta laugarren esparrua zuzendaritzakoa da. Zuzendaritza-esparruan berdintasunari buruzko legea betetzen dugu, 60/40 baitugu. Zuzendaritza-batzordean dauden emakume guztiek eginkizun bat dute, eta gainera, guk gero eta eginkizun garrantzitsu gutxiago ditugu, eta pixkanaka-pixkanaka emakumeak eginkizun horietaz arduratuz doaz, eta nahi dutelako egiten dute”. (G1.6)

“Emakumeak sartzeko proaktibitate handia dago, eta poliki-poliki lortzen ari da, eta gaur egun arazo bat dugu eta Aldundiarekin gai horretan lan egin dugu”. (G3.6)

Federazioekin egin diren lan-saioetan eztabaidatu den beste alderdi bat da emakumearen parte-hartzea bultzatzeko joera ezin dela behartu eta hainbeste zehaztu arauen bitartez. Horren adibide gisa aipatzen zuten berdinketa kasuan emakumeen botoak balio handiagoa izatea edo emakumeen parte-hartzea izateagatik diru-laguntza handiagoak lortu ahal izatea. Egia esan, gai honen inguruan transmititu nahi den normaltasun-ikuspegia oztopatzen duen alderditzat jotzen da. Gainera, egia da emakumeek federazioen zuzendaritzetan parte har dezatela sustatzeko ekintzaren bat gauzatu behar dela aipatzen dela.

“Berdinketa-kasuan emakumeak irabazten du... Nik, behintzat, hori ez dut batere atsegin, eta ez dakit nolako irizpidetan oinarritu diren erabaki hori hartzeko”. (E2)

c) Bizkaiko kirol-federazioen eta beste eragile batzuen arteko interakzioak.

Atal honetan, Bizkaiko kirol-federazioek federazioen jardueran parte hartzen duten beste erakunde batzuekin dituzten harreman nagusiak jaso dira. Federazioek era askotako erakundeekin dituzte harremanak, baina halere, elkarriketatu diren pertsonen hausnarketak beren garrantzia dela-eta Bizkaiko federazioen testuinguruan erabakigarritzat jotzen diren elementu batzuetan kontzentratzen dira: Bizkaiko nahiz Euskadiko beste federazio batzuekiko harremanak, Bizkaiko Foru Aldundiarekikoak, udalekikoak eta kirol klubekikoak.

- *Beste federazio batzuekikoak.*

Kontsultatu diren pertsonen ustez, gainerako federazioekiko edo euskal federazioarekiko harremanak harreman pertsonalaren arabera dira, batik bat. Hala eta guztiz ere, maila horretan ager daitezkeen tirabirak lurralde historiko desberdinen arteko erakunde publikoetan jada dauden tirabiren ondoriozko arazoekin lotuta daude, eta arazo horiek ere, askotan, Lurralde Historikoen Legearen ondoriozkoak dira.

“Kasu askotan, lurralde-federazioek euskal federazioek baino askoz hobeto funtzionatzen dute, kirolariarengandik eta herritarrengandik askoz hurbilago daudelako. [...] Lurralde-federazioek euskal federazioek baino askoz hobeto funtzionatzen dute, boluntarioei kirola dinamizatzeko aukera handiagoa ematen dietelako”. (E5)

“Eta gero politikarien arteko arazo bat dago. Euskal federazioaren eta lurraldekoaren artean lizentzia-arazoak daude”. (G4.1).

- *Bizkaiko Foru Aldundiarekikoak.*

Federazioek Bizkaiko Foru Aldundiak gauzatzen duten lana balioesten duten arren, beren artean nolabaiteko atsekabe sentimendua nabaritzen da egiten duten lana beren ustez ez delako behar bezala balioesten. Egiten duten lan hori, diotenez, erabakigarria da Bizkaiko kirolaren sistema dinamizatzeko.

“Gure lepotik bizi dira, horiek guztiak azkenaren lepotik bizi dira, federazioaren lepotik, alegia”. (G4)

“Eusko Jaurlaritzak euskal federazioekin du harremana, horrela esatearren, eta ez du zerikusirik Aldundiarekin. Probintzietakoak aldundiekin erlazionatuta daude, eta euskal federazioak Eusko Jaurlaritzarekin. Beraz, niri euskal federazioek ez didate ezer ematen, dena datorkit Aldunditik”. (E2)

Burokrazia neurri batean onartuta dago, testuinguru publikoan beharrezkoa den kontrola eskaintzen duelako eta gehiegikeriak ekidin nahi dituelako, baina gehiegizko burokrazia dagoela pentsatzen dute. Gainera, administrazio-arloko langilerik ez duten federazioen kasuan, zama handia da federazioaren lanerako.

“Dekretuak izapideak, izapideak eta izapide gehiago eragiten ditu”. (G4.4)

“Zenbat denbora behar izaten duzue eguneroko izapideak gauzatzeko, kudeaketa-lanerako? Askok, egun osoa”. (G2)

Gainera, lankidetzeta-prozesuetan Aldundiarekin modernizazio eta koordinazio falta dagoela diote, eta Interneten bidez eta teknologia berriak erabiliz lana erraz litzakeela adierazten dute.

“Ez dudana ulertzen da 2012an Aldundira fisikoki joan behar izatea paper bat eramatea ahaztu bazait edo beste edozertara; izan ere, gaur egun oso erraza da emailaren bitartez mezu bat bidaltzea”. (G2.1)

Illo honetatik, federazioen arduradunen batek dioenez, jardueren egutegietarako, diru-laguntzetarako, dokumentazioa aurkezteko... datak planteatzen direnean arrakasta handiagoa duten kirol batzuek egutegia bakarrik hartzen da kontuan (adibidez, futbolarena), baina antolamendu hori ez dator bat beste kirol batzuekin.

“Gure kirola, 2012an, estatu mailan irailaren bian bukatzen da, eta denboraldia bukatu duen kiroleko bat da. Futbolaren kasuan, berriz, 2012ko denboraldia ez da bukatu oraindik. Eta entregatu behar duen dokumentazio guztia futbolarekin bat etorri egin behar du. 2012an, futbola irailean hasten da, eta nik, aurten, nahi badut, denboraldi erdia une batean eta beste erdia beste batean egin behar dut. Futbolagatik ongi datorkielako, eta nik urtarrilaren 1etik irailaren 2ra dena aurkez dezaket”. (G4.2)

“Epe batzuk dituzu gauzak aurkezteko, eta... gauzak epeen barruan aurkezten dituzu, baina maiatza iristen da eta oraindik hiru falta direla diote”. (G2.)

- *ASFEDEBIrekikoak.*

Aurreko ataletan azaldu den bezala, Bizkaiko Foru Aldundiaren eta Bizkaiko kirol-federazioen arteko harremanak, kontu askotarako, ASFEDEBIren bitartez antolatzen dira. Ikusi den bezala, askotariko iritziak daude ASFEDEBIk izan beharko lukeen paperaren eta funtzionamenduaren inguruan. Baina praktikan egiaztatu da ez dela lurralde-federazioak pilotzeko eta gauzak errazteko duen potentziala optimizatzen. Egiten duen lanak balorazio ona jasotzen duen arren, desadostasuna ikusten da eta lurralde-federazioei laguntzeko dituen eginkizunak artikulatzeko eta hausnartzeko esparruak falta dira.

“Baina ASFEDEBI guri laguntzeko dago, ez gu zentralizatzeko”. (G2.4)

“ASFEDEBIren kasuan bezala, erakunde horren inguruan dugun irudia gure federazioan ekidin nahi dugunarena da, alegia, erakunde burokratiko gisa ikusten dugu. Egia da ASFEDEBIk baliabide mugatuak dituela, langileria dagokionez, etab. nahiz eta asko eboluzionatu duen”. (G1.6)

- *Udalekikoak.*

Tokiko esparruan, helburua kirolean aritzea da, eta kirolean aritzea bermatzeko egin behar du lan. Horretarako, udalerriak kirolaren aisialdiko jardueran kontzentratu dira, federazioen arreta jasotzen ez duen baina garapen-esparru gisa planteatzen den kirol-esparruan, alegia.

“Ni zinegotzia banintz, nire lehentasuna jendeak kirola egin dezala izango litzateke, eta ez nituzke federazioak kontuan hartuko. Baina beste kontu bat da kirol batzuetarako federazioak nahitaezkoak direla. ... Federazioak egoteak ez du esan nahi kirol-jarduera beren gatibu denik. Eta ez dut uste federazioek kirolaren kudeatzailearen monopolioa izan behar dutenik”. (G3.6)

“Zinegotziak, azkenean, ez dakit zein enpresari deitzen dio, eta enpresa horretatik beste hamasei zintzilikatzen dituzte... Eta ez du federazioen bidez edo klubak bitartez egiten; izan ere, sarritan, askoz esparru probintzialago batera joaten dira. Hori kirol eta kasu bakoitzaren arabera da”. (G3.7)

Udalen eta Kirolen Udal Institutuen (KUI) jardueraren harira, beren ordutegien eta beren lana gauzatzen duten klubak ordutegien arteko bateraezintasunak ikusteaz gain, udal esparrutik nolabait "lehia desleiala" egiten dela ikusten da, zuzenean edo kirol zerbitzuen enpresa baten bitartez kudeatzen dituen ikastaroak eta prestakuntza eskaintzen baititu. Federazioen arduradunek uste dute kasu batzuetan hori klub batek zuzenean eskain dezakeela, edo bestela, udal klubarekin lankidetzaz hitzarmen bat egin litekeela ikastaroak egiteko, beti ere, kalitate-irizpide batzuk bermatuta. Hori KUIarentzat zailagoa izango litzatekeela onartzen den arren, klubei beren jardueraren jartzaile posibleekin zuzeneko harremana izateko aukera emango lieke. Kirol batzuetan, hori ez da gertatzen, eta gainera, ez da eztabaidagarria.

"KUIak ere lehia desleial pixka bat egiten du kiroldegiek orain ez baitute inguruko klubekin biltzeko ahaleginik ere egiten. ... KUI guztiak enpresa partikularrek kudeatzen dituzte, defizitarioak dira eta". (G3.4)

"Nire ustez, udalen kirol-eskolak udalerrietako klubek kudeatu beharko litzateke, eta oinarritzeko pausoa da klubentzat. [...] Federatu eta klub sendoak egon daitezela nahi dugu? Bada, orduan, eman diezaiegun eskolen kudeaketa udalerrietako klubei". (G3.7)

"Administrazio gisa, kirola sustatzea interesatzen zitzaien, funtsean, eta tokiko Administrazioarekiko harremana. Hau da, kirola benetan sustatzen dutenak udalak dira, eta federazioek eta udalek ez dute lortzen... Eta gehiago da udalen eta klubak arteko kontua". (E3)

- *Kirol-klubekikoak.*

Oso iritzi zabalduta da kirol-klubek Bizkaian kirolaren arloan paper erabakigarria dutela. Jendea erakartzeko eta prestakuntza eskaintzeko duten gaitasuna balioesten da.

Federazio askok adierazten dute klub sendoak edukitzeak federazio sendoak eragiten dituela, baina haiekiko nolabaiteko menpekotasuna dutela. Gainera, klubak indartuz, zuzenean egiten da lan herritarrekin hurbilen duten eragilearen bitartez, eta hori edozein lurralde-estrategiak gailentzen du. Ideia horrek udal oinarriko zentralitatea ezartzen du. Nahitaezkoa da udal instalazioetan klub hauen jardura erraztea.

"Nire ustez, kontuan hartu behar den hutsune bat dago. Oinarria udalekoa dela pentsatzen dudala aldarrikatu nahi dut, klubak dauden tokikoa dela, alegia; izan

ere, azkenean klub sendoak egiten baditugu, federazio sendoak egiten ditugu”. (G3.7)

“Gainera, klubek zailtasun handiagoak dituzte, eskola-jardueren ordu horiek KULEk hartzen dituztelako, eta ezin duzu zure jarduera lauretatik seietara eman (nahiz eta ordutegi horretan eskain zenezakeen), eta azkenean, zazpietatik zortzietara eman behar duzu, eta agian ostiraletan”. (G3.5)

Gainera, klubak lana tokiko Administrazioarekin hobeto doala pentsatzen dute, eta ekitaldi puntual batzuetarako federazioen laguntza izanez, oso erakargarritasun-ahalmen eta dinamizazio handiko kirol-ekitaldiak antolatzeko gai izan daitezkeela adierazten dute. Federazioen botere betearazlea dira. Kirol batzuetan beste batzuetan baino gehiago ikusten da.

“Gu hamabost klub gara, eta federazioen ekintza eta betearazpen-boterea klubak dira. Herriko klubak dira, herri bakoitzak bere kluba du, eta federazioak urtearen hasieran egutegi erakargarriago bat planifika dezake, jarraitutasun zehatz batekin, edo puntu batzuk gehiago azpimarratuz, baina egia esan, guztia da herri bakoitzeko klub bakoitzaren planifikazioaren araberakoa”. (G3.6)

Hutsune bat dago, klub bateko kide izan ez arren, pertsona batzuek federatu nahi dutelako. Bizkaian hori orain dela gutxitik egin daiteke, eta horrela, federazioek lehiaketa-kirolean diharduten pertsonak erakar ditzake. Kirol batzuen kasuan, klubak kopurua eta neurria murriztu egin dira, baina beste kirol batzuetan, aldiz, klub ugari sortu dira eta federazioek pixkanaka detektatu eta artikulatu dituzte.

“Nire ustez, jendea erakartzea klubak lana da, federazioa ez dago klub mordo huts batez osatuta. Federazioak txapelketak eta ekitaldiak antolatzen ditu, baina bazkideak eta jendea erakartzen dituztenak klubak dira; are gehiago, orain, Bizkaian jende independentea erakar dezakegula ipini dugu, Gipuzkoak eta Arabak lehendik egin izan duten bezala, baina Bizkaian ezetz esan zen”. (G3.2)

2.3.2. Giza baliabideak: boluntarioak versus profesionalizazioa.

Atal honetan garrantzi berezia duten bi alderdi jaso dira; batetik, Bizkaiko kirol-federazioen oinarrian dauden boluntarioak, eta bestetik, kirol-federazioek gaur egun dituzten zalantzak boluntarioaren bidez federazioen egiturak indartzen dituzten estrategia berriak identifikatu beharko lituzketen ala federazioek planteatzen zaizkien erronkei behar bezala erantzuteko profesionalizatu beharko lituzketen erabakitzeke.

Gaur egun, kirol-federazioen oinarri nagusia osatzen duten giza baliabideak federazioen zuzendaritza eta, nagusiki, haien presidentea dira. Baina giza baliabide hauek dimentsio handiagoa edo txikiagoa izatea, neurri handi batean, federazio bakoitzaren finantzaketa-gaitasunaren arabera da. Normalean, boluntarioak federazioen barneko egitura osatzen duten estamentu guztietan egoten dira, hau da, presidentetzatik epaile taldeetaraino, baita arbitroak, klubak, langileria teknikoa, monitoreak, etab. ere. Baina boluntariotza ez da goranzko joera duen fenomeno bat; aitzitik, pixkanaka ahulduz doala ikusten da, eta federazioen munduan horren eragina ikusten da. Gizarteko joera orokortu hori arazo bat da federazioentzat, ez baitakite nola egingo zaien aurre gaur egungo eta etorkizuneko kirol federatuarentzat eragingo dituen kalteei. Federazioetan presentzia handiagoa duen boluntariotzaren egoera ahularen ondorioetako bat belaunaldi-erreleboaren arazoarekin lotuta dago, eta ondorioz, federazioen egituretan parte hartu nahi duten pertsonak topatzeko zailtasunarekin. Egoera hori ikusten da, era berean, kirolarien artean; izan ere, parte-hartze boluntarioa ez dute erakargarritzat jotzen. Zentzu honetan behin eta berriro azpimarratzen den alderdi bat da ez dela ohikoa gazteen artean boluntarioki laguntzeko gogoia ikustea, eta beren prestakuntza-mailagatik eta federazio batzuek mugitzen duten dirua ikusita, bidezkoa iruditzen zaie ordain ekonomikoa exijitzea.

“Hemen, oso garrantzitsua izan den elementu bat ezagutu dugu, boluntariotza, alegia. Federazioek beti izan dute boluntarioen laguntza. Baina hori aldatu egin da, orain ez dago boluntariotzarik, denek nahi dute zerbait laguntzaren truke. Eta zaila da horrela ez izatea”. (E6)

Bizkaiko Lurralde-federazioetatik azpimarratzen denez, erakunde horiek nahiz beren goi-karguek (presidentetzak) gizartean duten oihartzun eskasa eta sarritan beren eginkizunak oso estaldura ekonomiko urriko baldintzetan gauzatu behar izatea ez da mesedegarria esparru federatiboan boluntariotza bultzatzeko.

“Federazioak ez gara ezer. Presidenteok kargu publiko bat dugu, administratiboa da, baina zigorrak ezarri ahal dizkiguten arren, ez dugu administrari batek bezala

kobratzen. Ordezkaritza-gastuak ditugu, lekualdaketak dira, eta jasaten ditugun eta beti ordaintzen ez diren gastuak dira. Boluntariotza federazioen barruan pixkatxo bat arautu beharko litzateke". (G3.4)

Presidentzian dauden pertsonen, sarritan, eta bereziki federazio txikien kasuan, jarduera gehiago egiten dituzte, baina lehenbizi bete behar dituzten eginkizunak administratiboak dira, adibidez, diru-laguntzen eta lizentzien kudeaketaren kasuan. Lan horiek egin ondoren gauzatu ahal dituzte beren karguari dagozkion jarduerak (ekintza estrategikoak, ordezkaritza, babesleak bilatzea, etab.), hau da, beste eginkizun horietatik aske geratzen direnean. Ez da prozesu erraza, baina federazioen arduradun batzuek uste dute administrazio-lan horiek ASFEDEBIk edo langileria propioak egin dezaketela.

"ASFEDEBIk, bada, gutxi gorabehera federazioen % 85i ematen dio aholkularitza. Federazioei izapide horietako asko kentzen zaizkie, baina federazio batek zuzenean erantzun beharko lieke Aldundiak planteatzen dituen betekizun guztiei". (E5)

Boluntariotzarekin lotuta dagoen beste arazo bat da boluntarioei ezin zaiela lan-bolumen eta kalitate jakin bat exijitu. Puntu jakin bateraino bakarrik exijitu ahal zaiela planteatzen da, eta ondorioz, kalitate-irizpideek behera egiten dute arrazoi argien ondorioz. Beharbada lanean ez da jarraitutasuna mantentzen, edo beharbada pertsona berak denbora luzea darama jarduera bera gauzatzen eta nekatuta dago edo agian ez du beharrezkoa den prestakuntza, baina esperientziak erakusten du kasu askotan boluntarioek gabezia hori beren ahaleginarekin konpentsatzen dutela.

"Adibidez, hilean gutxienez 200 euro izanik, exijitu ahalko litzateke, baina orain ez jakina, ahal dutena egin dezatela". (E2)

"Eta boluntario horiei ezin zaie ekonomikoki ordaindu, baina beste formula batzuk daude, adibidez, prestakuntza, edo beherapen fiskalak...". (E6)

Hori guztia dela eta, kontsultatu diren federazioen arduradunak beren lanak jasotzen duen balioespen eskasagatik kexatzen dira, nahiz eta boluntario horiei eta egiten den lanari esker Bizkaian kirolaren arloan ekimen ugari ateratzen diren aurrera. Hori bereziki argi ikusten da eskola-kirolaren arloan, baina baita beste esparru batzuetan

ere, eta horregatik, federazio batzuek planteatzeko dute federazioek beren lana egiteari utziko baliote zer gertatuko litzatekeen pentsatu beharko litzatekeela.

“Gure boluntarioei esker lanpostuak dituzte. Nire ustez, haiek hor daude guk lana debalde egiten dugulako”. (G4.5)

“Boluntarioen bitartez, eginkizun publikoak betetzen ari gara ezer kobratu gabe. Federazioak ixten badira eta ez dutela kirolari buruz ezer jakin nahi esaten badute, ea nola antolatzen dituzten kirol-jarduerak, eta ea nola sustatzen duten kirola. Mesede hori egiten diguten ideia oso barneratuta dugu, baina ez”. (G3.4)

Federazioen giza baliabideekin lotuta puri-purian dagoen beste gai bat boluntarioen prestakuntzarena da. Boluntarioei eskatzen zaie prestakuntza egokitu eta erraztu egin behar da, batik bat kontuan hartuz beren xede diren kolektiboak dagokienez (haurrak eta gazteak) hezkuntza-lana ezin dela zalantzan jarri. Hala ere, ez dago beren beharrek bat datorren planik, eta batzuetan, arrisku faktore bihurtzen da, kirolari gaztearentzat oso-oso garrantzitsua den hezkuntza-lan bat (eskola-kirolarekin lotuta) gauzatzeko edonor onartzerik behartuta daudelako. Zentzu horretan, boluntarioak trebatzearen inguruko behar berriak desadostasun handiak pizten ditu, eta aldi berean, beren prestakuntzarako aukera errealek mugatzen ditu.

“Eta monitoreen prestakuntza ere zailagoa izaten da. Askotan, gehiegi izaten da berentzat, ordu gehiegi behar dutelako zerbait egiteko”. (G3.3)

“Ikastaro bat antolatzearen gaiari erantzunez, Eusko Jaurlaritzak ezartzen dituen arau asko bete behar ditugu. Aldundiak berak astero bidaltzen digun agendan erakunde pribatuak antolatzen dituzten ikastaroak eskaintzen dira, eta Eusko Jaurlaritzak ez ditu homologatzen, baina ordurako argitaratu egin dituzte, eta guk, ordea, ezin ditugu ezta atera ere”. (G1.4)

Federazioen aldarrikapenak euskal administrazioek beren ekimenak beren artean koordinatu beharko litzatekeela eta koordinazio hori euskal eta lurralde federazioetara zabaldu beharko litzatekeela azpimarratzen dute.

“Egin behar den lehenengo gauza arautzea da, araudia zehaztea eta argi gera dadila. Eta dagoeneko araututa badago eta ez bada egiten, administrazioek defenda dezatela. Baina ezin dena izan da guk eskumenak eskuordetuta izatea eta paraleloki jarduerak egotea, eta gertatzen denean, Administrazioak ez du dagokiona betetzen”. (G1.6)

Kargu hori profesionalizatzen bada emakumeen presentzia handiagoa izan litekeela adierazten da.

“Nire ustez, presidente-karguan aritzean kobratuko balitz, eta entzun zer diodan, emakumeak gizonak baino gehiago izango lirateke”. (G1.4)

Federazioak mantentzen dituzten boluntarioen sistema indartzearen zailtasunen aurreko alternatiba profesionalizazioa da, baina ez bakarrik presidente-karguarena, federazioen barruko beste kargu batzuen ere bai. Federazio gehienek ustez, aukera hori nahitaezkoa da, eta erabakigarria da federazio-sarearen etorkizunerako. Baina, hala ere, alternatiba honen aldeko arduradun guztiek ondo baino hobeto dakite profesionalizazioaren kostua altua dela eta zaila dela federazioek oso-osorik beren gai hartzea.

“Argi dago profesionalizazioarekin lotutako guztiak hobekuntza nabari bat eragin behar duela. Federazioak profesionalizatzeko bidera ezin edo oso zail bihurtzen duen gastu bat eragiten du”. (E6)

“Profesionalizatzen den federazioak desagertzeko joera izango du. Gogorra da esatea, baina egia da. Norabide horretarantz joan behar dugu, produktu berriak sortzeari buruz hitz egiten badugu, gure jardueran arituko diren pertsonak erakarri eta federatuak lortu nahi baditugu, profesionalen bitartez egin behar dugu. Nire ustez, federazioaren presidentek ere profesionala izan beharko luke, gerente profesional bat izan beharko litzateke, zuzendari tekniko profesional bat egon beharko litzateke, badakit hori guztia [...] Ez badugu profesionalizazio hori lortzen, gure grapena oso mugatuta dago”. (G1.6)

Atal honetan aurkeztu diren hausnarketak ikusirik, federazioak gero eta ahulagoak diren barne-egituretan oinarritzen direla esan daiteke. Bada, hausnartu egin beharko litzateke, eta beren etorkizuna bermatzeko alternatibarik egokienek inguruko erabakiak hartu beharko lirateke, horrela, Bizkaiko kirol federatuaren ingurukoak hartzeko.

2.3.3. Finantzaketa-iturri nagusiak.

Finantzaketaren gaia, aurreko puntuan adierazi den bezala, federazioen kezka nagusietako bat da, egiten duten lana kontuan hartuz. Beren finantzaketaren iturri nagusia Bizkaiko Foru Aldundia da, eta gero, neurri txikiago batean, udalak. Baina hala ere, beren lanorduekin eta finantzaketa-mekanismo berriekin autofinantzatzeko ahaleginak azpimarratzen dira. Bi puntu hauek dira atal honetan jorratu direnak.

Planteatzen den lehenengo gauza da federazioei edozein finantzaketa-bideren bitartez iristen zaien diru guzti-guztia jarduera gauzatzeko erabiltzen dela.

“Ezin dugu Aldundiak ematen digun dirua lehiaketaren arloan bakarrik gastatu. Prestakuntzan inbertitu behar dugu. Prestakuntzan, argi eta garbi. Emakumeen kirolean inbertitu behar dugu, eta kirol egokitua babestu behar dugu”. (E5)

Baina jardueren kostua oso desberdina izan daiteke kasuan kasuko jardueraren eta modalitatearen arabera, eta zailagoa da ekitaldien kostuak ordaintzea jarduera jarraituen kostua ordaintzea baino. Horrek jarduera gutxiago egitea eragin dezake, baita kalitate txikiagoa izan dezatela ere.

“Bai, antolatzaileek aurreratu behar dituzten proben maila jaitsi egin da, eta orduan, klubak... hemen ez dago ligarik, hemen dagoena da ‘nik udalera joko dut, nik taberna bat duen lagun batengana joko dut... eta gero, BBK-k ematen badit eta ez dakit nork ematen badit, lasterketa antolatuko dut’ dirudien zerbait”. (G4.1)

“Zein da kontua, kalitatea ala kopurua? Zein da nahi dugun kirola? [...] Eta dena boluntarioak baino ez direnez, dena da lehiaketetarako, ematen diguten zenbateko txiki osoa”. (G4.5)

a) Herri-administrazioek ematen duten finantzaketa: Bizkaiko Foru Aldundia eta udalak. Diru-laguntzen irizpideak eta itzulkinak.

Lehenago esan denez, finantzaketa-iturri nagusia, norbere baliabideekin batera, Bizkaiko Foru Aldundia da. Aldundiarekiko harremana ona eta jarraitua dela azpimarratzen dute eta bereziki interes komunak dituztelako dela horrela. Hitzarmenen ekarpen ekonomikoen murrizketa gauza normaltzat jotzen da, eta Bizkaiko Foru Aldundia are murrizketa handiagoak ez egiten ahalegintzen ari dela onartzen dute.

“Datorren urterako hitzarmena murriztu egin dute, baina guztiekin gauza bera gertatuko zen, seguruenik”. (G4.3)

“Orain Aldundiaren menpe gaude osoki, eta % 65 euskal federaziora doa, eta ni ezin naiz finantzatu jokalarien % 35ekin, ezinezkoa da, dagoeneko gutxi ditut... Aldundiaren menpe nago”. (G2.1)

Ekitaldi zehatzak diruz laguntzearen kontua arazotsuagoa da; izan ere, zati bat finantzatzen da, eta askoz balio handiagoa justifikatu behar da, eta hori, batzuetan, ez da batere erraza, nagusiki federazio txikiaren kasuan. Gainera, ezartzen den gutxieneko gastua altuegia da. Nolanahi ere, beste erakunde batzuekin alderatuta, Aldundiak zentzu honetan egin duen ahalegina positiboki baloratu da.

“Nazioarteko txapelketa batek hamabost mila euroko kostua du, baina tabernek, hemendik eta handik ateratzen dugu. [...] Aldundiari hamasei mila euroko txapelketa baterako eskatzen diozu, eta hogeita bost milakoa egin behar duzu. Baina nola justifika daiteke? [...] Eta, jakina, dirua irabazten da jende hori guztia erakarritik: hotelak irabazten du, jatetxeak irabazten du, eta inguruko tabernek ere irabazten dute”. (G4.3)

“Kutxarako, denboraldia onartzeko, hau da, ekitaldien dekretua: ekitaldia eskatzen duzu, ebazpena... ekitaldia martxoan izan da, baina laguntzaren ebazpena ekainean ematen da eta laguntza ukatzen dizute”. (E5)

Udalek eta federazioek harreman zuzen samarra dute. Batetik, kirol-instalazio gehienaren titularrak direlako eta esparru publikoak kudeatzen dituztelako. Horren harira, bere laguntza eskatzen da, baina ez du ekonomikoa izan behar bakarrik, aitzitik, kostu baxuagoko edo doako esparruen erabilera erraztu dezake. Denek egin ez duten arren, zailtasunei buruz hitz egin dute, bereziki ekimena federazioen baitan jaiotzen denean; diotenez, errazagoa da udalerriko klub baten laguntza badago eta Udalarekin hitz egiten badute.

“Udalek guri arazoak baino ez dizkigute jartzen. Bizkaian txapelketa egin dudana hiru urteetan. Casillako kiroldegia edo Fango alokatzeagatik mila euro eskatu

dizkidate, eta gero, mila eta bostehun jarri behar dira fidantza gisa, eta mila eta bostehun euro horiek handik hiru hilabetera berreskuratzen dituzu". (G4.4)

"Federazio gisa Bizkaiko txapelketa bat antolatu nahi baduzu, Bizkaiko edozein tokitan egin dezakezu, eta klub bat behar duzu; izan ere, kiroldegira jotzen baduzu, kobratu egiten dizute, baina klub bezala bazoaz eta ekitaldia klubak federazioaren laguntzarekin antolatuko duela esaten baduzu, klub horrek ez du proba hori egiteko diru-laguntzarik". (G3.7)

Bizkaiko kirol-federazioak nabarmenki kezkatzen dituen beste gai bat kirolaren kudeaketaren arloan lan egiten duten enpresek duten papera da. Administrazioei eskatzen diete federazioak eta klubak kontuan har ditzatela enpresek betetzen dituzten zereginetarako, eta gainera, enpresa jakin batzuen jarduera hurbiletik azter dadila eskatzen diete; izan ere, diotenez, batzuk klub itxura hartzen dute diru-laguntza publikoak lortzeko edo ez dituzte betetzen federazioei dagozkienez betebeharrak. Azken finean, federazioek egiten duten lanak nolabaiteko babes publikoa izan dezala exijitzen dute, guztion ongizaterako dihardutela baitiote.

"Ekitaldiak antolatzen dituzten enpresa pribatuak klub gisa sortzen dira Aldundiaren diru-laguntzak jaso ahal izateko eta abar, eta azkenean, klub horrek zenbat kirolari dituen galdetzen duzunean ikusten duzu ez duela kirolari bakar bat ere". (G3.7)

"Bidaia-agentzien aldetik lehia desleial handia ikusi dugu, eskiatzeko estazioei dagozkienez, norbaiti aseguru bat ateratzea azken finean negozio bat delako, eta guretzat oso arazo handia da". (G2.4)

Kirol-federazioen arduradunen hausnarketek diru-laguntzak emateko aplikatzen diren irizpideak ere ukitzen dituzte, eta kasu honetan, administrazio guztiei egiten diete erreferentzia. Oso-oso garrantzitsutzat jotzen dute finantzaketa publikoa banatzeko aplikatzen diren baremoak ezagutzea (berdintasun-irizpideen edo gizarteratzera bideratutakoen arabera eta beste subjektiboago batzuk). Horren harira iradokitzen da kasu batzuetan kirol batzuei arrazoi estrategikoen ondorioz eta bizirik mantentzeko helburuarekin babesa ematea beste kirol batzuentzat kaltegarria dela.

"Esan nuen bezala, ez nago ados tarta banatzen den moduarekin; izan ere, agintaritzan dagoen taldearen arabera (EAJ edo PSOE edo dena delakoa) kirol

bat atseginago du edo nonbaiteko presidentea talde horretakoa da eta gehiago ematen diote, eta esan dudan bezala, ez nago horrekin ados". (G4.5)

"Emakume gehiago badituzu, diru-laguntza gehiago ematen dizkizugu, eta urritasunak dituzten pertsona gehiago badituzu, diru-laguntza gehiago ematen dizkizugu". (G3.4).

Diru-laguntzen harira, beste gai bat planteatzen da, hau da, diru-laguntza horien itzulkinak. Federazioen artean oso zabaldua dagoen ideia bat da diru-laguntza publikoak ez direla mesedegarriak kirolarentzat bakarrik eta kasuan kasuko jarduera garatzen den tokirako ere zeharka mesedegarria dela ekonomikoki, ekitaldian bertan eragiten den jardueraz aparte.

"Kirol-jarduera bat edo txapelketa bat egiten den bakoitzean, ekitaldia antolatzeke ematen diguten diruarekin, Aldundiak askoz gehiago berreskuratzen du, eta duela urte asko kirol-zuzendari batek esan zuen bezala: «ematen dizuegun pezeta bakoitzeko, Aldundiak hiru edo lau biltzen ditu». Tabernak, gasolindegia, jatetxeak... bete egiten dira". (G4.1)

b) Norbere finantzaketa: lizentziak eta finantzaketa lortzeko bide berriak.

Bizkaiko kirol-federazioen arduradunek onartzen dute Aldundiarekiko menpekotasun ekonomiko handiegia dela eta Kirol-federazioen inguruko 16/2006 Dekretuarekin lotutako araudi jakin batzuek egoera hori zorrotzago egin dutela onartzen da. Zehazki, Dekretu horretan euskal federazioak lurralde-federazioek izapidetzen dituzten lizentziekin lotutako diruaren banaketaren arduradunak izango direla ezartzen duen arauari egiten diete erreferentzia:

"Euskadiko federazioek euren Batzar Nagusian onartutako moduan banatuko dute lizentzia bakoitzaren zenbateko garbia. Honela lortuko da zenbateko garbi hori: zenbateko gordinari 25. artikuluko 3. idatz-zatiko a) eta d) letretan ezarritako zenbatekoak kenduko zaizkio. Lurraldeko federazioek edo Euskadiko federazioek jasoko duten zenbatekoa ezingo da izan, inola ere, lehen aipatutako zenbateko garbiaren % 35a baino txikiagoa". (2594 orr., 16/2006 Dekretua)

Alderdi zehatz honek analisisa saio guztietan agertzen den gai batera bideratzen du, euskal federazioek betetzen duten paperaren gaira, alegia. Kasu guztietan balioesten da 2006ko Dekretuak argi arautzen duela euskal federazioen jarduera nahiz lurralde-federazioena, baina ez da planteamendu hori onartzen, eta desadostasuna adierazten da. Lurralde-federazio askoren ustez, Euskadin kirola tradizionalki bere lurralde-

federazioen bitartez antolatu da, eta euskal federazioak eragile berri bat dira, tradizioarik eta benetako edukirik gabeko eragile bat, hain zuzen. Dekretu berriak batzuen eta besteen eginkizunak arautzen ditu, baita kirol-lizentzien diruaren banaketa ere (lehen lurralde-federazioetatik kudeatzen zen). Bizkaiko federazioetatik begi onez ikusten ez diren bi gai. Beren ustez, egoera horrek eta diru-laguntzen beherakadak lurralde-federazioen egitura finantzarioa kaltetzen dute, eta gainera, gehienetan ez dute inolako kontraprestaziorik jasotzen euskal federazioetatik.

“Ez dakit zer gertatzen den gainerako federazioen kasuan, baina lurralde-federazioen babesa, Bizkaikoen kasuan, gurea da. Kontua ez da euskal federazioak emango dizula esatea, zer emango dizu? Ni naiz lana egiten ari dena”. (G2.3)

“Gainera, euskal federazio bat izateak mugatu egiten gaitu, euskal federazioak guri ekarpen txikia egiten baitigu”. (G1.7)

Diru-laguntza publikoek eta lizentzien bidez lortutako diru-sarrerek behera egin duten arren, gero eta gehiago egiten da apustu publiko berriak eta finantzaketa-iturri berriak bilatzearen alde. Federazioen helburu nagusietako bat bide berrien bitartez diru-sarrerak lortzea dela onartzen da. Adibidez, beteranoen txapelketak, produktuen salmenta, aisialdiko txartela sortzea, etab. baina era berean, federazioen helburuetan orientazio-aldaketa bat ekar lezakeela planteatzen da. Gainera, adituen arabera egia da, era berean, kirol eta federazio batzuek beste batzuek baino modu naturalagoan egin dezaketela, baina nolanahi ere publiko berrietara eta eskaera berrietara egokitzeko bideak bila daitezkeela uste dute.

“Aisialdiko txartela kontsumo hutsa da [...] eta federazio batzuentzat oso zaila da, beste batzuek, aldiz, modu naturalagoan egin dezakete, arrakasta handiagoa dutelako eta lehendik ere egiten zutelako. [...] Eta egokitzeko gaitasun hori ez dutenak eta beren sistema bikaintasunera bakarrik bideratzen dutenak une latzak igarotzen ari dira”. (E1)

“Sarritan esan ohi da, eta jende askok esango dizu, ‘kontua da federazioak ez direla egungo errealitatera egokitzen’. Beno, bada batzuk bai eta beste batzuk ez. Batzuentzat errazagoa da, baina besteentzat zailagoa da. Lehenbizi modalitatearen ezaugarriak ikusi behar dira, zer gaitasun dituzten, zer eskumen dituzten, modalitate berriak agertzeak zer eragin dituen”. (E3)

Mekanismoetako bat kirol-jardueren babes pribatua izango da. Hori kirol-arloko kudeaketa-enpresek neurri handiagoan egiten dute, eta federazioen kasuan, federazio handiek bakarrik egiten dute. Egiteke dagoen merkataritza-lana positiboki baloratzen da, baita finantzaketa-iturri hori areagotzea ere, horretarako une zaila den arren. Kirol jakin batzuen kasuan, babes hori klubak bitartez edo erakundeari edo babesleari oihartzun handiagoa ematen zieten ekitaldi jakin batzuen bitartez egiten zen. Oso garrantzitsua da diru-sarrera hori zaintzea.

“Aseguru-konpainia batek Bizkaiko kopari bere izena jartzea eskaini zidan [...] bi urte haietan, arbitro guztiak, garaikurra eta abar guztiak ondo baino hobeto ordaindu zizkigun. Asanbladan gai hau eztabaidatu egin zen, baina mundu guztia ez zegoen ados babes hori izatearekin, baina baliabide propioak lortu behar dira. Oso gutxitan gertatzen da, baina merkataritza-arloan diharduen norbait ere izan behar duzu”. (G1.4)

“Eta krisi-garaia dela-eta orain asko ikusten den beste faktore bat da babesleak izatea oso garrantzitsua dela klubentzat, eta egia da klubak orain ez daudela oparotasun ekonomikoko egoeran, eta umeei edo kirolariei ezin diete dagokien arreta eman. Gure kirolak ez du lizentzia bat eskatzen aseguruagatik, hau da, federatzen bazara, lehiatuko zarela da”. (G3.6)

c) Finantzaketa-tresna berriak bilatzea.

Babesleak izateko nahiz diru-laguntzak kudeatzeko edo federazioek kirola aisialdiko jarduera gisa eskaintzeko modua hobetzeko, nahitaezkoa da profesionalizazio handiagoa izatea. Aisialdiaren, federatu gabeko lehiaketen, beteranoen lehiaketen, produktuen katalogoa zabalduz, merchandising produktuak salduz, etab. diru-sarrera iturri berriak kudeatzea ahalbidetzen duen edozein ideia on aintzat hartu behar da.

Idea horiek garatzeko, komenigarria izango litzateke ikuspuntu profesional batetik lan egitea, iturri horiek bilatuz eta erakarriz, eta federazio jakin batekin fideltasuna lortzeko zaintzea.

Gainera, apustuen bitartez finantzaketa lortzeko aukera ere planteatzen da, beste herrialde, autonomia-erkidego edo kirol tradizional batzuetan egiten den bezala. Beren kudeaketaren bitartez edo apustueta zuzenean lortu diren etekin batzuk kirol jakin batera zuzenduz.

“Egin behar dena produktuen katalogoa hobetzea da”. (G1.6)

“Gure ustez, hori (lehiaketara bideratuta ez dagoen kirola) baliabideak lortzeko iturri ona da”. (G1.3)

“Duela egun pare bat arte, federazioetan ez zen beteranoen lizentzien kontua aintzat hartzen ere, baina orain egoera honetara egokitu behar izan dugu”. (G3.6)

“Nik, arlo ekonomikoari dagokionez, profesionalizazioarekin lotuta dagoen beste gai bat dela esango nuke”. (G1.6)

2.3.4. Kolektibo batzuen parte-hartzea Bizkaiko lurralde-federazioen kirol- eskaintzan.

Atal honetan, hainbat arrazoiren ondorioz azken urteotan xede-talde bihurtu diren eta Bizkaiko lurralde-federazioentzat garrantzitsuak diren kolektibo desberdinei buruzko hausnarketak jaso dira. Zehazki, diskurtsoa haurren eta gazteen kolektiboaren inguruan kontzentratzen da, eskola-kirolaren inguruan, alegia (eskola-kirola federazioen eta kirol-kluben zuzeneko lanaz baliatzen da), baita federazioen eta beren klub bidez kirolera hurbiltzen diren emakumeen inguruan eta, azkenik, urritasunak dituzten kolektiboaren inguruan ere.

a) Eskola-kirolaren kolektiboa

Eskola-kirolaren arloan, Bizkaiko lurralde-federazioek Aldundiekin kolaboratzaile gisa dihardute. 16/2006 Dekretuak ezartzen duen bezala, Bizkaiko kirol-federazioek “Administrazio publikoan beren kirol-programen garapenean parte hartzen eta laguntzen dute, bereziki goi-mailako kirolarientzako programetan, eskola-kiroleko programetan, gizonen eta emakumeen arteko berdintasuna sustatzeko programetan eta antolatzen diren interes orokorreko programetan”, beren eginkizun administratiboei jarraiki.

Arlo honetan federazioen sareak egin duen lan eskerga bi gai nagusiren ingurukoa da. Batetik, Dekretua betetzea, Bizkaiko eskola-kirolaren dinamizazioan erakunde

publikoarekin batera lan eginez, eta horrela, lurralde-federazioak gaur egun Bizkaiko Foru Aldundiaren aliatu nagusia dira, eskola-kirolaren arloan. Bestetik, lurralde-federazioek eskola-kirolari eskaintzen dioten arreta arlo estrategiko horren balio estrategikoaren inguruko kontzientzia argiarekin lotuta dago. Azterlanean parte hartu duten ia federazio-arduradun guztiek aho batez azpimarratzen dute oinarriko kirola etorkizunaren kabea dela, baina ez kirolarena (oro har) bakarrik, kirol federatuarena ere bai. Horregatik, erabakigarria da ahal beste zaintzea eta ahal beste denbora, ahalegin eta baliabide inbertitzea.

“Guk egin dezakeguna da oinarriko kirolaren etorkizuna sustatzea. Ez badituzu beheko kategoriak zaintzen, kirola hiltzera kondenatuta dago. Bere garrantzia azpimarratzeko ahalegina egin behar duzu. ... Baina federazioa beheko kategoriak bultzatzeaz kezkatzen da, eta umeek ongi pasatzea bultzatzen du, horrek ume gehiago erakartzen dituelako eta horrek, nolabait, dei-efektu bat eragiten duelako”. (G3.6)

Kirola honela dago egituratuta: eskola-kirola eta kirol federatua. Eskola-kirolak lan handia eragiten du, handi-handia. Kirolaria bertan sortzen da. Garrantzitsuena da”. (E5)

Zentzu horretan, federazioen arduradunek oso balorazio positiboa egiten dute Bizkaiko Foru Aldundiak egiten duen lanaren inguruan, baita foru-erakundetik ezartzen diren jarraibideen inguruan ere. Baina hala eta guztiz ere, eskola-kirolean lurralde historikoen artean dauden desberdintasunak salatzen dituzte, batzuetan tirabirak, konparazioak eta, nagusiki, bateraezintasunak eragiten dituztelako haurren eta gazteen kolektiboaren parte-hartzearen alde elkarrekin lan egiteko esparru komun bat sustatzerakoan.

“Bizkaiak eskola-kirolaren antolamendu-eredu on bat du”. (E5)

“Aldundiak ere ez daude legeekin ados. Legeekin eta guztiarekin, funtzionatzen duen moduarekin. Gipuzkoak era batean funtzionatzen du, Arabako funtzionamendua Gipuzkoaren eta Bizkaiaren arteko hibrido baten modukoa da. [...] Ez dakit, aldundiak ere ez dira ados jartzen guk argi izan dezagun eta elkarrekin lan egin dezagun, eta haiek ere ez dira ados jartzen. Horretan lanean

ari gara, legeak batera daitezen, eta bide berean joan daitezen. Eta oraindik ez dugu konpondu". (E2)

Eskola-kirolarekin lotutako eginkizunen gainjarpena eta tirabirak batzuetan maila desberdinetako federazioen artean sortzen dira, hau da, euskal federazioen eta lurralde-federazioen artean. Kontsultatu diren pertsona batzuen ustez, gainjarpen horiek ekiditea posible izango litzateke euskal eta lurralde federazioen eginkizunak modu zorrotzagoan bananduko balira, euskal federazioak kirol federatutan kontzentratuz eta lurralde-federazioak eskola-kirolean kontzentratuz.

"Eta ez esatea orduan Bizkaiko txapelketa eta gero Euskadiko txapelketa, ez, joder, batzuek eskola-kirolean eta besteek kirol federatutan egingo dugu lan. Erraz-erraza da". (E5)

Behin baino gehiagotan ikusi da azterlan honetan maila administratibo desberdinetako federazioen arteko harreman-esparrua ez dela behar bezain ona, federazioen eta klubuen arteko harremanetan, ordea, oso bestelako errealitate bat ikusten da. Oro har, lurralde-federazioek kirol-klubek eskola-kirolen arloan egiten duten lan eskerga azpimarratzen dute. Klubak eskola-ikasleekiko zuzeneko lotura dira, eta ondorioz, beren lana funtsezkoa da kirol-ohiturak gaztarotik sustatu eta finkatzeko. Gainera, eskola-kirolean parte hartzen duten beste erakunde batzuekin duten harremanak posizio pribilegiatuan jartzen ditu lehen eskutik ezagutzeko zein diren ikastetxeetan dauden beharrak eta eskaerak, eta hobetu behar diren alderdiak lehen eskutik ezagutzeko, baita esparru txikiagoetakoak ezagutzeko ere, hala nola auzo eta udalerrietakoak.

"Kluba funtsezkoa da jarduerak gauzatzeko ... baina hor kluba oso puntu garrantzitsua da zure federazioaren garapenean". (G3.4)

"Garrantzitsuena klubak dira, haiek gabe ez dugu ezer egiten". (G3.7)

Hala ere, federazioen arduradun batzuek diotenez, klubuen interesen eta lurralde-federazioenen artean desadostasun batzuk daude. Batzuetan, federazioek bizitzako

lehenengo etapetan kirola sustatzeko duten interes argia ez dator bat eliteko kirolera bideratuta dauden klub batzuen lehentasunekin; eliteko kirola ekonomikoki errentagarriagoa delako eta, ondorioz, klubaren biziraupena gehiago bermatzen duelako.

“Kontua da klub batzuk, beren dirua erabiltzen duten moduaren arabera, elitean kontzentratzen direla, diru gehien mugitzen duena delako”. (G3.6)

Eskola-kirolaren harira sortzen den beste eztabaidagai bat Bizkaiko eskola-kirolaren eskaintza osatzen duten kirol-modalitateen dibertsitatearen ingurukoa da. Oro har, oso eskaintza zabala dagoela onartzen da, eta gero eta modalitate berri gehiago daudela, baina kontsultatutako pertsonen diotenez, eskaintza oraindik ere historikoki egin denaren arabera da neurri handi batean, edo eskola-kirolaren garapenean parte hartu duten pertsona jakin batzuen gustuen arabera. Horren harira adierazten dute eskoletan eskola-kirolaz arduratzen diren pertsonen ibilbidea eta prestakuntza zenbat eta handiagoa izan orduan eta modalitate-dibertsitate handiagoa eskaintzen dela eskola horretan. Adin hauetan egokientzat jotzen den neurrietako bat umeek kirol bat baino gehiago saiatzea da, horrela, beren kirol-errepertorioa zabaltzen duten aldi berean, etorkizunean beste kirol-modalitate batzuetan parte hartzeko eta gozatzeko lehentasunak bideratu eta oinarriak ezarri ahal dira. Hala ere, kontsultatutako pertsonen artean kirol anitzeko teorien abantailen inguruan adostasuna dagoen arren, batzuek planteatzen dute jokabide-irizpide komunak ezarri beharko liratekeela eskola-kirola lehentasun edo interes partikularren arabera (eskolak, eskola-kirolaz arduratzen den irakasleria, guraso-elkarteak...) zentzu batean edo bestean joatea eragozteko.

“Eskolen arazoa da kasuan kasuko irakasleari atletismoa gustatzen bazaio guztiak korrika egiten jartzen dituela...”. (G4.1)

“Egin dugun azterlanen bitartez, ondorio horretara iritsi gara. Guraso-elkarteak askotariko eskola-jarduerak ditu, jarduera-dibertsitatea ez dago kirolean bakarrik, beste arlo batzuetan ere baitago, eta guraso-elkarteek gauzak ateratzeko balio dien tokia bultzatzen dute. ... eta, sarritan, guraso-elkarte horren ordezkariaren interesaren arabera da. ‘Nire semeak jokatzen du, eta horregatik sartu naiz guraso-elkartean eta egiten duen jarduerari lehentasuna ematen diot, eta beste batzuei, bada beno’”. (G3.4)

Hausnarketa hauek Bizkaian eskola-kirolean esku hartzen duten erakundeek (Eusko Jauralaritza, Bizkaiko Foru Aldundia, udalak, lurralde-federazioak, klubak, eskolak, guraso-elkarteak, etab.) arteko koordinazioaren garrantziaren inguruan eztabaida bat pizten dute. Kontsultatutako adituek azpimarratzen dute eskola-kirolaren diseinu ona lortzeko gakoa koordinazio horretan datzala, eta Bizkaian are gehiago indartu behar den alderdi bat da. Horren harira, lurralde-federazioek gauzatzen dituzten jardueren pisu burokratikoa aipatzen dute; izan ere, diotenez, hezkuntza-prozesuetan lan estrategikoagoa egitea eta lankidetzan gehiago aritzea eragozten die. Beren ustez, eskoletan kirol-koordinatzaile lanak egiten dituen pertsona izan liteke alderdi inplikatu guztiak balioetsi eta zuzentzeko gaitasuna izango lukeena.

“Gu, federazio gisa, Administrazioaren ikusleak gara. Jarduerak antolatzen eta egiten dituztenak gara, baina ez dugu beste zeresanik. Horretaz aparte beste edozer egiteko, Aldundiari edo goiko organo bati baimena eskatu behar diogu lehenbizi, eta hor Dekretuak markatzen du nola jokatu behar duzun horretarako. Guraso-elkarteak Aldundiaren diru-laguntzak jasotzen dituzten gauzetarako mugitzen dira: zer jarduera sustatzen diren, zer jarduerak lor ditzakeen baliabideak, eta jarduera horiek sustatzen dituzte, eta beharbada ez hainbeste jasotzen ez dituzten beste batzuk”. (G3.4)

“Eskola-kirolaren errealitate hori eskoletatik dator, alegia, eskolek auzoetako errealitatea egiten dute, eta gainera, ez lukete eskolako jendearentzat bakarrik egin beharko, haurren kolektibo osoarentzat baizik”. (E1)

Eskolekin batera, lurralde-federazioen arduradunek familiak eskola-kirolean gizarte-eragilerik garrantzitsuenetako bat direla azpimarratzen dute. Gurasoen heziketak, kirolarekiko duten jokabideak eta kirolean benetan aritzeak nolabaiteko eragina du kirolean aritzearen erakargarritasunean eta eskola-kirolean hasteko edo jarraitzeko nahian. Zentzu horretan, federazioentzat deigarria da familiek kalitatezko kirol-eskaintza exijitzen duten arren gero ez dutela konpromiso egonkorrik txikiena ere umeei eskola-kirolean duten parte-hartzean huts egitea ekiditeko. Federazioen ordezkari batzuen ustez, familiak lasaitu egin dira, erakunde publikoek (Bizkaiko Foru Aldundia, Federazioak eta Klubak) eskola-kirolarekin lotutako ardura handia hartu dutelako, eta familiek exijitu egiten dute, baina ez dute konpromisorik hartzen.

“Eskola-kirolaren ondorioz, umeei eta gurasoei dagokienez... Nire ustez falta dena konpromisoa da, hemen egin den bezala. ... umeen konpromiso faltari

gurasoen konpromiso falta gehitu zaie. ... orain ia ezinezkoa da zubi batean jardunaldia jartzea". (G1.6)

Familiekin lotuta dagoen beste gai bat kirolaren lehiakortasunaren gaia da. Familia batzuek kirol-jardueraren beste alderdi bat bezala ikusten dute eta ez diote garrantzi handiegirik egozten, baina beste batzuek adin gazteegietatik modalitate bakarrean lehiatu eta espezializatzea bilatzen dute, eta ez dute ulertzen eskola-kirolarekin lotutako heziketa-prozesuak duen garrantzia.

"Lehen hurrekin hasten ginen, kimuekin, adin horiek baino lehenago ez zen hasten eta ez zen ezer gertatzen, baina kontua da orain bost urterekin hastea nahi duten pertsonen emailak jasotzen ditudala. [...] Baina, beno, bost urte dauzkala! Ez dago kirol horretan aritzeko moduan. Baina ez dute ulertzen". (G1.4)

"Nire ustez, kirola lehiaketara bideratuta egon daiteke edo parte-hartzera bideratuta egon daiteke, eta bi ildo horiek, nolabait, elkarrekin bizi daitezke. Aldundiak berak azken urteotan bi ildo sortu ditu, errendimendukoa eta parte-hartzera bideratutakoa, Kirolaren Legeari jarraiki. Hala ere, beste erabaki-esparru batzuetan, demagun supra esparruan edo beste esparru batzuetan askoz gehiago defendatzen da parte-hartzera bideratutako kirola, aisialdikoa, eta ni horren kontra nago erabat [...] nire ustez, lehia kirolaz gozatzeko oso alderdi garrantzitsua da, eta arlo horretan, federaziook zeresan handia dugu". (G1.6)

Egia da lurralde-federazio gehienek eskola-kirolarekin lotutako eginkizunak betetzen dituztela, baina egia da, era berean, federazio batzuek adierazten dutela beraiek ordezkatzan duten kirol-modalitatea ez dela jaso ez Federazioen Dekretuak (2006) markatzen dituen jarraibideetan, ez eskola-kirolaren esparruan. Horrek esan nahi du gutxiengoan kirolak edo hezkuntzaren arloan konplexuagoak direnak eskola-kirolean eskaintzea zaila dela, batetik, sistemaren zurruntasunagatik, eta bestetik, jardueraren berezko zailtasunengatik.

"Egin behar dena da txapelketak prestatzen direnean ez direla hain hermetikoak izan behar. Ez da normala guk Euskadin eskola-kiroleko Dekretu bat izatea (eta Dekretua dugu eta jasan egin behar dugu) eta Espainiako gainerako eremuetarako ez egotea horrelakorik. ... European, umeei bost urte dituztenetik parte hartzen dute lehiaketetan, eta Frantzian ere bai. Dekretu zurrun bat egiten dute eta jasan egin behar dugu. Xehetasun desberdinak dauzkan Dekretu bat

egin behar zuketena. ... Handiak ez garen kirolen presentzia... ez gara existitzen”.

(G2.3)

b) Emakumeen presentzia Bizkaiko kirol-jardueran lurralde-federazioen bitartez

Azken hamarkadetan, emakumeen kirol-jarduera nabarmenki berdin da gizonen kirol-jarduerara. Hala ere, herritarren kirol-ohiturei buruzko azken txostenetan egiaztatzen bezala (García Ferrando & Llopis, 2011), gizonen eta emakumeen ehunekoen artean desberdintasunak daude oraindik ere, baina 2005ean % 15koa izatetik 2010ean % 18koa izatera igaro da. Euskadin, euskal herritarren kirol-ohituren inguruko azken azterlanak adierazten du ehuneko desberdintasun hori % 20koa dela (Deloitte, 2009). Distantzia gero eta txikiagoa den arren, ezin da ahaztu emakumea kirolaren arloan sartu izanak izaera selektiboa duela; izan ere, emakumeen presentzia handiagoa da parte-hartzera bideratutako kirolaren arloan lehiaketa arautu nahiz informala arloan baino. Zifrek erakusten dutenaren arabera, lehiaketak edo/eta lehiaketarekin lotutako dinamikak ez dira bereziki erakargarriak kolektibo honentzat, eta egia esan, kirol federatuaren arloan aplikatu diren emakumeen aldeko diskriminazio positiboko politikak ez dira guztiz eraginkorrak izan. Are gehiago, neurri horiek lurralde-federazio batzuen arduradunengan eragin negatiboak izan dituzte, ez baitira oso ados azaldu horrelako neurrien erabilpenarekin. Kontuzko gai bat dela pentsatzen dute, gaia tratatzea zaila dela eta are zailagoa dela martxan jartzea, baina beren ustez, emakumea arlo federatura erakartzeko helburua exijentzia bihurtu da eta horrek tentsioak eragin litzake. Zentzu horretan, federazioen arduradun batzuek uste dute naturaltasun handiagoarekin bizi beharko litzatekeela. Kirolari aplikatzen zaizkion berdintasun-politikak sarritan emakumeak esparru honetan parte hartzearen naturaltasuna distortsionatzen du, egoerak behartzen ditu, eta federazio-arduradun batzuen ustez, legezko errekerimendu bat betetzeko onartzen diren egoerak eragiten dira, baina beti ez dira egoera horiekin ados egoten.

“Emakumeak gero eta gehiago ari dira bizitzako esparru guztietan parte hartzen, baina batzuetan behartu egiten da”. (G3.7)

Federazio-arduradun batzuen iritziek iradokitzen dute emakumeek eta gizonek aukera berak dituztela, lurralde-federazioen lanari dagokionez, behintzat, eta kolektibo horrek kirol federatuan duen presentzia modalitateen eta emakumeen zaletasun eta lehentasunen arabera dela.

“Beharbada federazio batean gehiago daude, eta beste batean, berriz, gutxiago, baina inori ere ez zaio oztoporik jartzen jada kirolean aritzeko. Ez da aurpegi bitxirik jartzen neska batek esku-baloian jokatzen badu edo mutil batek gimnasia egiten badu. [...] Hemen, kirolean aritzen ez dena aritu nahi ez duelako da, ez ezin duelako, emakumeak izan edo gizonak izan”. (G1.4)

Jakina, gizonek eta emakumeek kirol federatuan aritzeko dituzten aukeren berdintasunaren inguruko ziurtasun hori eta horren arrazoiak eta konponbideak bereziki polemikoak dira, eta federazioen artean kezka desberdinak ikusten dira, eta ondorioz, egoera honen aurrean oso jokabide desberdinak dituzte.

“Niri asko interesatzen zait emakumeari buruz hitz egitea”. (G1.6)

Hala ere, inplikaturako pertsona guztiek aho batez esaten dute emakumeek kirol federatuan duten parte-hartzea erabat desberdina dela kirol-modalitateen arabera. Kirol federatuan, oro har, emakumeen presentzia beti dela txikiagoa esan daiteke — Euskadiren kasuan, ehuneko 60tik gorako diferentziarekin (Eusko Jaurlaritza, 2012)—, baina egia da, era berean, modalitate batzuk nagusiki femeninotzat jotzen direla emakumeak gehiengoak direlako, adibidez, gimnasia edo boleibolean, edo asko direlako eta gizonekin alderatuta ez dagoelako alde handirik, esate baterako, atletismoan, saskibaloian, golfean edo hipikan, besteak beste. Modalitate batzuetan, hala ere, oso parte-hartzaile gutxi dituzte. Gainera, kirol kolektiboen kasuan emakumearen parte-hartzea zailagoa dela ikusi da. Testuinguru horretan ikusten dira hutsunerik handienak. Emakumeen kirol-jarduera erakarri eta mantentzeko erraztasun handiagoa eta kirola uzteko arrisku txikiagoa ikusten da banakako kirol-modalitateetan. Beren ustez, arazo hau aztertu egin beharko litzateke, eta konponbide posible batzuk bilatu beharko lirateke kirol kolektiboekin lotutako joera negatibo hau konpentsatzeko.

“Emakumearen gaiari dagokionez, ... nire ustez, taldeko kirola eta banakakoa bereizi egin behar dira. Emakumeak errazago parte hartzen du banakako

kirolean taldeko kirolean baino, eta urritasunak dituzten pertsonen kasuan ere gauza bera gertatzen da". (G3.7)

Emakumeek kirola uzteko duten joera oso kezkarria da federazio batzuen arduradunen ustez. Nerabeen artean, emakumezkoek sarriago uzten dute kirola, baita geroagoko beste adin batzuetan ere, baina horren arrazoia ez dago federazioekin lotuta, berentzat oso kezkarria da eta moldatzen saiatzen dira.

"Haurren eta kimuen artean neska asko ditugu, eta gero kadeteen eta gazteen artean nahiko berdinduta daude; izan ere, egia da neskek adin jakin batzuetan kirola uzten dutela, eta mutilak, berriz, beste kirol batzuetatik iristen dira, futboletik, batik bat". (G1.6)

"Kontua da modalitate horietan ez denez jende asko egoten, utzi egin ohi dutela... Haurrek eta kadeteek talde mistotan jokatzen dute, eta gero, federatuta jokatzen dute edo utzi egiten dute. ...Hamalau urterekin ez dago bat ere". (G1.2)

Beste gai garrantzitsu bat kirol-materialaren eta jokatzeko arauen ingurukoa da. Kirol-modalitate batzuetan, bi alderdi horiek tradizionalki gizonentzat pentsatuta daude eta horrela mantentzen dira. Hala ere, gai honen eragina jasaten duten federazioen arduradunek lehentasunezkoztzat jotzen dute moldaketa bat egitea emakumeak kirol hauetara sartzea errazteko.

"Gure kirolean emakumearen kontua behartuta sartu da, eta pixka bat harrigarria da, baina normalizatzeko modu bakarra da. Eta telebistan agertu da eta txandak egin dira, eta horrela, normalizatu egiten da. Nahiz eta neskek desabantailak dituzten, gure kirola gizonen neurrira eginda dagoelako". (G3.6)

"Nire ustez, oker garrantzitsu bat dago, eta Administrazioak hor zerikusi handia du, hau da, emakumeen kirolari buruz hitz egiten dugunean, emakumeek kirolean gizonak bezala jardun dezatela nahi dugu". (E3)

Emakumeen zaletasunez gain, hausnarketan emakumeek lehiaketa-kirolean duten presentziaren diferentziarekin lotutako beste baldintzatzaile batzuk azaltzen dira. Alde horiek bereziki esplizituki ikusten dira goi-mailako kirolean. Zentzu horretan, emakumeen eliteko kirolerako finantzaketa lortzeko zailtasun handiagoak daudela ikusten dira. Datu honek eztabaida garrantzitsua irekitzen du, hau da, emakumezkoen kirolak gizonezkoenak baino errentagarritasun txikiagoa ote duen. Federazio batzuek

uste dute emakumeen kirola ez dela errentagarria eta ezingo dela izan; beste batzuen ustez, berriz, generoak ez du desberdintasunik eragiten, eta eliteko kirola oro har ez dela oso errentagarria azpimarratzen dute, gizartean eragin handia duten kasuetan izan ezik, adibidez, Athletic edo Bilbao Basket taldeetan, eta beste inork baino diru-laguntza handiagoak lortzen dituzte.

“Hemen berriro planteatzen da dilema bera: lehiaketa-kirolerako ala parte-hartzera bideratutako kirolerako? Emakumeei dagokionez, federaziook parte-hartze mailan egin dezakegu zerbait, hau da, emakumeek eta gizonek berdin parte har dezatela kirolean. Baina lehiaketa-arloari dagokionez, lorpenetara, garaipen selektibora, pertsona kirolera egokitzea... bideratuta dago, eta hori guztia oso polita da, baina azkenean, hori guztia lehiaketaren mundura pasatzen baduzu eta gizonezkoen kirolean bezala espero dituzun lehiaketa-mailetara pasatzen baduzu, salbuespen bakan batzuk kenduta, adibidez tenisa eta ez dakit zein gehiago, bada zero”. (G1.7)

“Ez nago ados. Orain olinpiadetara joango den selekzioan, Euskadiko hiru neska daude, eta oso-oso maila altuan da. Hiru!” (G1.1)

Emakumeek kirol federatuan duten parte-hartzearen inguruan aurkeztutako hausnarketek oraindik tirabiratsua den eta aurrerapen desorekatuak izan dituen gai hau gaurkotasunezko gai bat dela erakusten dute, eta azterlan honetan egiaztatu diren mehatxu batzuk areagotu egin dira eta arriskuan jartzen dute lehiaketa-kirolaren kulturaren jarraitutasuna. Bizkaiko lurralde-federazioetako arduradunek esandakoak adierazten du emakumeen kirol-jarduerarako diskriminazio positibora bideratutako legegintza-neurrien garapenak eta aplikazioak eragin negatiboak dituela, neurrien hasierako helburutik urruntzen dituen eta beti federazio-sareko errealitaterako egokiak ez diren inposizio bihurtzen dituen eragin negatiboak, hain zuzen.

b) Urritasunak dituzten pertsonen presentzia Bizkaiko kirol-jardueran lurralde-federazioen bitartez

Erakundeek urritasunak dituzten pertsonen kirol-arloan parte har dezatela bultzatzeko kezka Bizkaiko lurralde historikoan ikusi egiten da, eta zehazkiago, lurralde-federazioek egiten duten lanari dagokionez. Federazioei buruzko 2006ko Dekretuak adierazten duen bezala, federazio-erakundeek, Euskadikoek nahiz lurralde-mailakoek, administrazioen kolaboratzaile gisa, beren eginkizun publiko eskuordetuen artean, kirolaren sustapenaren eginkizuna onartzen dute, eta ondorioz, herritar guztiek

kirolaren esparruan parte hartzea bultzatzen duten neurriak martxan jartzea ere bai. Kirol Egokituaren Federazioa sortu izana euskal administrazioek eta Bizkaiko federazio-sareak urritasunak dituzten pertsonen kolektiboarekiko duten sentsibilitatearen eredu argia da. Hala ere, federazio horren inguruan polemika handia dago Bizkaiko lurralde-federazioen artean, urritasunak dituzten pertsonak beren kiroletan aritzen diren pertsonak ere badirelako.

“Nire ustez, federazio batean sartu behar badira, egiten duten kiroletik hurbilen dagoen federazio batean sartu beharko lirateke. Adibidez, gurbil-aulkiko saskibaloiairen kasuan, saskibaloiairen federazioarekin erlazionatuta egon beharko litzateke. Itsuentzako futbola? Orduan, futbolaren federazioarekin erlazionatuta egon beharko litzateke. Baina ez du zentzurik futbolean jokatzeko duen kirolari bat, edo gimnasiako bat, edo saskibaloiko bat, edo igeriketako bat federazio berean egotea. Ez zait konponbide egokia iruditzen”. (G1.6)

Kasu gehienetan, lurralde-federazioek talde honen behar espezifikoekiko sentsibilitatea dutela erakusten dute, eta zeharo ohartzen dira horrelako zerbitzuak eskaintzearen garrantziaz. Beste kasu batzuetan, zalantzak ikusi dira, baina ez integrazioaren alde positiboen inguruan, kirol-federazioaren esparruan bideragarri egiteko moduari eta bere manifestazio desberdinei buruz baizik.

“Nire ustez, mundu guztiak du parte hartzeko eskubidea. Aurten, kirol egokituaren federazioarekin batera, bigarren aldiz antolatu ditugu bi jardunaldi. Eta gainera, urritasun mota asko daude, eta urritasunaren arabera, gauza bat ala beste bat egin daiteke. Beharbada, egoera batzuk parte-hartze gisa eta lehiaketa gisa egitea posible da, baina beste batzuetan ezin da, eta kirolari hauek elkartzea zaila da, baina horrek ez du esan nahi ez dugunik alternatiba bat eskaini behar”. (G1.2)

Aldi berean, kolektibo honen egoera eta behar desberdinei erantzun egokia emateko dauzkaten zailtasunak azpimarratzen dituzte. Hasteko azpimarratzen dute urritasunak dituzten pertsonen kirol-jarduera ez dela beti ikusi behar kirol egokitu bezala eta ez dela beti horrela jorratu behar; izan ere, neurri handi batean, kirol-modalitatearen eta urritasun-mota eta -mailaren arabera da. Eta jarraitzeko adierazten dute kolektibo horri kalitatezko zerbitzu bat eskaintzeko, lehenik, ezagutza-maila handia behar dela eta, bigarrenik, orotariko baliabide-zuzkidura garrantzitsua behar dela (giza baliabideak, materialak, ekonomikoak...).

“Oso zaila da kirol egokitua egitea, oso garestia da [...] bi posizio: bata, federazio bat sortzea... interes batzuk defendatzen dituztenek modu independentean multzokatuta egon behar dute. Eta orduan, noski, nik federazio orokorraren barruan sartzen zaitut, baina lortuko al dut hor dagozun arreta eskaintzea?”. (E3)

“Guk urtean zehar eskola ematen diegu urritasunak dituzten pertsonei, eta gutxienez zortzi kirolariko bi irakasle egon daitezela saiatzen gara, arreta behar duen jendea delako, autobus bat behar dute...” (G2.2)

Horregatik guztiatik, Kirol Egokituaren Federazioaren lana positiboki baloratzen da.

(Kirol Egokituaren Federazioari buruz) “Bai, duela bost urte sortu zen. Oso ongi funtzionatzen du, baina kostu handiko federazioak dira, baliabide gehiago behar dituzte, baina oso ongi funtzionatu du”. (E5)

Hala ere, kontsultatu diren pertsonen artean erreparoa ikusi dira Kirol Egokituaren Federazioaren zentzuari dagokionez. Planteatu den argudio nagusietako batek iradokitzen du federazio honen bitartez kolektibo zehatz batean elkartzen direla urritasunak dituzten pertsonak, eta gainerako kirolariengandik bereizten ditu, eta horrela, integrazioari buruz hitz egitea zaila da. Aipatzen duten bereizketak ez du eragina urritasunak dituzten kirolariengan bakarrik, Kirol Egokituaren Federazioaren funtzionamenduan ere eragina baitu; izan ere, federazio horrek ez du federazioen asanbladetan parte hartzen. Arduradun batzuek iradokitzen dutenez, federazio hori existitzen da urritasunaren munduarekin lotutako beste erakundeen interesengatik.

“Baina gero ONCEren interesak daude, dena ez dakit nora joan dadila nahi baitu, eta hori jada ez da kirola, negozio bat baizik, eta ez du zerikusirik”. (G2.4)

Urritasunak dituzten pertsonen kirol-jarduera modu osatuagoan integratzeko moduari buruz hausnartzera bideratutako eztabaida bat sortu beharko litzatekeela planteatzen da, Kirol Egokituaren Federaziotik egin den lana ahaztu gabe, lan hori lurralde-federazio askok urte luzez urritasunak dituzten pertsonen kolektiboekin egin izan duten lanarekin bateratu ahal izateko.

“... bai, urte luzez egin dugu lan arlo horretan, jaio den arte, orain kirol egokituko federazio bat dagoelako, eta haiei ere esan diete ez daitezela gurekin etorri,

horretarako daudela haiek, eta hori ez dut ulertzen, baina beno, beste arazo bat da". (G2.4)

(Zer deritzozue?) "Oso gaizki".(G2.2)

"Ni ados nago, federazioak ez luke hor egon beharko guztiak hartzeko eta, 'tira! sor ditzagun kirolak' esateko". (G1.4)

Lurralde-federazioek diote gaiaren inguruan ez dutela ezagutza handirik, baina hala ere, federazio askotxok ahaleginak egin dituzte era guztietako pertsonak barne hartzeko beren kirol-jardueretan, eta besteak beste, urritasunak dituzten pertsonak barne hartzeko. Normalean, jarduera puntual batzuk dira, arrakasta nahikotxo dute, eta eskaera eta egoera jakin batzuei erantzuten diete. Eskaera aurkeztu ez den kasuetan, zerbitzu hauek ez daude lurralde-federazioen esku.

"Egia esan, gai hori ez dugu batere landu. Ez dakit ezta zer erantzun ere. Nolanahi ere, inoiz ere ez digute errekerimendurik eman urritasunak dituzten pertsonen dagokienez. Ikusi dudana guztia Para-olinpiadak dira, eta une honetan erabat ezezaguna zaigun mundu bat da. Inoiz ere ez da ezer azaleratu horri buruz federazioaren barruan". (G2.1)

"Guk ez, material gutxi dagoelako eta espainiarrak dohainik ematen digulako, baina ez da hain erraza aurkitzea, kasuan kasuko urritasunaren arabera da". (G3.6)

Beste federazio batzuek jarrera proaktiboagoa planteatzen dute kolektibo hori kirol federazioan integratzea bultzatzeko, eta eskaera egon dadila itxaron gabe eskain dadila proposatzen dute, ahal den neurrian kolektibo horren behar espezifikoak kontuan hartuz.

"Nire ustez, posible da kolektibo hau integratzea, batzuetan askoz errazagoa baita gu kolektibo honengana hurbiltzea kolektibo hau gugana hurbiltzea baino; izan ere, gugana hurbiltzen badira, agian arazo bat sortu ahal digute, hau da, nola integratuko ditut nik hauek nire kirolean aritzen naizen moduan, baina nire ustez, beste ikuspuntutik ere begiratu behar diogu". (G1.6)

Sentsibiltatea eta arreta daudela egiaztatu den arren, lurralde-federazioen arduradunek zalantzak dituzte jarraibide egokiei buruz, eta badakite eskaera horiei erantzuteko nahitaezkoa dela pertsona kualifikatuen laguntza izatea. Horregatik

gailentzen da nahitaezkoa dela lankidetzan aritzea eta lan egitea Kirol Egokituaren Federazioarekiko koordinazioa bikaina izan dadin.

“Bai, kolektibo hauek interesatu egiten zaizkigu, jakina. Baita urritasunak dituzten pertsonekin lan egitea ere azken urteotan. Kolektibo honi zuzendutako eskaintza, hobe al da elkarrekin prestatzea? Berena izan dezatela, ala [...] nire ustez, profesionalizazio handiagoa behar du. [...] zailena jende kualifikatua aurkitzea da”. (E6)

Oro har, lurralde-federazioak urritasunak dituzten pertsonak kirol federatuan ere integratzeko erronkari heltzeko beharraren aurrean kontzientziatuta daudela esan daiteke. Urrats garrantzitsuak egin dira bide horretan, bai Kirol Egokituaren Federazio espezifikoa sortuz, bai lurralde-federazio batzuetan kolektibo horri zuzendutako zerbitzuak sortuz. Hala eta guztiz ere, urritasunak dituzten pertsonei eskainitako zerbitzuen kalitatearen arloan nahiz Bizkaiko lurralde-federazioen arteko lankidetzaren eta koordinazioaren arloan lan egiten jarraitu behar da.

Idea orokorrak

- Federazioen zuzendaritzek, oro har, ibilbide luzeko pertsonak dituzte, gehienak gizonezkoak dira, eta ez dute ezer kobratzen egiten duten lanaren truke. Belaunaldi erreleboa falta dela ikusten da.
- Eragileen arteko harremanak, neurri handi batean, harreman pertsonalen araberakoak dira.
- Aldundiarekin egiten den lana positibotzat jotzen da, gai batzuen inguruan desadostasunak dauden eta, gainera, federazioen jarduera zurruntzea eragin dezakeen arren.
- Federazioek dituzten giza baliabide gehienak boluntarioak dira. Giza baliabide horiek pixkanaka edo partzialki profesionalizatuz joatea erabakigarritzat jotzen da federazioen jarduera bizirik mantendu eta garatzen jarraitzeko.
- Federazioen finantzaketa neurri handiegian dago diru-laguntzen menpe, eta beharrezkoa da autofinantzaketa handiagoa izateko aukera ematen duten mekanismo berriak garatzea. Zentzu horretan, erabakigarritzat jotzen da federazioen profesionalizazioa, Administrazioak erraztasunak emateko neurriak sortzea eta publiko berriak eta ideia berritzaileak bilatzea.
- Euskadiko kirol-sistemako eragile guztien arteko lankidetzaren behar-beharrezkoa da Bizkaiko eta Euskadiko kirol-jarduerak egoera onean jarrai dezan.
- Kirol-kluben eta udalerrien lanak, Aldundiarekin eta lurralde-federazioekin batera, Bizkaiko kirol-jardueran garapen orekatuagoa lortzea ahalbidetuko du, baina ez bakarrik lehiaketa-kirolean, esparru federatibotik kanpoko kirol-jardueran ere bai.
- Eskola-kirola lurralde-federazioen jarduera nagusia da, lan mordoa eragiten du eta oso-oso garrantzitsua da. Esparru honetan, kirol-klubek, eskolek eta familiek betetzen duten papera erabakigarria da.
- Emakumearen kirol-jarduera areagotu egin da, eta pixkanaka-pixkanaka, federazioen zuzendaritzetan parte hartzen hasi dira. Oraindik lan asko dago egiteke, zuzendaritza gehienak gizonezkoek osatzen baitituzte eta kirol-jarduera uzten duten pertsonen dagokienez emakumezkoak gizonezkoak baino gehiago direlako. Horren arrazoi gisa planteatzen den aukera bat da

gizonezkoen kirola bultzatzen duten egitura maskulinoek indarrean jarraitzen dutela eta ez direla emakumeen ezaugarri desberdinetara egokitu.

- Urritasunak dituzten pertsonak ez dute kirol egokitua bakarrik egiten. Kirol horren garapena eta kirol-sisteman barne hartzea ez da erraza eta ez dago adostasunik kirol egokituaren federazio baten presentziaren inguruan. Baina aho batez adierazten da bertan parte hartzen duten pertsonak dagoeneko gauza asko egiten ari diren arren are ahalegin handiagoa egin behar dutela defendatzeko. Kostu handia duen arren, arlo hau bikaintasun profesionaletik jorratu behar dela azpimarratzen da.

2.4. Bizkaiko federazioen eragin soziala herritarrengan

Bizkaiko Lurralde Historikoko federazioek gizartean duten eraginak azterlan honetan esanahi bikoitza hartzen du. Lehenik, federazioek eta klubek beren kirol-eskaintzako parte-hartzearen bidez herritarrak mobilizatzeko duten gaitasunari egiten dio erreferentzia, hau da, antolatzen dituzten zerbitzu, programa, jarduera edo/eta kirol-ekitaldien bitartez. Bigarrenik, gizartearen imaginarioak lurralde-federazioei buruz duen irudian kontzentratzen da; izan ere, federazioek herritarrengana iristeko duen gaitasuna estuki lotuta dago federazioen inguruko irudiarekin.

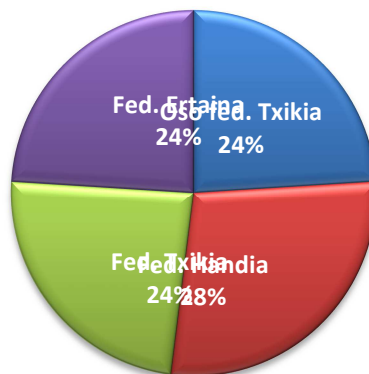
Erakunde horiek gizartean duten irismen-mailaren inguruko azterlanaren hurbilketa egiteko, lurralde-federazioen arduradunei galdera-sorta labur bat entregatu zaie kirol-federazioek Bizkaian kirol-jarduera dinamizatzeko duten gaitasunaren inguruan gehiago jakiteko beharrezkoa den informazioa jasotzeko. Bestalde, irudiaren inguruko azterketak kontsultatu diren adituen iritzietan eta federazioen ustez herritarrek, komunikabideek eta Administrazioak (kasu honetan Bizkaiko Foru Aldundiak) beren inguruan duten iritzian oinarritzen dira. Beraz, garrantzitsua da azpimarratzea federazio-erakundeek gizartean duten irudiari buruz aurkeztu den informazioa ez dela herritarren, mass-media direlakoan eta Aldundiaren pertzepzioa, kontsultatutako federazio-arduradunek adierazi dutenaren arabera beren ustez gizarte-eragileek federazioei buruz duten iritzia baizik. Hortaz, datu hauek subjektiboak izan litezkeela jakinda ere, garrantzitsuak dira, autokritikatik edo beste erakunde batzuen gaineko kritikatik igaro den informazioa delako, eta lurralde-mailako kirol-federazioek gizartean duten irudiaren osaketan erantzukizun-maila argia ikusten da.

Azken finean, bi tekniken bitartez, kontrastez betetako errealitate bat sortu dugu, eta bertan, argi ikusten da federazioek gizartean duten eragina eta proiektzioa beti ez datorrela bat egiten duten lanarekin.

2.4.1 Bizkaian lurralde-federazioak gizartean zein mailatan dauden barneratuta

Bizkaiko lurralde-federazioek beren kirol-eskaintzaren bidez herritarra erakarri eta mobilizatzeko duten gaitasuna zein den jakiteko, guztiei galdera-sorta bat bidali zitzaion, txostenerako datu kuantitatiboak jasotzeko, eta talde-laneko saioen bitartez kirol-federazioen arduradunek egindako ekarpenak aintzat hartu ziren. Zehazki, datu horiek honako gai hauei egiten diete erreferentzia: lizentzia-kopurua (guztira eta generoaren arabera), lehiaketa ofizialak eta ez-ofizialak, eskola-kiroleko partaideak, familian egiten den kirola, aisialdiko txartela eta urritasunak dituzten pertsonen parte-hartzea.

2. grafikoa. Jasotako lagina federazioaren neurriaren arabera



Bizkaiko 45 kirol-federazioetatik 25ek erantzun diote galdera-sorta honi. Ondorioz, % 56ko erantzun-indizea lortu da. Emaitzen alderdirik positiboena da oso modu orekatuan banatzen direla federazioen neurriei dagokienez, grafikoan ikus daitekeen bezala. 7 federazio handik erantzun dute, eta aldeztu aurretik zehaztutako gainerako talde bakoitzeko 6k³.

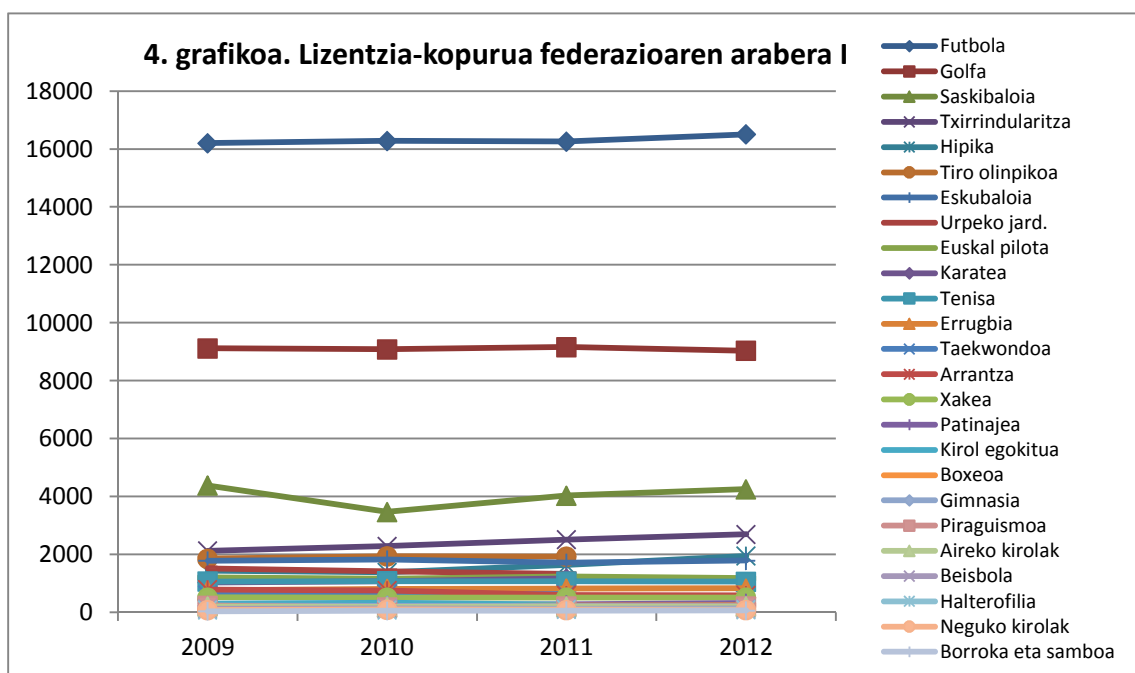
- Lizentzia kopurua

³ Urpeko jarduerak, Xakea, Saskibaloia, Eskubaloia, Beisbola, Boxeo, Txirrindularitza, Kirol egokitua, Aireko kirolak, Neguko kirolak, Futbolak, Gimnasia, Gofa, Halterofilia, Hipika, Karatea, Borroka eta Samboa, Patinajea, Euskal pilota, Arrantza, Piraguismoa, Errugbia, Taekwondoa, Tenisa eta Tiro olinpikoa.

Jarraian, federazio hauen lizentzia-kopuru osoaren inguruko datuak aurkezten dira, lehenbizi beren neurriaren arabera, eta gero datuak federazioz federazio jaso dira.

Lizentzia-kopurua areagotu egin da federazio handien eta ertainen kasuan, behera egin du federazio txikien kasuan eta pixkatxo bat egin du gora oso federazio txikien kasuan. Beraz, batez bestekoa pixka bat areagotu da 2012an.

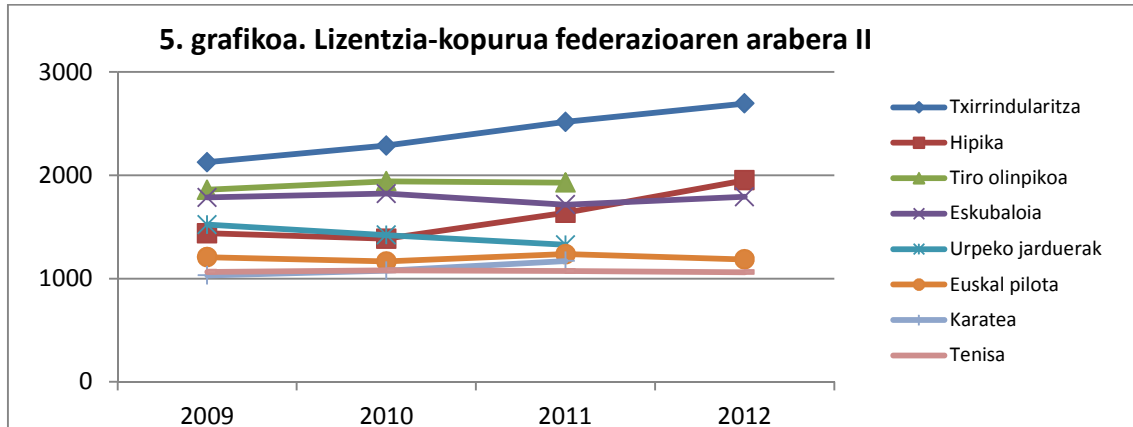
Ondorengo grafikoetan ikus daitekeen bezala, desberdintasun handia dago federazio bakoitzaren lizentzia-kopuruen artean, eta futbola beste guztien gainetik gailentzen da. Jarraian, gailentzen diren beste federazio batzuk ikus daitezke, hala nola golfa eta saskibaloia. Gainerako federazioek 3.000 lizentzia baino gutxiago dituzte; golfak, aldiz, 9.000 baino gehiago ditu, saskibaloiak 4.000 baino gehiago eta futbolak 16.000 baino gehiago.



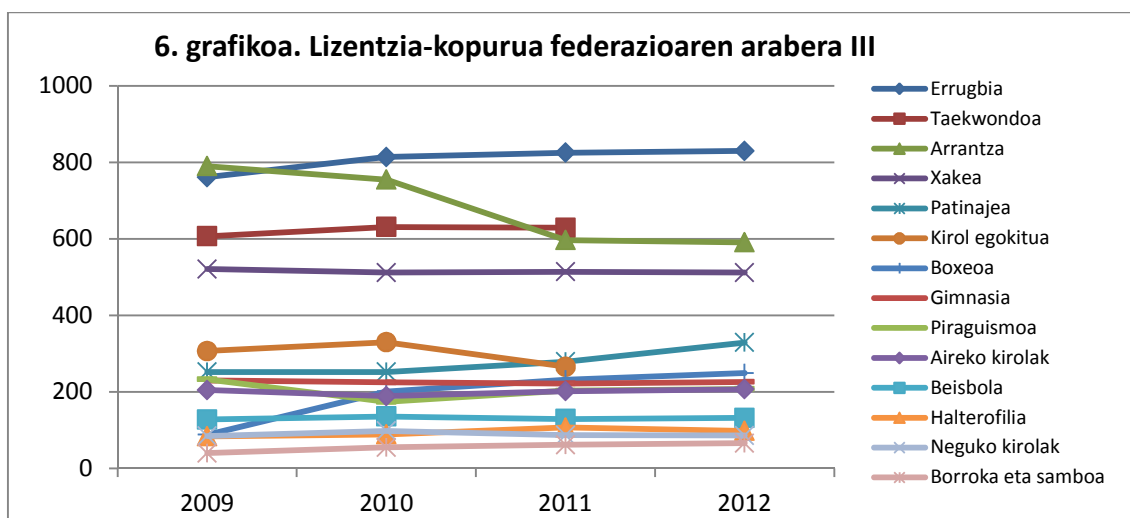
4. grafikoan federazio guztien egoera ikus daiteke, osotara, baina datuen banaketa desorekatua ikusirik, argi ikusten da futbolak urteak joan ahala gora egin duela, bereziki 2009tik 2010era eta 2011tik 2012ra. Golfa gutxi gorabehera berdin mantendu da urteetan zehar, saskibaloiak, aldiz, 2010ean behera egin zuen, baina 2011n eta 2012an gora egin zuen berriro.

Jarraian, grafikoan bitartez nahiz taula batekin ikusi da kirol-federazioen gainerako lizentzien kopuruaren bilakaera. 5. eta 6. grafikoetan bilakaera hori federazioen neurriaren arabera ikusten da. Lehenengo grafikoan argiago ikusten ziren 4.000 lizentzia baino gehiago dituzten federazioak; 5. grafikoan, berriz, 1.000 eta 3.000 lizentzia artean dituzten federazioak ikus daitezke.

5. grafikoan ikus daiteke urpeko jarduerak behera egin dutela eta beste federazio guztiak, aldiz, antzera mantendu direla edo gora egin dutela. Federazio hauek behera egin izanaren arrazoia izan daiteke jarduera horietan izaera pribatu komertzialeko beste formula batzuen bitartez parte hartzeko joerak gora egin duela.



1.000 lizentzia baino gutxiago dituzten federazioen kasuan (6. grafikoa), arrantzak, kirol egokituak eta piraguismoak behera egin dute, beste batzuk, ordea, antzera mantendu dira, hala nola tenisa, aireko kirolak edo neguko kirola, eta beste batzuek nabarmenki egin dute behera, esate baterako karateak, patinajeak edo boxeok.



Kirol bakoitzaren inguruko datu zehatzak ondorengo taulan jaso dira, lizentzien kopuruak izan duen gorakadaren arabera ordenatuta (ehunekotan). Kontuan hartu behar da lizentzia gutxiago dituzten federazioen kasuan ehuneko hauen jokabidea muturrekoagoa dela.

1. taula. Lizentzia-kopuruaren bilakaera, igoera-ehunekoaren arabera

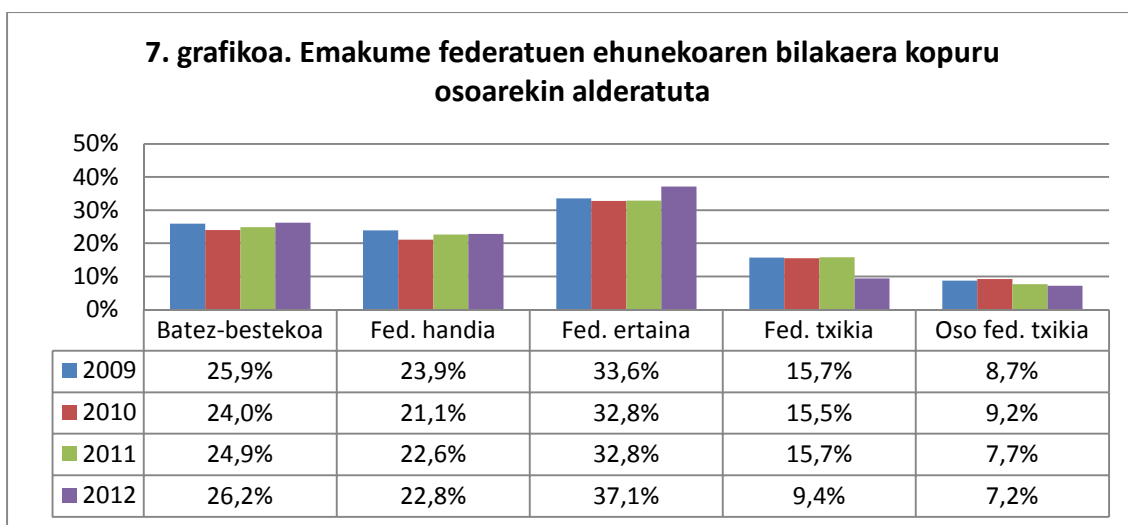
	2009	2010	2011	2012	Diferentzia	Dif. %
Boxeo	88	201	232	249	161	% 183,0
Borroka eta samboa	40	55	62	66	26	% 65,0
Hipika	1.438	1.386	1.636	1.951	513	% 35,7
Patinajea	252	252	279	329	77	% 30,6
Txirrindularitza	2.127	2.287	2.517	2.695	568	% 26,7
Halterofilia	84	89	107	98	14	% 16,7
Karatea	1.031	1.075	1.170		139	% 13,5
Errugbia	761	814	825	830	69	% 9,1
Futbola	15.200	16.278	16.258	16.505	1.305	% 8,6
Tiro olinpikoa	1.859	1.942	1.930		71	% 3,8
Taekwondoa	607	631	629		22	% 3,6
Beisbola	128	136	129	132	4	% 3,1
Neguko kirolak	85	98	87	86	1	% 1,18
Aireko kirolak	205	189	202	207	2	% 1,0
Eskubaloia	1.786	1.823	1.715	1.791	5	% 0,3
Tenisa	1.065	1.079	1.073	1.062	-3	-% 0,3
Golfa	9.118	9.085	9.164	9.036	-82	-% 0,9
Xakea	521	512	514	512	-9	-% 1,7
Gimnasia	230	225	222	226	-4	-% 1,7
Euskal pilota	1.207	1.166	1.237	1.185	-22	-% 1,8
Saskibaloia	4.385	3.470	4.033	4.255	-130	-% 2,96
Piraguisinoa	233	174	203	208	-25	-% 10,7
Urpeko jarduerak	1.522	1.421	1.326		-196	-% 12,9
Kirol egokitua	307	330	266		-41	-% 13,4
Arrantza	790	755	597	591	-199	-% 25,2

1. taulan ikusten da lizentzia-igoerarik handiena futbolean egon dela, 1.305 lizentzia berri egon baitira 2009tik 2012ra, gero txirrindularitza, 568 lizentzia berriekin, eta hipika, 513 lizentzia berriekin. Deigarria da hipika % 35,7 eta txirrindularitza % 26,7 areagotu direla. Bi kasuetan egon dira gorakada handiak. Bestalde, ehunekoei dagokienez, gorakada garrantzitsuak izan dituzte boxeok, patinajeak eta borroka eta samboak, baina federazio txikiak dira, eta ondorioz, igoera-ehunekoak, esan den bezala, ez dira oso muturrekoak.

2009a eta 2012a bitartean ia aldatu ez diren balioak izan dituzte beisbolaren federazioak, neguko kirolenak, aireko kirolenak, eskubaloienak, tenisarenak, golfarenak, xakearenak, gimnasiarenak eta euskal pilotarenak. Azkenik, lizentzia-kopuruan beherakadarik handiena izan duena arrantzaren federazioa da, 199 lizentzia gutxiago baititu, hau da, 2009a eta 2012a bitartean lizentzien % 25 galdu ditu. Era berean, beherakada garrantzitsuak izan dira piraguismoan, urpeko jardueretan eta kirol egokituan. Guztiak dira % 10-% 13 ingurukoak.

- Lizentzia-kopurua generoen arabera

Analizatzeko datu interesgarri bat federazio desberdinetan emakumeen lizentzien kopuruak izan duen bilakaera da. Batez beste, zifrek lau lizentziako emakume bat inguru daudela adierazten dute. 2010ean beherakadatxo bat ikusten da, 2012an, berriz, emaitzek berriro egin dute gora, eta 2009ko zifrak gainditu dira.



Federazioaren neurriaren arabera, emakumeen kontzentrazioarik handiena dutenak federazio ertainak dira, beren lizentziadunen % 37,1 baitira emakumezkoak. Federazio handi eta ertainen bilakaera batez bestekoaren antzekoa da, baina 2010ean beherakadatxo bat izan zuten (federazio handietan handiagoa izan zen), eta hurrengo bi urteetan gora egin zuten. Federazio txikien kasuan, 2012an behera egin zutela ikusten da, eta oso federazio txikien kasuan, beherakada hori azken bi urteotan ikusten da.

2. taula. Emakumeen lizentzien bilakaera urteka eta lizentzien gorakada 2009a eta 2012a bitartean

	emakumeen % lizentzia guztien artean				Igoera %
	2009	2010	2011	2012	2009-2012.
Euskal pilota	% 1,3	% 1,8	% 5,1	% 6,9	% 412,5
Patinajea	% 11,1	% 11,1	% 15,8	% 19,5	% 128,6
Boxeo	% 4,5	% 4,0	% 6,0	% 2,8	% 75,0
Txirrindularitza	% 2,7	% 2,6	% 3,5	% 3,3	% 51,7
Hipika	% 69,2	% 64,7	% 64,2	% 69,0	% 35,3
Neguko kirolak	% 24,7	% 26,5	% 28,7	% 31,4	% 28,5
Xakea	% 4,0	% 3,5	% 5,3	% 4,7	% 14,3
Futbola	% 7,2	% 7,2	% 7,6	% 7,6	% 13,9
Aireko kirolak	% 4,9	% 4,8	% 5,0	% 5,3	% 10,0
Tiro olinpikoa	% 7,5	% 7,9	% 7,9		% 9,4
Karatea	% 29,3	% 29,7	% 27,7		% 7,3
Eskubaloia	% 25,0	% 24,2	% 29,4	% 26,3	% 5,4
Taekwondo	% 25,9	% 25,0	% 25,3		% 1,3
Beisbola	% 0,0	% 8,8	% 0,0	% 0,0	% 0,0
Kirol egokitua	% 23,1	% 27,3	% 26,7		% 0,0
Piraguismoa	% 18,0	% 20,7	% 18,2	% 19,7	-% 2,4
Gimnasia	% 98,3	% 98,7	% 97,7	% 96,5	-% 3,5
Saskibaloia	% 44,3	% 42,7	% 42,6	% 44,1	-% 3,5
Golfa	% 34,5	% 34,0	% 33,6	% 33,4	-% 3,9
Borroka eta samboa	% 17,5	% 12,7	% 9,7	% 9,1	-% 14,3
Tenisa	% 25,5	% 23,3	% 22,0	% 21,4	-% 16,5
Errugbia	% 12,1	% 11,3	% 10,4	% 9,2	-% 17,4
Halterofilia	% 6,0	% 6,7	% 4,7	% 4,1	-% 20,0
Urpeko jarduerak	% 10,7	% 9,6	% 9,3		-% 24,5
Arrantza	% 4,6	% 4,2	% 4,0	% 4,2	-% 30,6

2. taulan ikusten den bezala, igoera handienak euskal pilotaren, patinajearen, boxearen, txirrindularitzaren eta hipikaren federazioek izan dituzte. Kasu batzuetan, lizentzia guztien zenbatekoari (boxeoa edo patinajea) dagokionez emakumeen ehunekoak gora egin duelako, eta beste federazio batzuetan, kirol-lizentzien ehunekoak nabarmenki gora egin duelako, adibidez, hipikan. Ez da ahaztu behar hipikan emakumeen presentzia lizentzia guztien % 70ekoa dela ia-ia.

Taularen erdialdean emakumeen lizentzien kopuruan aldaketarik izan ez duten federazioak daude. Nolanahi ere, emakume lizentziadunik ez duten federazioak daude, adibidez beisbola. Kirol egokituaren kasuan ikusten dugu emakumeen lizentzien kopuruak gora egin duela lizentzia-kopuru osoarekiko paraleluki. Gainera, kasu honetan, emakumeen lizentzien kopurua % 26,7koa da.

Gimnasia da emakume-kopuru altuena duen federazioa, kopuru osoaren % 96,5 baitira; bigarrena hipika da, % 69rekin, eta hirugarrena saskibaloia, % 44rekin. Azkenik, federazio batzuek emakume lizentziadun gutxi izateaz gain kopuru horrek gizonen lizentziekin alderatuta behera egin du. Federazio horiek honakoak dira: tenisa, errugbia, halterofilia, urpeko jarduerak eta arrantza.

3. taula. Federazioen lizentzia-kopuruaren bilakaera, generoka (2009-2012)

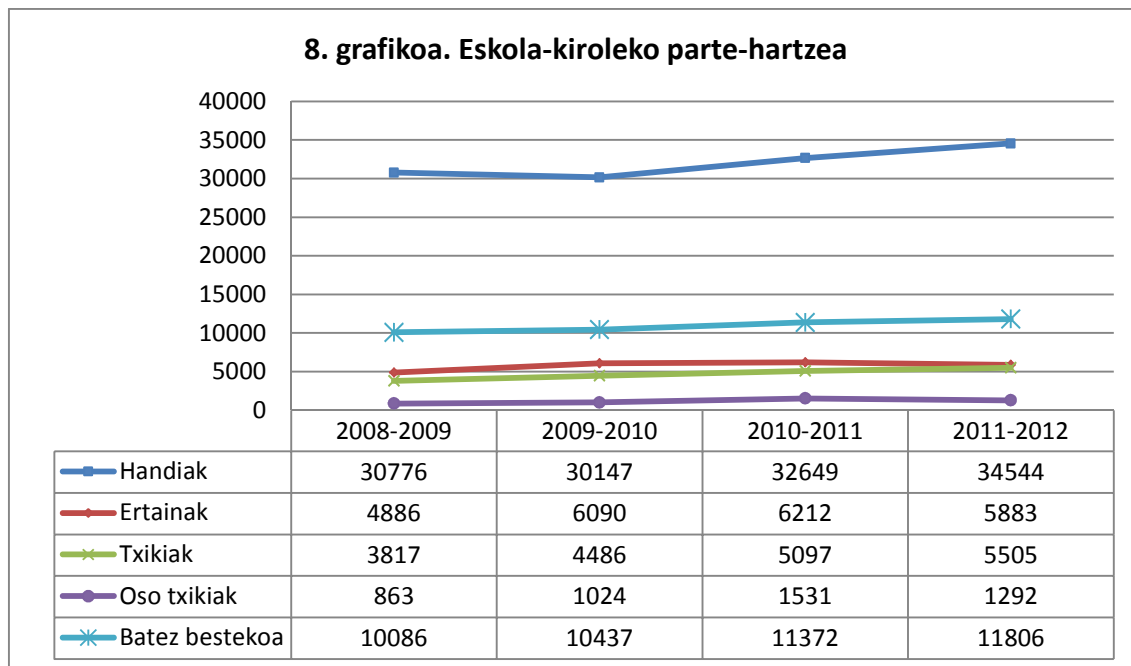
	2009			2010			2011			2012		
	Guzti ra	Ema kum eak	Gizona k	Guzti ra	Ema kum eak	Gizona k	Guzti ra	Ema kum eak	Gizona k	Guzti ra	Ema kum eak	Gizona k
Urpeko jarduerak	1522	163	1359	1421	136	1286	1326	123	1203			
Xakea	521	21	500	512	18	494	514	27	487	512	24	488
Saskibaloia	4385	1944	2441	3470	1484	1986	4033	1719	2314	4255	1876	2379
Eskubaloia	1786	447	1339	1823	441	1382	1715	504	1211	1791	471	1320
Beisbola	128	0	128	136	12	124	129	0	129	132	0	132
Boxeo	88	4	52	201	8	160	232	14	161	249	7	190
Txirrindularitza	2127	58	2069	2287	59	2228	2517	89	2428	2695	88	2607
Kirol egokitua	307	71	236	330	90	240	266	71	195			
Aireko kirolak	205	10	195	189	9	180	202	10	192	207	11	196
Neguko kirolak	85	21	64	98	26	72	87	25	62	86	27	59
Futbola	16200	1100	15100	16278	1166	15112	16258	1232	15026	16505	1253	15252
Gimnasia	230	226	4	225	222	3	222	217	5	226	218	8
Golfa	9118	3143	5975	9085	3085	6000	9164	3075	6089	9036	3020	6016
Halterofilia	84	5	79	89	6	83	107	5	102	98	4	94
Hipika	1438	995	543	1386	897	489	1636	1051	585	1951	1346	605
Karatea	1031	302	729	1075	319	756	1170	324	846			
Borroka eta samboa	40	7	33	55	7	48	62	6	56	66	6	60
Patinajea	252	28	224	252	28	224	279	44	235	329	64	265
Euskal pilota	1207	16	1191	1166	21	1145	1237	63	1174	1185	82	1103
Arrantza	790	36	754	755	32	723	597	24	573	591	25	566
Piraguismoa	233	42	191	174	36	138	203	37	166	208	41	167
Errugbia	761	92	669	814	92	722	825	86	739	830	76	754
Taekwondo	607	157	450	631	158	473	629	159	470			
Tenisa	1065	272	793	1079	251	828	1073	236	837	1062	227	835

Kirol-federazioen papera Bizkaian.

Tiro olinpikoa	1859	139	1720	1942	154	1788	1930	152	1778
----------------	------	-----	------	------	-----	------	------	-----	------

- Eskola-kirola

Eskola-kiroleko partaide-kopuruari dagokionez, batez bestekoa nahiz federazioen datuak (taldeka, beren neurriaren arabera) hazi egin dira azken 4 urteotan, baina federazio ertain eta oso txikietan azken ikasturteari buruzko datuetan beherakadatzat bat ikusten da.



Eskola-kirolean, partaide gehien dituen federazioa futbola da, 14.470 partaiderekin 2011-12 denboraldian, gero saskibaloia erdia baino gutxiagorekin (5.863) eta mendia (5.034). 1.500 partaide baino gehiago dituzten federazioen artean daude, aipatutakoez gain, atletismoa, igeriketa, gimnasia eta eskubaloia. Aitzitik, parte-hartze txikiena duten federazioak aireko kirolak, mahai-tenisa, esgrima, borroka, beisbola eta bela dira, guztiek baitituzte 100 partaide baino gutxiago. Sei federaziok ez dute eskola-kirolik: ehiza, boxeoa, bola-jokoa, halterofilia, automobilgintza eta tiro olinpikoa.

Eskola-kiroleko partaideen kopuruak izan duen bilakaerari dagokionez, ia federazio guztiek gora egin dute. Eskola-kirolean partaide-kopuruan proportzionalki igoera handiena izan duten federazioak golfa eta txirrindularitza dira, baina, bereziki, golfaren kasuan kontuan hartu behar da hasierako partaide-kopurua benetan baxua zela. Eskola-kirolean partaide gehiago dituzten beste federazio batzuk neguko kirolak, hockeya, euskal kirolak, arrantza, errugbia eta urpeko kirolak dira. Partaide-kopuruan beherakada bat izan duten kirolak euskal pilota, xakea, beisbola eta neguko kirolak dira.

Termino absolututan, azpimarratzekoa da lau urteotan honako hauek gora egin dutela eskola-kirolean: futbolarak, 3.187 partaide gehiagorekin, hockeyak, 625 partaide gehiagorekin, eta txirrindularitzak, 601 partaide berri gehiagorekin.

Ondorengo taulan, aipatu berri duguna xehekiago ikus dezakegu.

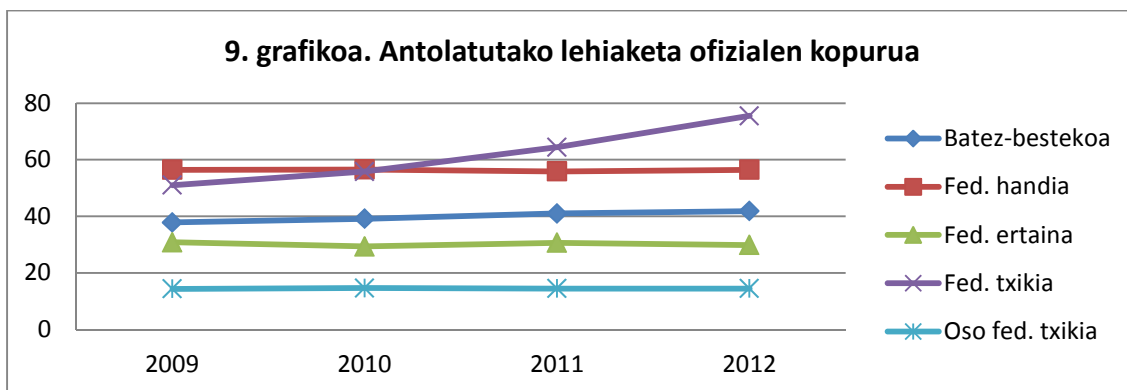
4. taula. Eskola-kirolean partaide-kopuruak 2008a eta 2012a bitartean izan duen bilakaera

	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	Diferentzia a	Diferentzia %
Golfa	43	108	161	141	98	227,91%
Txirrindularitza	351	343	506	952	601	171,23%
Neguko kirolak	525	1245	1334	1015	490	93,33%
Hockeya	736	1102	1085	1361	625	84,92%
Euskal jokoak eta kirolak	781	1023	1150	1318	537	68,76%
Arrantza	202	267	326	340	138	68,32%
Errugbia	199	198	453	328	129	64,82%
Urpeko jarduerak	71	67	25	105	34	47,89%
Kirol anitz	312	354	328	426	114	36,54%
Atletismoa	1588	1745	2124	2140	552	34,76%
Igeriketa	1258	1415	1441	1676	418	33,23%
Taekwondo	905	951	1051	1163	258	28,51%
Piraguismoa	632	607	1030	812	180	28,48%
Futbola	11283	13186	13907	14470	3187	28,25%
Padela	392	434	385	498	106	27,04%
Karatea	602	766	674	762	160	26,58%
Hipika	376	461	516	475	99	26,33%
Tenisa	249	257	248	309	60	24,10%
Saskibaloia	5187	5258	5445	5863	676	13,03%
Surfa	266	219	224	283	17	6,39%
Eskubaloia	1455	1315	1474	1535	80	5,50%
Boleibola	1061	1006	1052	1046	-15	-1,41%
Bela	83	114	100	81	-2	-2,41%
Aireko kirolak	26	41	25	24	-2	-7,69%
Beisbola eta softbola	102	61	142	94	-8	-7,84%
Patinajea	361	147	517	322	-39	-10,80%
Gimnasia	1853	1716	1539	1633	-220	-11,87%
Xakea	1042	1126	953	914	-128	-12,28%
Judoa	561	637	627	482	-79	-14,08%
Euskal pilota	1454	1458	1371	1241	-213	-14,65%
Mahai-tenisa	37	42	39	31	-6	-16,22%
Mendia	6318	3668	4775	5034	-1284	-20,32%
Arrauna	248	227	171	183	-65	-26,21%
Esgrima	66	72	121	37	-29	-43,94%
Arku-tiroa	-	155	131	248	93	60,00%
Borroka	-	46	43	46	0	0,00%
Triatloia	-	221	257	262	41	18,55%

Iturria: Bizkaiko Foru Aldundiko Kirol Egokitua, 2012

- Lehiaketa ofizialak eta ez-ofizialak

Analisi-esparrua aldatuz, federazioek antolatu dituzten lehiaketa ofizialen kopuruak gora egin du, bereziki federazio txikien kasuan. Gainerakoak, berriz, antzera mantendu dira analizatu diren lau urteetan.



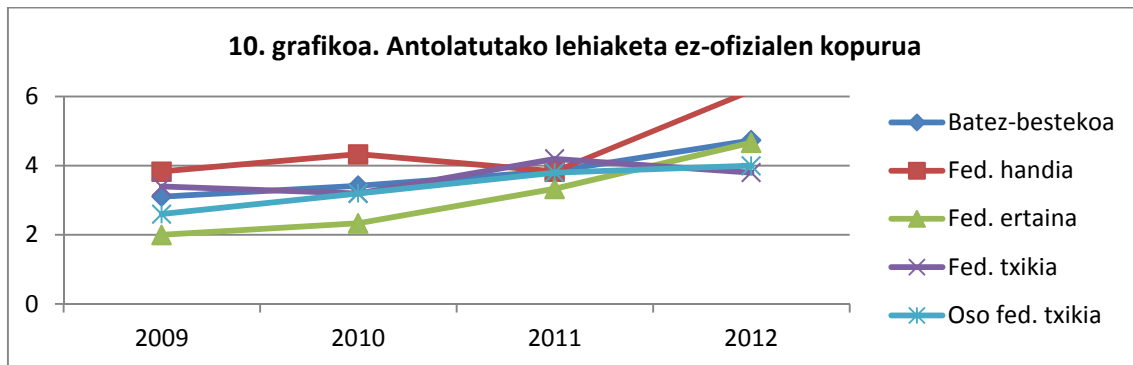
Lehiaketa ofizial gehien antolatzen dituzten federazioak honakoak dira, besteak beste: saskibaloia, txirrindularitza, karatea, gimnasia, tiro olinpikoa edo hipika.

Lehiaketa ofizial gutxien antolatzen dituzten federazioak, aldiz, honakoak dira, besteak beste: neguko kirolak, aireko kirolak, beisbola eta kirol egokitua.

5. taula. 2009a eta 2012a bitartean antolatu diren lehiaketa ofizialen kopuruaren bilakaera

Antolatutako lehiaketa ofizialak	2009	2010	2011	2012
Karatea	150	210	260	240
Patinajea		14	14	15
Gimnasia	37	37	37	44
Beisbola	7	8	10	10
Taekwondo	20	23	20	23
Futbola	24	24	25	25
Urpeko jarduerak	8	8	8	
Xakea	8	8	8	8
Saskibaloia	160	160	160	160
Eskubaloia	17	17	17	17
Aireko kirolak	3	3	3	3
Neguko kirolak	1	1	1	1
Golfa	6	6	6	6
Halterofilia	25	27	24	25
Borroka eta samboa	9	9	9	9
Euskal pilota	7	7	7	7
Piraguismoa	25	25	25	25
Errugbia	6	6	6	6
Tiro olinpikoa	60	60	60	60
Kirol egokitua	6	5	6	5
Tenisa	50	41	47	49
Boxeoa	17	16	16	15
Arrantza	26	24	20	24
Hipika	60	60	62	55
Txirrindularitza	144	146	139	137

Datuak alderatu ahal izateko, 9. grafikoan Bizkaiko lurralde-federazioek antolatu dituzten lehiaketa ez-ofizialak jaso dira. Egia esan, gutxiago dira, are gehiago, federazio batzuek ez dute horrelakorik antolatzen, hala nola honakoek: gimnasia, halterofilia, euskal pilota, xakea, boxeoa, neguko kirolak, futbolak eta tiro olinpikoa. Horrelako lehiaketak antolatzen dituztenen artean ikusten da urteak joan ahala goranzko joera izan dutela, 10. grafikoan ikus daitekeen bezala.



Lehiaketa ez-ofizial gehienak antolatu dituen federazioa txirrindularitzakoa da, 21 antolatu baitzituen 2012an, baina 2009an ez zuen horrelako lehiaketarik antolatu. Saskibaloiak 12 lehiaketa ez-ofizial antolatzen ditu urtero 2009tik. Borroka eta samboak 8 lehiaketa ez-ofizial antolatzen ditu. Aireko kirolek, hipikak eta errugbiak 6 antolatzen ditu, piraguismoak eta urpeko jarduerak 5 antolatzen dituzte eta eskubaloiak, golfak, arrantzak, taekwondoak eta tenisak 4. Karateak 3 lehiaketa ez-ofizial antolatzen ditu, patinajeak 2, beisbolak 1 eta kirol egokituak 2012an lehiaketa ez-ofizialak antolatzeari utzi dio, baina lehen horrelako probak egiten zituen.

- Bizkaiko lurralde-federazioen beste kirol-zerbitzu batzuk

Atal honetan, Bizkaiko lurralde-federazioek kolektibo zehatzei arreta eskainiz (adibidez, familiei edo urritasunak dituzten pertsonen) eskaintzen dizkien kirol-jarduerak jaso nahi izan dira. Era berean, puntu honetan jaso dira federazioek herritarrei, oro har, kirol federatuaz aparte eskaintzen dizkien eta azterlan honetan aisialdiko txartel ezaguna erabiliz eskaintzen dizkien zerbitzuak.

Familiarentzako jardueri dagokienez, hiru federaziok bakarrik erantzun dute baietz. Borroka eta samboa, saskibaloia eta urpeko jarduerak, hain zuzen ere. Aipatu beharra dago federazio hauek urte osoan zehar jarduera 1 edo 2 antolatzen dituztela.

Bizkaiko lurralde-federazioetan, *urritasunak dituzten pertsonen* parte-hartzeari dagokionez, galdera-sortari erantzun dioten 25 federazioen artean 12k (hau da, % 50ek) urritasunak dituzten pertsonekin jarduerak gauzatzen dituzte. 12 federazio horietatik 4 federazio handiak dira, 3 ertainak, 4 txikiak eta 1 oso txikia.

Hona hemen uneren batean urritasunak dituzten pertsonekin jarduerak egin dituztela esan duten federazioak:

- | | |
|--------------------|----------------------|
| • Urpeko jarduerak | • Golfa |
| • Xakea | • Karatea |
| • Saskibaloia | • Borroka eta samboa |
| • Txirrindularitza | • Arrantza |
| • Kirol egokitua | • Taekwondo |
| • Gimnasia | • Tiro olinpikoa |

Urritasunak dituzten pertsonen kopurua ez da oso altua; hain zuzen ere, kasu gehienetan 10 pertsonakoa baino gutxiagokoa da, golfaren kasuan izan ezik (izan ere, 15 pertsonak erregularitasunez parte hartzen dute), eta saskibaloiak 2012an urritasunak dituzten 40 pertsonaren parte-hartzea izan du, eta txirrindularitzak 151 izan ditu urte berean.

Azkenik, *aisialdiko txartelari* dagokionez, 5 dira txartel hau erabilera desberdinetarako jaulkitzen duten federazioak. Kirol egokituak, eskubaloiak edo golfak, aldiz, aisialdiko 100 txartel edo gutxiago jaulkitzen dituzte, hipikak eta taekwondoak, aldiz, 500 eta 1.000 jaulkitzen dituzte, hurrenez hurren. Ondorioz, aipatzekoa da txartel hori federazio gutxi erabiltzen dutela baina egiten dutenek asko erabiltzen dutela.

2.4.2. Federazioek gizartean duten irudia

Atal honetan, Bizkaiko kirol-federazioek gizartean duten irudia analizatzen da. Honi dagokionez, aipatu beharra dago kirol-federazioek gizartean duten irudiaren eta egiten dituzten komunikazio-ekintzen arteko harreman sendoa. Kontsultatu diren adituek nahiz federazioen arduradunek aho batez adierazten dute kirol-federazioek gizartean duten irudia neurri handi batean komunikazioaren ikuspuntutik egiten duten lanaren araberakoa izango dela. Hala ere, sarritan, federazioen artean, ez dagoela komunikazio-estrategiarik ikusten da, eta horrek, zalantzarik gabe, eragina izan dezake federazioek herritarren artean duten ospe eskasean. Zentzu horretan, gizartean duten irudiari buruz hitz egiteko, nahitaezkoa da Bizkaiko lurralde-federazioen komunikazio-estrategiei eta politikei buruz hitz egitea.

Bada, orain azterlanean lurralde-federazioek Bizkaiko gizartean duten irudia hiru ikuspuntutatik jorratuko da: herritarren ikuspuntutik, komunikabideen ikuspuntutik eta Administrazioaren ikuspuntutik, Bizkaiko Foru Aldundia izanik azken horren ordezkari nagusia, azterlan honen protagonista diren federazioen solaskide erabakigarria baita. Kasu guztietan dira adituen eta lurralde-federazioen arduradunen iritzien eta hausnarketen bidez jasotako iritzia, baina hala ere, informazioa hiru ikuspuntu horietatik jorratzeak gizarteak Bizkaiko lurralde-federazioen inguruan dituzten pertzepzioen gaineko lehenengo hurbilketa bat egiteko aukera ematen digu.

a) Gizarteak lurraldeko kirol-federazioen inguruan duen irudiaren inguruko iritzia

Federazio-sarearen antolamenduari eta Bizkaian kirol federatua dinamizatzeak eragiten duen barneko kudeaketa-lanari buruzko ataletan ikusi da administrazio-arloko eginkizunen kontua konplexua dela; izan ere, federazio-erakunde hauek egiten duten lanaren zati handi bat administrazio-lana da. Egoera honek kirolarekin lotutako arloa kaltetzen du, horrek gizarteko presentziaren harira dituen inplikazioekin. Administrazio-eginkizunekin lotutako desoreka hau kaltegarria da kirolentzat, eta are larriagoa dela ikusten da klubak direlako herritarrekin eta populazioaren kolektibo desberdinekin modu esplizitu eta zuzenean harremanetan aritzen diren kirol-sareko piezak, eta lurralde-federazioen esku daude kirol-jardueraren plangintzarekin, gestioarekin eta sustapenarekin lotutako lanak, kirolean diharduen pertsonarekin nahiz herritarrekin oro har harreman zuzena izaterik eskatzen ez duten mailetatik. Bi errealitateak uztartu egiten dira eta herritarrengan pizten duten irudia da, kontsultatu diren pertsona gehienen hitzetan, “urruneko erakundeak” direla eta ez dutela zerikusirik herritarrekin.

“Urrunekoa. Herritarrek, nire ustez, federazioak urruneko zerbait bezala ikusten dituzte, hor dagoen baina guretzat ez den zerbait bezala. Ez da herritarrekiko hurbileko zerbait, zuzenean federazio batean parte hartzen ez badu. Kaleko herritarrekiko komunikazio falta handia dago. Ez dakigu zer ari diren egiten”. (E6)

“Nire ustez, federaziook gutxi baloratu edo estimatutako balio bat gara”. (G2.2)

Iritzi batzuek iradokitzen dute lurralde-federazioen irudia ez dela berdina kasu guztietan. Sektore pribatuarekin harreman handiagoa ala txikiagoa duten kontuan hartuz desberdina da. Ondorioz, zeharka iradokitzen da erakunde publikoen babesa — kasu honetan Bizkaiko Foru Aldundiarena— bermatzailea dela eta gizartean irudi positiboa izatea bultzatzen duela. Beste iritzi batzuek islatzen dute herritarren artean kirol-federazioekiko mesfidantza dagoela gai ekonomikoei dagokienez eta zalantzan jartzen dutela erakunde hauetako kudeaketa ekonomikoa, eta federazio-arduradunek diotenez, ez dakitelako lurralde-federazioek nola funtzionatzen duten gertatzen da hori. Nolanahi ere, “uste” horiek oso kaltegarriak dira Bizkaiko lurralde-federazioek gizartean duten irudirako, ondorengo hausnarketetan ikusten den bezala:

“Nire ustez, federazioak politikariak edo zuzendariak bezalakoak direla uste dute... badirudi hor ikusten gaituztela eta diru mordoa irabazten ari garela uste dutela... eta hori gertatzen da oso gaizki azalduta dagoelako. Jendearen % 95ek ez du sosik ere irabazten, lurralde-federazioei buruz ari naiz. Ez dugu geure burua ongi saldu, baina ez gaituzte ongi saldu ere, politikariei gure potentzialaren berri ematea ez zaielako interesatzen”. (G2.4)

Kontsultatutako pertsonen ustez herritarrek nagusiki duten irudia ez da gehiegi hobetzen beren xede den jendeari dagokionez, hau da, federazio bakoitzarekin lotutako kirolariei dagokienez, nahiz eta pertsona horiekin teorikoki gainerako biztanleekin baino harreman estuagoa omen duten.

“Nire ustez, “izorratu” besterik ez dugula egiten pentsatzen dute, hau da, kirol batean aritzeko behar ez duten txartel bat ateratzera behartzen ditugula”. (G2.3)

“Egin ditugun ahaleginak egin ditugun arren, federazioen inguruan duten irudia erakunde ilun batena da, zigilu bat jartzen dugula eta ez jendeari ez diogula ezta aurpegira begiratzen ere eta kutxa hartu eta kobratu behar duguna kobratzen

dugula. Bilauak gara zigorrak jartzen ditugulako, emaitza jartzen dugulako... Federazioak zerbait gehiago izan behar du. Eta irudi hori transmititzearen eta beste bat ez zabaltzearen errua gurea da". (G1.6)

Teknologia berriekin, federazioen eta gizartearen artean komunikazio-bide berri bat ireki da, baina bereziki, federazioekin zuzenean edo zeharka lotuta dauden kolektiboekin gertatu da. Interneti esker, estatutuak, araudia, jarduerak, etab. ikus eta kontsulta daitezke. Horrela, herritarrek hobeto ezagutu dezakete federazio bakoitza egiten ari den lana.

"Mundu guztiak uste du federazioak lapurrez betetako kobazuloak direla eta nahi duguna egiten dugula, baina kontrakoa da. Kontua da jendeak ez dakiela nolakoak diren. Federazioak erabat demokratikoak dira. ... Baina arazoa da araudia ezagutzen ez duten pertsonak sufritu egiten dutela eta araudia ezagutzen dutenak aprobeztatu egiten direla. Hala ere, arazo hori nabarmenki konpondu da Interneti esker. Web orrietan estatutuak, hauteskunde-araudia... eskegitzen direnez, edonor sar daiteke eta bere eskubideak ikus ditzake. Horrek asko garbitu du. Oso demokratikoak dira, baina... lehen obskurantismo handia zegoen eta jendeak ez zituen paperak irakurtzen".

Federazio batzuetan, beraiekin erlazionatuta dauden kolektiboen inplikazioa lortzera bideratutako ekimenak martxan jarri dira. Ekimen hauen helburua prozesuen izaera demokratikoa finkatzea da, eta bereziki, ekimenean esku hartzen duten pertsonak partaide bihurtzea. Ekimen honetaz arduratzen den pertsonak ekimenaren eragin positiboak azpimarratzen ditu, bereziki irudiari eta pertsonen arteko harremanei dagokienez, parte-hartze prozesuan indartu egiten baitira.

"Nire ustez, ezezagun handiak gara. Aurten plan estrategiko bat garatzen hasi gara, prestatu genuen berrikuntza-agenda batekin... Bada, ezusteko handia hartu dugu, jendeak parte hartu du, eskerrak eman dituzte parte hartzeko deitu izanagatik, pixkatxo bat hobeto ulertu dute zer den federazioa barrutik, orain arte uste zutelako zera... Inork ere ez du paperik edo araudirik irakurtzen, ezer ez, eta pentsatzen zuten federaziook ginela egin behar den guztia ezartzen genuenak eta haiek egin behar zutena esana betetzea zela. Parte har dezaketela ohartu dira, eta eskerrak eman dituzte parte hartzeagatik, eta dinamika berriak sortu dira, eta jendea eserlekutik kanpo elkartu da". (G1.6)

Oro har, kontsultatu diren pertsonen arabera lurralde-federazioek herritarren artean duten irudian ideia hauek gailentzen dira: urruneko erakundeak direla, betetzen dituzten eginkizunen ondorioz ez direla erakargarriak, bereziki administrazio-eginkizunei dagokienez, eta batik bat arauak ezartzeaz, betetzen direla kontrolatzeaz eta beharrezkoa denean zigorrak ezartzeaz arduratzen direla.

b) Komunikabideek lurraldeko kirol-federazioen inguruan duten irudiaren inguruko iritziak

Kontsultatutako pertsona guztiek aho batez azpimarratzen dute hedabideek kirol-jarduera sustatu, ikusarazi eta zabaltzeko ahalmena dutela. Komunikabideek lehenago ia ezezagunak ziren kirol-modalitateak modan jartzeko edo telebistaren bitartez galbidean ziren modalitateak ikuskizunaren parametroetara egokituz biziberritzeko gaitasuna dutela erakusten duten hainbat adibide daude.

“Komunikabide handiak modalitate berriak ezagutzera emateko gai dira, eta horrek ikusleak ere erakarri egiten ditu modalitate berri gehienetara... gaur egun aukera-sorta zabal-zabala da”. (E3)

Hala ere, lurralde-federazioen arduradun gehienek hedabideetan presentzia lortzeko dituzten arazoak azpimarratzen dituzte. Badirudi kirol federatuak ez duela hedabideetan albisteak sortzeko adinako erakargarritasunik, eta albisteak sortzen dituenean, oihartzunik gabeko espazioak egozten zaizkio, eta horrela ez da kirol hauek gizartean presentzia izatea bultzatzen.

“Prentsak ez du hitzik ere argitaratu estatuko txapelketari buruz, eta igandeko sari-banaketarako ezin genuen inolako agintaririk lortu”. (G4.2)

“Ohar bat bidaltzen duzu norbaitek Euskadiko errekorra hautsi berri duela esanez eta ez da inon agertzen [...] txoko batean sartzen zaituzte, eta zure ahotsa entzuten ez den lekuetan”. (G4.5)

Federazio-arduradunen hausnarketa hauek erakusten dute arazo zabaldu bat dela eta federazio guztiak ukitzen dituela federazio izate hutsagatik; gainera, arduradunen

batek dioenez, berdin dio federazioak handiak, ertainak, txikiak ala oso txikiak diren, gauza bera gertatzen da (azterlan honetako kategoriak erabiliz).

“Handiekin ere gauza bera gertatzen da; izan ere, Bizkaiko futbol federazioa harrigarria da, baina inoiz entzun al duzue prentsan: ‘Bizkaiko federazioa’? Ez dugu inolako eraginik”. (G2.4)

Zeharka babes instituzionalak kirol-federazioek hedabideetan duten presentzia indartzeko duen garrantzia aipatzen da. Hori bereziki ikusten da kirol-modalitate batzuetan, beren sustapena helburu instituzional bat ere badenean, hainbat inplikazio ideologiko daudelako beraiekin lotuta.

“Ulergarria iruditzen zait toki bateko kirol autoktonoak dagokion presentzia izan behar duela, baina ezin da egunkari bat egunero horrekin bete, eta marka bat lortzen duzunean inolako oihartzunik ez izatea”. (G4.5)

Kontsultatu diren pertsonen artean adostasun handia dago ideia horren inguruan, hau da, Bizkaiko lurralde-federazioek hedabideetan ez dutela nahiko luketen tratamendua edo arreta jasotzen. Kirol-ekitaldiak egiteak, markak lortzeak eta federazio-erakundeekin lotutako beste gai batzuek ez dute erakundeen arreta behar beste erakartzen komunikabideetan gutxieneko espazioa izatea bermatzeko. Lurralde-federazioen arduradunek gai honen inguruan deskribatzen diguten irudia ez da oso pozgarria, eta gai honetan parte hartzen duten eragile desberdinek elkarrekin lan egitea beharrezkoa dela erakusten du, federazioen errealitatearen inguruko irudi errealago bat eskaintzeko. Erantzukizunetatik ihes egin gabe, federazioek planteatzen dute beharrezkoa dela komunikazioa zabaltzeko estrategiei buruz hausnartzea, badakitelako zein garrantzitsua den jendeari informazio zehatza eta gardena helaraztea egiten duten lanari, beren barne-funtzionamenduari eta edozein pertsona interesdunentzat eskuragarri dauden parte-hartze kanalei buruz. Era berean azpimarratzen dute nahitaezkoa dela erakundeen babes handiagoa izatea kirol federatuak hedabideetan duen presentzia sustatzeko, eta horrela, lurralde-federazioen inguruko irudi argiago, gaurkotuago eta zuzenago bat osatzeko, Bizkaiko erakunde horiek gizartean egiten duten lanari buruz.

c) Euskal Administrazioak lurraldeko kirol-federazioen inguruan duen irudiaren inguruko iritzia

Lurralde-federazioen arduradunek gizarte-eragileen pertzepzioaren inguruan duten iritziaren hirugarren ikuspuntua beren ustez euskal Administrazioak federazioen inguruan duten irudiaren gainekoa da. Bildu diren hausnarketa gehienak Bizkaiko Foru Aldundiaren ingurukoak dira, Bizkaiko Lurralde Historikoko kirol-federazioen solaskide nagusia delako, eta era berean, gobernu autonomikoak eta Bizkaiko udalerrietako udalek lurralde-federazioei buruz duten irudiaren ingurukoak ere badira. Bada, interesgarria da federazio-arduradunek foru-erakundearen inguruan duten iritzia kontuan hartzea, eta zehazkiago, kirol federatuaren gaineko eskumenez arduratzen den Zuzendaritzaren inguruan dutena, Bizkaiko Foru Aldundiaren Kirol eta Gazteria Zuzendaritza Nagusiaren ingurukoa, alegia.

Oro har, Bizkaiko kirol-federazioen arduradunen hausnarketek erakusten dute federazio-erakundeen eta Bizkaiko Foru Aldundiaren artean harreman ona dagoela. Kirolaren Zuzendaritza Nagusiaren arduradunek federazioen galderei, eskaerei eta iradokizunei erantzun eta arreta eskaintzeko duten prestutasuna azpimarratzen dute, eta Aldundiak lurralde-federazioei historikoki eman dien babes instituzionala balioesten dute.

“Egia da zaila dela (federazioen eta beste eragile batzuen arteko koordinazioa), Bilboko Udalari puntuazio bat egotzi beharko baino, zero bat emango nioke, ez gaituelako sekula kontuan hartu. [...] Baina Aldundiari, ordea, zazpi bat edo zortzi bat jarriko nioke, kontuan hartzen gaituelako eta galdetu egiten digulako. Udalak gutaz paso egiten du, baita federazio askoz ere”. (G2.4)

Baina hala ere, foru-erakundeak federazioen funtzionamendua neurri handiegian kontrolatu nahi duela azpimarratzen dute, eta kirol-federazioen kudeaketak eragiten dituen prozesu administratibo askoren moteltasuna ere nabarmentzen dute.

“Nire ustez, Bizkaian oso Aldundi kontrolatzailea dugu: paperak etengabe, inkestak...”. (G2.1)

“Ez dudana ulertzen da 2012an Aldundira fisikoki joan behar izatea paper bat eramatea ahaztu bazait edo beste edozertara; izan ere, gaur egun oso erraza da emailaren bitartez mezu bat bidaltzea”. (G2.1)

Lurralde-federazioen arduradunen ustez Bizkaiko Foru Aldundiak beren inguruan duen iritziari dagokionez, nahitaezkoa da sektorekako analisi bat egitea, eta analisi horrek erakusten duenez, Bizkaiko Foru Aldundiak kirol-federazioei ematen dien arreta eta babesa ez da berdina kasu guztietan. Bizkaiko lurralde-federazioen arduradun batzuen hausnarketetan kirol-modalitate batzuk ahaztu egiten direla edo ez direla aintzakotzat hartzen, eta erakunde honek federazioei buruz duen irudiaren eta iritzia inguruan desadostasunak daudela ikusten da. Diotenez, Administrazioetik ez dira guztiak begi onez ikusten.

“Boxeoa umeentzat zero, eskola-kirol gisa, izan ere, ikastetxe batera hitzaldi batzuk egitera joateko baimena eskatu da eta ezer ez”. (G4)

“Uste dute kirol hau bortitza dela, baina ez da egia, eta kirol guztiek bezala, arau batzuk ditu, baina Aldundiak trabak jartzen dizkigu beti. Ez dakit kendu nahi ote duten ala zer. [...] Ez digu jaramonik egiten, argi dago”. (G4)

Azterlan honetan “oso txikia” gisa identifikatu diren federazioekin lotutako pertsonen ustez, ordezkatzan dituzten kirol-modalitateen inguruan estereotipo ugari daude, eta horrek beren kirol-jardueraren hezkuntza-potentziala estigmatizatzen du, baita eskola-kirolaren arloan beste federazio batzuei egozten zaizkien erantzukizunak ere. Beren gogoetekin, Bizkaiko Foru Aldundiari lizentzia gutxiago dituzten federazioekin komunikatzeko eta elkarri entzuteko bideak hobetzeko estrategiak eskaintzen dizkiete, eta horrela, egungo harremanak hobetzeko oinarriak ezartzen dira.

“Asteburu batean, egunkari batean ikusi nuen hemen federazioak nola banatuko ziren, eta astelehenera arte lorik egin gabe egon nintzen; izan ere, kirolera ahalegin handiak bideratzen ditut, eta ez nuke prentsaren bidez izan behar horrelako zerbaiten berri. Nahi dudana elkarbanatuko dut, baina dei egidazu”. (G4.5)

“Ez zait batere zuzena iruditzen gure kirolarekin egiten ari direna. Eta eraikin honi dagokionez, bada beno, ongi dago, federazioarentzako lokal finko bat ematen diguten arte, federazio askok ez baitute lokal finkorik”. (G4.4)

Era berean, Bizkaiko lurralde-federazioen arduradunen hitzetan nabaritzen da Eusko Jaurlaritzak ahaztuta dituela sentitzen dutela, eta ez dituela aintzat hartzen eta ez dutela erakunde horren aintzatespen instituzionala. Diotenez, erakunde autonomikoak ez die garrantzi berezia ematen lurralde-federazioei; izan ere, ordezkaritza izateko ahalmena eta gaitasuna duten federazioak euskal federazioak dira. Pertzepzio horretan ikusten da Bizkaiko federazio-arduradun askoren ustez zein den erakunde autonomikoak beren inguruan duen iritzia, eta Euskadin azterlan honetan lehenago aipatu diren maila desberdinetako kirol-federazioen artean dagoen zatiketa garrantzitsua (ikus *Federazioen sarearen antolamendua*).

“Lurralde-federaziook existitzen ez diren fantasma moduko batzuk gara, Euskadiko federazioak direlako agintzen dutenak, eta Euskadikoa da Espainiakoak ezagutzen duena”. (G2.2)

Gainera, Bizkaiko lurralde-federazioak eta tokiko erakundeak nabarmenki urrundu direla egiaztatu da. Urruntasun hori agerian geratzen da udalek federazio-erakundeekin batera lan egiteko aukera baztertzeko bakoitzean. Federazio batzuen arduradunek azpimarratzen dute tokiko erakundeek sektore pribatuarekin batera lan egiteko joera dutela, federazioak eta haien klubak kirol-ekitaldiak edo ordezkatzeko dituzten kirol-modalitateekin lotutako tokiko ekimenak antolatzeke prozesuan barneratu beharrean.

“Bilboko udalak kirolaz paso egiten du. Ez dakit nola izendatu duten 2012ko kirolaren hiri europarra. Ez du alkatea kezkatzen, ez bere zinegotziak, ez ezer. Kirolaz paso egiten du. Euskadin, udalerri handien erreferenteak, kirolari dagokionez, Gasteiz eta Bilbo dira. Beti pentsatu dute beraiek ez direla ezer eta kirol-kultura alderdian beste interes batzuk daudela, eta gehiago jo dute kultura-alor horretara. Baina kirolarekin kontzientziatuago dauden udalerri txikietan gauzak egiten dituzte. Adibidez, Getxo oso gauza onak egiten ari da Udaleko kirol-mailan”. (E)

Oro har, Bizkaiko lurralde-federazioek gizartean duten irudia (kontsultatutako pertsonen ustez herritarrek, komunikabideek eta euskal Administrazioak federazio horiei buruz duten iritzian oinarrituz) ez da uste bezain positiboa. Iritzi horren alderdi nagusia, batetik, herritarren urruntasuna da, ez dutelako federazioen barne-funtzionamendua ezagutzen, ezta egiten duten lana ere, bestetik, komunikabideentzat ez direla erakargarriak, eta azkenik, euskal Administrazioaren interes diferentziala, ez

bakarrik maila desberdinei dagozkien federazioen kasuan (euskal federazioak edo lurraldekoak), kirol-modalitate desberdinen inguruan ere bai, Administrazioen eta federazioen artean interes komun gehiago ala gutxiago dauden kontuan hartuz. Aipatutako hiru bektoreen arteko elkarrekintza kontuan hartuz, alegia, Administrazioak federazioen inguruan duen irudian hedabideetan izan dezakeen eragina, gizartearen imaginarioan federazioei buruz nagusitu den irudia oso egokia da gai honi heltzeko, pentsatzeko eta estrategikoki jokatzeko, gizarte-eragileei errealitatearekin bat datorren irudia helarazteko federazioei dagokienez.

Horrenbestez, eta adituek nahiz lurralde-federazioen arduradunek komunikazioaren gaiari egozten dien garrantzia berreskuratuz, kontuan hartu beharko litzateke federazioek gizartean duten irudiarekin lotutako zailtasunen zati handi bat minimizatu egin litekeela edo ezabatu egin litekeela komunikazioaren arloa indartuz. Ikerlanean zehar, lurralde-federazioek egin dituzten informazio-estrategien inguruan hutsune argia ikusi da. Hala eta guztiz ere, arduradunek onartzen dute harreman estua dagoela eskainitako irudiaren eta informazioa zabaltzeko ahaleginaren artean, baina federazioek jasaten duten lan-zama garrantzitsuak eragiten dituen kudeaketa-desoreken ondorioz alderdi honekin lotutako arreta eskasa dela azaltzen dute. Nolanahi ere, eta herritarrei, komunikabideei nahiz erakunde publikoei nahi den irudia transmititzeko, premiazkotzat jotzen da komunikazio-plan edo -ekintza estrategikoak martxan hartzea, informazio gardena eta erreala eskaintzeko federazio hauek egiten dutenari eta Bizkaiko eskola-kirola dinamizatzeko egiten duten lanari dagokienez.

Idea orokorrak

Bizkaiko lurralde-federazioek **gizartean** zein mailatan dauden **barneratuta** gaiaren inguruko ondorioak:

- Lizentzien kopuru osoa areagotu egin da federazio guztiak aintzat hartuz, bereziki federazio txikien artean.
- Oro har, 2012ko lizentzien kopuruari dagokionez, futbola gainerakoen gainetik gailentzen da. Beste federazio batzuk tamaina azpimarragarrikoak dira, baina neurri txikiagoan, hala nola golfa edo saskibaloia. Gainerako federazioak ez dira 3.000 lizentziara iristen.
- Emakumezkoen lizentziei dagokienez, emakume bat dago lau lizentziako.
- Gimnasia da emakumeen lizentzia gehien dituen federazioa (% 96,5). Era berean, hipika (% 69) eta saskibaloia (% 44,1) gailentzen dira.
- Eskola-kirolean parte hartzen duten pertsonen kopurua hazi egin da azken urteotan, eta joera komuna da eskola-kirola duten ia federazio guztientzat.
- Federazioek antolatzen dituzten lehiaketa ofizialen kopuruak gora egin du, bereziki federazio txikien kasuan.
- Antolatzen diren lehiaketa ez-ofizialei dagokienez, federazio gutxik antolatzen dituzte, baina horrelako lehiaketak areagotuz joan dira. Baina ez da gauza bera gertatzen familiako jardueren kasuan, hiru bakarrik antolatzen dituzte eta.
- Aisialdiko txartelen erabilpena ere mugatu samarra da. Bost federaziok jaulkitzen dituzte (galdera-sortari erantzun diotenen artean): kirol egokitua, eskubaloia, golfa, hipika eta taekwondo.
- Federazio erdiek jarduerak egiten dituzte urritasunak dituzten pertsonekin, baina urritasunak dituzten partaideen kopurua baxu samarra da.

Bizkaiko lurralde-federazioek **gizartean duten irudiaren** inguruko ataleko ondorioak:

- Lurralde-mailako kirol-federazioek herritarren aurrean urruntasun- eta hurbilgaiztasun-irudia eskaintzen dute, neurri handi batean beren izaera ofizialagatik eta egiten dituzten zeregin batzuk eginkizun publikoak direlako.
- Eginkizun administratiboen eta kirol hutsezkoen arteko desorekaren ondorioz, federazioek herritarren kolektiboaren imaginarioan duten presentziak behera egin du, eta erakunde hauek kirola sustatzeko zerbitzutik urrundutako maila batera baztertu ditu, kirolaren erregulazio-, kontrol- eta zigor-eginkizunetatik hurbilago dagoen maila batera, alegia.
- Kirolari federatuek federazioak urruneko erakunde administratibo gisa ikusten dituzte. Zentzu horretan, teknologia berriek, distantziak ezeztatu eta mundu federatuan parte hartzea erraztu beharrean, lehenago zegoen harreman pertsonala ezeztatu dute eta orain faltan botatzen da.
- Federazioek funts publikoak erabiltzen dituzte, eta horrek mesfidantza-giroa sortzen du herritarren artean. Era berean, gizartean irudi hobea ikusten da erakunde pribatuekin akordio komertzialak ezartzen dituzten federazioen inguruan.
- Komunikabideek lurralde-mailako kirol-federazioek gizartean duten irudirako duten garrantzia onartzen den arren, federazioek zailtasun handiak dituzte lorpenak erdiesten dituztenean komunikabideen interesa erakartzeko edo gauzatzen dituzten ekitaldi jakin batzuk komunikabideetan jasotzeko.
- Aldundiaren eta lurralde-federazioen artean giro ona dagoen arren, federazio guztiei ez zaiela arreta bera eskaintzen ikusten da. Dela beren neurriarengatik, dela beren modalitateagatik, federazio jakin batzuek hezkuntza-arloarekin lotuta duten potentziala estigmatizatuta dago, eta ezin dute askatasunez parte hartu eskola-kirolera bideratutako jardueretan.
- Udalak eta kirol-federazioak elkarrengandik urrunduta daude. Bi erakundeen artean kirol-ekitaldiak antolatzeke lankidetzak handiagoa egon beharko litzatekeela iradokitzen da.

3. Diagnostikoa eta etorkizuneko erronkak

Aurreko atalak Bizkaiko kirol-federazioen egungo egoeraren gaineko ezagutza-esparru zabala izateko lehengaia dira. Ezagutza hori bi iturri nagusitatik lortu da. Lehenik, kontsultatutako adituen iritzien analisia eta interpretazioa; eta bigarrenik, federazioen arduradunek azaldutako hausnarketen azterketa xehea, taldeko eztabaida-dinamiken bitartez Bizkaiko Lurralde Historikoko egungo eta etorkizuneko kirol federatuaren inguruan dituzten kezkak, arazoak, erronkak eta itxaropenak.

Atal honetan, ezagutza hori jaso nahi da, eta laburbilduta eskaini nahi dira Bizkaiko lurralde-federazioen alderdi sendo, ahulezia, mehatxu eta aukera nagusi gisa identifikatu diren gaiak. Azpimarratutako gaiek osatzen duten testuinguruan nahitaezkoa da datozen urteotan bi erronka handiri aurre egitea, eta era berean, erronka horiek hamar helburu estrategikotan jasotzen dira. Zalantzarik gabe, helburu anbiziotsuak dira, konplexuak eta premiazkoak, baina guztiak dira nolabait erabakigarriak kirol federatuaren eta Bizkaian esparru honekin historikoki lotuta dauden erakundeen etorkizunerako.

1. Bizkaiko kirol-federazio batzuk oso neurri txikian daude berrikuntzara bideratuta, garai berrietara egokitzea eta erakunde hauek datozen urteotan jorratu beharko lituzketen gai batzuk berraztertzea beharrezkoa den arren.
2. Federazioek barne-antolamenduekin lotutako zailtasunak dituzte beren eginkizunak esku-hartze esparru berrietara zabaltzeko, nagusiki denbora, baliabide ekonomikoak eta giza baliabideak falta zaizkielako.
3. Klubekiko menpekotasun handiegia dute ekiteko eta jendea erakartzeko, klubak baitira kirolarietara zuzeneko harremana dutenak.
4. Federazioen barneko funtzionamenduan laguntzeko belaunaldi-erlebeoa falta da. Zuzendaritzak nagusiki gizonek osatzen dituzte, eta emakumeek zuzendaritza-organoetan oso parte-hartze urria dute.
5. Federazioen funtzionamenduaren euskarria boluntario-sistema bat da, baina sistema hori gero eta ahulagoa da, eta gainera, exijitzeko aukera mugatzen du eta eragin negatiboa du kalitatean.
6. Sistema federatiboa burokratizatu egi dago, eta horren ondorioz, federazioak ez dira behar bezain egitura arinak, eta neurri batean, anakronikoak dira, eta horregatik, ezin dira ekimen pribatuarekin lehiatu.
7. Beren finantzaketa-ereduak diru-laguntza publikoetik menpekotasun handiegia du, eta federazioak autofinantzaketa-maila handiagoa izatea bultzatzen duten mekanismoak falta dira.
8. Ez dakigu zein diren kirol-federazioen lanari esker lortzen diren itzulkin sozioekonomikoa.

Debilitades

1. federazioen arduradunek ongi dakite publiko eta ekintza-esparru berrietara ireki behar dutela, dinamika berriak mantentzeko gai diren egiturak sortuz.
2. Kirol-modalitate batzuek kirol-esparru berrira egokitzea errazten dute, eta horrela, finantzaketa-bide berriak aurki daitezke.
3. Federazioak partzialki profesionalizatuz joatea erabakigarritzat jotzen da beren jarduerara bizirik mantendu eta garatzen jarraitzeko.
4. Kirol-federazioek beharrezkotzat jotzen dituzten kualifikazio-prozesuak hasteko moduko profil profesionalak barne hartu nahi dituzte beren egituretan.
5. ASFEDEBI federazioen lanean laguntzeko tresna ontzat jotzen da, baina sare horrek dinamizatu, erraztu eta ordezkatzeko duen potentziala optimizatu beharko litzateke.
6. Oro har, emakumeen kirol-jarduerarekiko sentsibilizatuta daude. Horren adierazgarri dira kirol-materiala eta jokoaren arauak kolektibo hobetara egokitzeko hartu diren neurri batzuk.
7. Oraindik datu zehatzik ez dagoen arren, ziur daude federazioek antolatzen dituzten kirol-jarduerak itzulkin ekonomiko eta sozial garrantzitsuak dituztela.
8. Federazioen eta kirol klubetara lana erabakigarria da Bizkaian eskola-kirola garatzeko; eta esparru horretan lan handia egiten dela eta sentsibilitate handia dutela ikusten da.

Fortalezas

1. Herritarren bizimoduan eta kirol-ohituretan aldaketak egon dira, eta horren ondorioz, lehiaketa-kirolarekiko joera murriztuz joan da, eta horrek federazioak arriskuan jartzen ditu, baita tradizionalki egin duten lana ere.
2. Administrazioaren aldetik lidergo handiagoa falta da zein eredutarantz egin behar den aurrera argitzeko, federazio-esparruan dituen inplikazioengatik.
3. Egun indarrean dagoen 2006ko Dekretuak hutsuneak ditu, eta horrek arau-haustek eragiten dituzte, zorroztzia delako eta, batzuetan, kirol-federazioen errealitateetik urrun dagoelako.
4. Federazioak erakunde pribatuak dira neurri batean, baina eginkizun publiko eskuordetuak betetzen dituzte, eta horrek zailtasunak eragiten ditu beren eginkizunak argitzeari eta beren finantzaketa-eredurik egokienari dagokienez.
5. Euskadiko konplexutasun politiko eta administratiboak gainjarpenak eta bateraezintasunak eragiten ditu arauketa-, administrazio- eta eskumen-arloetan, eta horrek erakunde desberdinen arteko lankidetzaz zailtzen du, bereziki euskal federazioen eta lurralde-federazioen artean.
6. Bizkaiko federazio-sistemaren barruko eragileen artean ez dago lankidetzarako mekanismorik, modu independentean eta helburu komunak adostu gabe funtzionatzeko joera gailentzen da.
7. Administrazioak interes desberdina du federazio batzuek eskola-kirolean presentzia eta inplikazioa izateari dagokionez. Horrek federazio horiek hazteko duten potentziala mugatu egiten du, eskola-kirolaren balio estrategikoagatik; izan ere, eskola-kirola kirol federatuaren etorkizunaren oinarria da.
8. Komunikabideei ez zaie interesatzen federazioek egiten duten lana, ezta haien lorpenak ere, eta horrenbestez, ez dute inolako eraginik, ez direlako hedabideen bitartez ezagutzera ematen, eta horrek federazioek gizartearen irudia kaltetzen du.

Amenazas

Oportunitades

1. Aisialdiko jardueratzat jotzen den kirol-jarduerara federazioentzat hazteko eta finkatzeko bide berri bat izan liteke, eta arlo horretan lan egin lezakete.
2. Aisialdiko txartela eta antzeko neurri berritzaileak estrategia egokiak dira federazioak eskaera berrietara egokitzea errazteko.
3. IKTek distantziak gaunditzea eta mundu federatuan esku hartzen duten eragile guztien parte-hartzea errazteko aukerak eskaintzen dituzte.
4. Kirolean kolektibo berriak sartu dira (helduak eta adineko pertsonak, emakumeak, urritasunak dituzten pertsonak, immigranteak...), eta horrek federazioek eskaintako zerbitzu eta jardueretan aldaketa-prozesuak bultzatzen ditu.
5. Emakumeek federazio-esparruan parte hartzea bultzatzen duen esparru politiko eta legeintza-arlo bat dago, baina sustapen hori naturaltasun handiagoarekin bizi dadila lortzeko mekanismoak artikulatu behar dira.
6. Kirol-klubek hurbileko lana egiten dute, eta etengabe, eta hori erabakigarria da kirol federatuaren funtzionamendurako, eta oinarri saihestezina eskaintzen du federazioen etorkizunerako.
7. Administrazioak federazioei balioespena eta babesa eskaini behar die, kirola sustatzeko interes komuna dutelako, eta gero eta lankidetzaz-dinamika zehatzagoan oinarrituz egin behar du.
8. Mass-media direlakoetan presentzia handiagoa izatea mesedegarria izan daiteke kirol-federazioek gizartearen irudiarentzat.
9. Tokiko interesek gero eta interes handiagoa dute askotariko kirol-ekitaldiak antolatzeko, eta federazioek ekitaldi horietan parte har lezakete.

1. erronka: Bizkaiko kirol-federazioek posizio lehiakorragoa lor dezatela, egungo gizartearen aldaketei eta eskaera berriei erantzun ahal izateko.

Erronka hau lortzeko honako helburu hauek planteatu dira:

O.1.1. Merkatu-nitxo berriak identifikatzea eta Bizkaiko kirol-federazioak esku-hartze esparru hauetan sartzeko beharrezkoak diren ekintzak planifikatzea

- Kirol-federazio bakoitzean analisi-prozesuak hasi eta sistematizatzea aisialdi gisa ikusten den kirolaren eta federazio-sarerako estrategikoak izan litezkeen beste ekintza-esparru batzuen aukerei buruz, itzarri gabeko eskaera osatzen duten kolektibo berrien interesa identifikatuz.
- Bizkaiko Foru Aldundiaren eta Bizkaiko lurralde-federazioen arteko hausnarketa- eta eztabaida-dinamikak bultzatzeko beharrezkoak diren neurriak artikulatzea, federazioak identifikatu diren esparru berrietara zabaltzea errazten duten neurriak adosteko.
- Topaketa-, hausnarketa- eta truke-esparruak sortzea Bizkaiko kirol-federazioen artean, aldaketetara irekitzeko prozesua errazten duten ekimenak, esperientziak eta proiektuak komunean jartzeko.
- Informazio- eta prestakuntza-ekintzak edo/eta -prozesuak bultzatzea merkatu-nitxo berrien potentzialtasunei, beren *output*-ei eta Bizkaiko kirol-federazioen etorkizunerako duten balio estrategikoari buruz kontzientzia hartzea bultzatzeko.
- Lurralde-federazioek berrikuntzarekin, ekintzailatzarekin eta balio-sorkuntzarekin lotutako gaien inguruko prestakuntza-dinamiketan parte har dezatela bultzatzea, kirolaren testuinguru berrian estrategikoki koka daitezen.

O.1.2. ASFEDEBIk Bizkaiko Kirol-federazioen Elkarte gisa bete behar duen papera argitzea.

- o Euskadiko nahiz Estatuko gainerako eremuetako edo nazioarteko beste Federazio Elkarte batzuen funtzionamenduaren dinamika eta osaketa analizatzea.
- o Lurralde-federazioekin edo haien artean hausnarketa-prozesu adostu bat hastea, ASFEDEBIk Bizkaiko Federazio Elkarte gisa bete behar duen papera argitzeko, izan behar dituen eginkizunak, eskubideak eta betebeharrak mugatuz, eta baliabide gutxiago dituzten federazioei lehentasuna emanez, beren zerbitzuen hartzaille gisa.
- o Federazio bakoitzean, kasuan kasuko hausnarketa-prozesu baten ondoren, ASFEDEBIk zerbitzu komunak errazteko erakunde gisa onartzea nahi diren eginkizunak estandarizatzea.
- o ASFEDEBIri federazioen eskaerei behar bezala erantzuteko beharrezkoak diren baliabideak hornitzea.
- o Ebaluazio-protokolo bat ezartzea, aldizka ASFEDEBIk egiten duen lanaren inguruko ekarpen eta hobekuntza-arlo nagusiak baloratzeko.
- o Federazioen eta Bizkaiko Foru Aldundiaren artean modu bateratu eta adostuan mugatzea ASFEDEBIren karguak berritzeko formulak, hautespen-formulak, etab.

O.1.3. Federazio-sarea berregituratzeko prozesu bat hastea, kirol federatuaren egitura eta kargu batzuk profesionalizatuz eta Bizkaiko kirol federatuaren garapenak berezko dituen boluntariora-dinamikak indartuz

- o Boluntarioraren garapena sustatzen eta babesten duen lege-esparru baten erreforma bultzatzea, fenomeno honek egungo gizarteetan duen kontzepzioan eta garapenean egon diren aldaketetara egokituz.
- o Herritarrek kirol-arloko boluntarioraren arloan parte hartzea bultzatzen duten neurrien ezarpena babestea (pizgarri fiskalak, akademikoak edo profesionalak, era askotakoak).
- o Federazioen egituretatik boluntarioraren kultura sustatzea kirolarien artean, kirolean diharduten pertsonen ibilbide luzean zehar eginkizun desberdinetako jarduera proiektatuz.
- o Boluntarioei gutxieneko prestakuntza bat eskaintzea, gutxieneko kalitate-estandar batzuk betetzen direla bermatzeko.
- o Kirol federatuaren arloan prestakuntza duten pertsonak sartuz joatea bultzatzea (batik bat Heziketa fisikoko eta Irakaskuntzako lizentziatura dutenak), baita beste profesional batzuk ere, ez derrigorrez kirolaren esparrukoak, negozio-nitxo berriak irekitzeko, jarduera-esparru berriak lortzeko eta publiko berriak erakartzeko.
- o Administrazioetik federazio-egituren profesionalizazio-prozesuak hastera bideratutako laguntza ekonomikoen erabilpena sustatzea, eta prozesu horien bitartez lortu diren hobekuntzen ebaluazio publikoa egitea.

O.1.4. Federazio-estamentu desberdinei dagozkien eginkizunak mugatzea, kirolaren aldeko lankidetza-estrategiak bultzatuz.

- o Bizkaiko Foru Aldundiak Kirolaren Plan estrategiko bat garatzea Bizkaiko kirol estrategikoaren helburuak eta lurralde-federazioetarako dituzten inplikazioak mugatzeko, datozen urteotara begira.
- o Bizkaiko lurralde-federazioek egiten dituzten zeregin publikoak berraztertzea, kirolaren egungo errealitatea eta herritarren eskaera berriak kontuan hartuz, Euskadin gai honen inguruko eztabaida bat hasteko eta gero indarrean dagoen Dekretua erreformatzea eskatzeko, egokia bada.
- o Bizkaian kirolaren arloan parte hartzen duten eragileen eginkizunak argitu eta koordinatzea, bai eskola-kirolari eta kirol federatuari dagokionez, bai parte-hartzera bideratutako kirolari dagokionez.
- o Dauden koordinazio-mekanismoak optimizatzea euskal eta lurralde federazioen arteko eginkizunen gainjarpena edo eskumen-gatazkak ezabatu edo minimizatzeke.
- o Bizkaiko Foru Aldundiak federazioei exijitzen dizkien errekerimendu administratiboak malgutzea eta IKTen erabilpena optimizatzea egungo administrazio-prozedurak arintzeko.
- o Kirol-modalitate bereko kirol-federazioek Lurralde Historiko desberdinetakoak izatearekin lotuta lankidetzan aritzeko dituzten zailtasunak minimizatzeke beharrezkoak diren neurriak artikulatzea.
- o Lurralde-federazioen eta maila desberdinetako erakunde publikoen artean lankidetza-estrategien bitartez erdietsi nahi diren helburu komunak adostea, erakundeek garatzen dituzten kirol-politikei jarraitutasuna eta koherentzia emateko eta konektatzeko, Bizkaiko biztanleriaren kirol-ohituren finkapena eragiteko. Erronka hau bereziki presazkoa da tokiko erakundeen esparruan, bereziki udalen, kirolaren udal erakundeen, heziketa zentroen eta bestelako kirol-eragile publiko eta lokalen kasuan.
- o Iritziak hurbiltzea eta interes komuneko espazioak sortzea, sektore pribatuko kirol-erakundeekin (irabazi-asmoa dutenekin nahiz irabazi-asmorik gabekoekin) negozio-ildo berriak sortzeko.
- o Bizkaiko lurralde-federazioetatik hitzarmenaren kultura bultzatzea kirolaren sektoreko eta beste sektore batzuetako eragileekiko harremanak dinamizatzeke.
- o Elkarrizketa- eta hausnarketa-esparruak sortzea kirol egokituaren eremuan lankidetza-prozesuak hasi eta indartzeko beharra duten ekintza-arloak identifikatzeko.

O.1.5. Federazioen eginkizunen garapen ezin hobea ahalbidetzen duten eta Bizkaiko kirol federatuaren etorkizuna bermatzen duten finantzaketa-mekanismo berriak berrikusi eta ezartzea.

- o Administrazioetik, bere maila desberdinetan, diruzkoak ez diren finantzaketa publikoko formulak erabiltzea, adibidez, tokien lagapena, baliabideak, langileria, federazioen eginkizunak barne hartzen dituzten azpikontratazioak, etab.
- o Administrazioetik kirol-federazioei zuzendutako diru-laguntzak esleitzeko irizpideak berrikustea, Bizkaiko lurralde-federazioen aukera desberdinen aurreko baliokidetzaren printzipioa babestuz.
- o Kirol-federazioek beren autofinantzaketa-ahalmena areagotzen duten diru-sarrerak iturri berriak eskuragarri izateko beharrezkoak diren legegintza-neurriak artikulatu daitezela aldarrikatzea.
- o Bizkaiko lurralde-federazioek finantzaketa-bide berrien bilaketan jarrera proaktiboa izatea eta nekez mantentzeko lehenagoko ereduak gainditzea beharrezkoa dela ulertzea.
- o Kirol-federazioetatik finantzaketa-bide potentzial berriak analizatu eta mugatzeko ahalegina egitea, esku-hartze esparru berrietara irekitzeko eta arlo honetan kolektibo interesdun berriak sartzeak eskaintzen dituen aukerak ikusita.
- o Prestakuntza-dinamika egokien bitartez, ezagutzaren bitartez eta Bizkaiko lurralde-federazioen artean babesa bilatzeko teknikak martxan jarri.
- o Federazio bakoitzak aisialdiko txartelak finantzaketa-iturri gisa dituen potentzialtasunak eta abantailak aztertzea, edo baliabide hori dagoeneko martxan jarri duten federazioetan txartel horren erabilpena optimizatzea.
- o Lurralde-federazioek irismen desberdineko kirol-ekitaldi publiko eta pribatuaren antolamenduan duten papera aldarrikatzea, diru-sarrerak lortzeko iturri potentzial gisa, bereziki Udalekiko lankidetzaren handiagoa sustatuz.
- o Kirol-federazioek merchandising produktuen katalogoak sortu edo zabaltzea.
- o Lurralde Historiko desberdinetako federazioen arteko lankidetzaren bide posibleak aztertzea.

O.1.6. Kolektibo txikien edo sortu berrien parte-hartzea bultzatzera bideratutako ekintzak sustatzea

- o Bizkaiko kirol-federazioak emakumeek kirolean oro har eta zehazki kirol federatuan parte hartzea bultzatzeko lan egitearen garrantziaz ohar daitezela bultzatzen jarraitzea.
- o Administrazioetik neurri zehatzak hartzea emakumeek kirol federatuan aritzea bultzatzen jarraitzeko (laguntzak edo diru-laguntzak kirol-materiala egokitzeko; generoaren ikuspuntuari dagozkion Jokabide Onen sariak sortzea).
- o Lankidetzaren dinamika ezartzea inplikaturako eragileen artean, emakumeek beren bizitzan zehar kirolean jarraitzea bultzatzeko bideak garatzeko, eta horrela, kolektibo horrek kirola uzteko erabakia hartzen duten kasuak minimizatzea.
- o Emakumeak kirolean aritzea bultzatzen duten alternatibak proposatzea, materialak lortzeaz haraindi, kolektibo honek etapa desberdinetan dituzten lehentasunetara ahal bezain ongi egokitzeko.
- o Espezifikoari emakumeen eliteko kirol-baldintzak berdintzera bideratutako neurriak bultzatzea, bai kirolaren arloan, bai arlo ekonomikoan.
- o Administrazioetik urritasunak dituzten pertsonentzako arreta espezializatuko ekintza koordinatuak bultzatzea kirol egokituarekin lotutako Jokabide Onen sariak edo laguntzak artikulatuz.
- o Lurralde-federazioek kirol federatuaren bitartez urritasunak dituzten pertsonen inklusioaren inguruko prestakuntza-prozesuetan parte hartzea sustatzea, eta arlo horretan arrakasta-esperientzia berritzaileak ezagutzera ematea.
- o Federazio bakoitzak urritasunak dituzten pertsonak beren eskaintzak eta kirol-zerbitzuak kolektibo horren beharretara egokituz integratzen laguntzeko dituen benetako aukerak aztertzea.
- o Kirol Egokituaren Federazioaren eta arlo horretan zerbitzuak eskaintzen dituzten lurralde-federazioen ekintza-esparruak eta papera argitzea, koordinazio handiagoa lortzeko, eta horrela, urritasunak dituzten pertsonen eskaintzako kirol-zerbitzuak hobetzea.
- o Kirol Egokituaren Federazioa gainerako lurralde-federazioen funtzionamenduan barne hartzea bultzatzea, barneko komunikazioa eta lankidetzaren sustatzeko.
- o Familiak kirol-federazioentzat kolektibo interesgarri gisa eskaintzen dituen aukerak aztertzea, eskola-kiroleko ikusle gisa betetzen duen paperaz haraindi.
- o Immigranteen kolektiboak federazioen kirol-eskaintzaren hartzailerik bizi diren pertsonen interes estrategikoa eta lan horrek gizartearen izan lezakeen eragina analizatzea, eta horrela, federazioek beste administrazio-erakunde batzuen interesekin bat egitea, honakoenekin,

2. erronka. Bizkaiko kirol-federazioek gizartean duten irudia hobetzea, baita Bizkaiko Foru Aldundiarekin duten komunikazioa, federazioen artekoa eta federazioen eta kirolari eta herritarren artekoa ere.

O2.1. Komunikazio Plan integral bat diseinatu eta martxan jartzea, Bizkaiko kirol-federazioen eta kirol federatuan parte hartzen duten eragileen arteko komunikazioa bultzatzeko, eta herritarrei gauzatutako ekintzen berri ematea.

- o Komunikabide desberdinen bitartez irudi argiagoa eskaintzea federazioek egiten duten lanari buruz, kirolaren sustapenarekin gehiago erlazionatuz kontrolatu eta zigortzeko neurriekin baino.
- o Kirol-modalitate guztien kirol-espirtua eta hezkuntza-potentziala transmititzea, federazio jakin batzuk isolatzen dituzten estigmak ezeztatzeko.
- o IKTak erabiltzea kirolariekin eta herritarrekin, oro har, hurbilekoagoak diren komunikazio ireki eta iraunkorrak garatzeko, hedabide tradizionaletikiko menpekotasuna minimizatuz, eta herritar guztiengana iristeko.
- o IKTek kirol federatuan inplikaturako eragileekiko (ASFEDEBI, lurralde-federazioak, kirol-klubak eta gainerako agenteak) komunikazio-dinamika berriak sortzeko eskaintzen dituzten aukerak optimizatzea. Zehazki, baliabide hauek Foru Aldundiaren eta Bizkaiko lurralde-federazioen artean komunikazio errazagoa, eraginkorragoa eta hurbilekoagoa lortzeko erabiltzea.
- o Modu arrakastatsuagoan ezagutzera ematea federazioek funts eta baliabide publikoak erabiltzean duten gardentasuna, baita erakunde pribatuekiko harreman komertzialetan dagoen argitasuna ere.
- o Kirol-federazioek kirol federatuen bitartez gutxiengo kolektiboak (adibidez, urritasunak dituzten pertsonak) gizarteratzea bultzatzeko egiten duten lana balioestea, eta emakumeek kirol federatuan parte har dezatela bultzatuz generoaren ikuspuntutik aukera-berdintasuna lortzeko egiten duten ekarpena ere balioestea.
- o Kirol federatuko genero-berdintasunaren inguruko politikekin lotutako legegintza-aldaketa ororekin aldez aurretiko komunikazio-kanpainak martxan jartzea, federazio-erakundeak neurri horien zentzuaz eta onurez sentsibilizatzen.

O2.2. Federazioen artean topaketa-espazioak sortzea harreman pertsonalak eta profesionalak hobetzeko.

- o Federazioen artean topaketa fisikoak izateko espazioak prestatzea, kolektiboaren inguruko kontzientzia eragiteko, beren arduradunen arteko harremanak hobetzeko, eta horrela, elkarrekin lan egiteko dinamikak errazteko, sinergiak sortzeko eta dauden baliabideak optimizatzeko.
- o Etengabeko kontaktu-mekanismoak eta Interneten bidezko lankidetzak lana erraztea IKTen bitartez.
- o Lurralde-federazioen artean eztabaidatzeko, hausnartzeko eta jokabide onak komunean hartzeko espazioak antolatzea bultzatzea, pizgarri gisa eta kirol federatuen aurrera jarraitzeko erreferentzia-esparru egokiak eskaintzeko.
- o Federazio desberdinen artean "kolektibo" kontzientzia finkatzea, zailtasun eta interes berak dituzten kolektibo kontzientzia, hain zuzen, eta egiten duten lana Bizkaian kirola dinamizatzeko funtsezkoa dela ulertzea.

O.2.3. Bizkaiko kirol-federazioek gizartean duten eragina areagotzea eta Bizkaian dagoeneko gauzatzen diren kirol-ekintzen bitartez dagoeneko lortu den eragina ikustera ematea.

- o Gizarte-sareak eta komunikabide digitalen gizartean duten irismena aprobetxatzea gizartean presentzia handiagoa lortzeko eta federazioek egiten duten lanaren inguruko irudi argiago eta eguneratuago bat eskaintzeko.
- o Erakunde publikoen babesa lortzea komunikabideek gai hauekin lotuta interes handiagoa izan dezaten: kirol-ekitaldiak egitea, marka berriak plazaratzea, eskola-kirolak gizartean duen irismena, emakumeen parte-hartzea eta lorpenak, urritasunak dituzten pertsonen kirol-jarduerak eta, oro har, federazioek kirol-esparruan betetzen duten papera.
- o Federazioen eta kirolari federatuen eta federatu gabeen, eskola-kiroleko kirolarien eta haien familien eta herritarren arteko komunikazio-kanalak daudela bermatzeko estrategia egokiak diseinatu eta martxan jartzea.
- o Aldizka federazioek kirolaren, gizartearen eta hezkuntzaren arloetan egiten duten lanaren oihartzuna zabaltzera bideratutako ekitaldiak antolatzea.
- o Irabazi-asmorik gabeko erakunde pribatu gisa, ekintza solidarioekin, ongintzazkoekin eta komunitate-arloko garapenera bideratutakoekin lankidetzan arituz, beren Gizarte-erantzukizuneko adarra optimizatzea, Bizkaiko kirol-federazioen gizarte-itzulkinak ezagutzera emateko.
- o Federazioek egiten duten lanak eragiten dituen itzulkin sozioekonomikoen adierazleen erregistroaren protokolo bat sortzea, Administrazioaren babesarekin lurralde-federazio bakoitzaren eragin sozioekonomikoaren eboluzioa eta jarraipena bideragarria izan dadin.

O.2.4. Harreman instituzionalak hobetzea.

- o Komunikazio-bideak ezartzea eragileen arteko eta federazioen arteko lankidetzak handiagoa lortzeko edo/eta egungo lankidetzak hobetzeko.
- o Sektore publikoko eta pribatuko erakundeak eta klubak eta lurralde-federazioen arteko harremanak indartzea.
- o Hitzarmenaren kultura bultzatzea federazioen eta beste sektore batzuetako eragileen arteko harremanak dinamizatzeko.
- o Dagoeneko lurralde-federazioen eta euskal federazioen artean dauden koordinazio-mekanismoak hobetzea, dagozkien eginkizunak argituz, simetriak balioetsiz eta funtzionamendu-ereduetan ahalik eta homogeneotasunik handiena bultzatuz, lurralde-arteko lankidetzak lortzeko.

4. Bibliografia

Bauman, Z. (2007). *Vida de consumo*. Madril: Fondo de Cultura Económica.

Bauman, Z. (2010) *Mundo Consumo*. Bartzelona. Paidós.

Centro de Investigaciones Sociológicas (CIS) (ed.) (2000). *Los hábitos deportivos de los españoles*. Estudio, 2397. http://www.cis.es/cis/export/sites/default/-Archivos/Marginales/2380_2399/Es2397.pdf

Deloitte. S.L. (2009). *Kirol ohiturei buruzko inkesta Euskal Autonomia Erkidegoan (EAE)*. Bilbo: Eusko Jaurlaritza. Kultura Saila. Kirol Zuzendaritza.

García Ferrando, M. (2006). *Postmodernidad y deporte: entre la individualización y la masificación: encuesta sobre hábitos de los españoles 2005*, Madril: Hezkuntza, Kultura eta Kirol Ministerioa. Kirol Kontseilu Gorena.

García Ferrando, M. eta LlopisGoig, R. (2010). *Ideal democrático y bienestar personal. Encuesta sobre los hábitos deportivos en España 2010*, Madril: Hezkuntza, Kultura eta Kirol Ministerioa. Kirol Kontseilu Gorena.

Eusko Jaurlaritza (2011) *AKTIBILI Jasangarritasun Txostena*. Hemen dago eskuragarri:

http://www.ecoeuskadi2020.net/pdf/es/aktibili_informe_de_sostenibilidad.pdf
(2012/06/01)

Eusko Jaurlaritza (2011) *AKTIBILI Ekintzarako esparrua 1.0 Bertsioa*: Hemen dago eskuragarri:

https://www6.euskadi.net/r46-keeduk/es/contenidos/informacion/kiroleskola/es_kirolesk/adjuntos/Aktibili_marco_para_la_accion_version_0.1.pdf (2012/06/01)

Espainiako Gobernua. 10/1990 Legea, urriaren 15ekoa, Kirolari buruzkoa, Estatuko Aldizkari Ofiziala (BOE), 249 zk., 1990eko urriaren 17koa, 30.397 - 30.411 orrialdeak.

Eusko Jaurlaritza. 14/1998 Legea, ekainaren 11koa, Kirolari buruzkoa, Euskal Autonomia Erkidegokoa. Estatuko Aldizkari Ofiziala, 315 zk., 2011ko abenduaren 31koa, 147.138 - 147.182 orrialdeak.

Eusko Jaurlaritzak. 16/2006 Dekretua, urtarrilaren 31koa, Euskadiko Kirol Federazioei buruzkoa. Euskal Herriko Administrazioaren Aldizkari Ofiziala, 31 zk., 2006ko otsailaren 14koa, asteartea, 2.580 – 2.647. orr.

Eusko Jaurlaritzak. Kultura Saila (ed.). (2003). *Kirolaren Euskal Plana*. Vitoria-Gasteiz. Eusko Jaurlaritzako Argitalpenen Zerbitzua.

Eusko Jaurlaritzak. Kultura Saila. Kirol Zuzendaritza Nagusia (ed.). (2009). *Kirol ohiturei buruzko inkesta Euskal Autonomia Erkidegoan (EAE)*. Vitoria-Gasteiz: Eusko Jaurlaritzaren argitalpenak.

Eusko Jaurlaritzak. Kultura Saila. Kultura, Gazteria eta Kirol Sailburuordetza. Kirol Zuzendaritza (2012). *Euskal federazioen egoerari buruzko azterlana*. Eusko Jaurlaritzaren argitalpenak.

Ispizua, M. (2005): “*Los hábitos deportivos y el deporte de participación en los umbrales del siglo XXI.*” Hemen: Solar, Luis. (2005). *Deporte Gestión y municipio*. Grada Sport- ISBN: 978-84-935466-7-0

Junta de Andalucía (2009). *Hábitos y actitudes de la población andaluza ante el deporte*. Sevilla: Junta de Andalucía.

Puig, N. & Heinemann, K. (1991). El deporte en la perspectiva del año 2000. *Papers*, 38, 123-141.

San Salvador del Valle, R. & Monteagudo, M.J. (2012) Deporte y políticas. Innovación socialmente responsable y sostenible. *XII Congreso AEISAD Responsabilidad social, ética y deporte*, Donostia-San Sebastián, urriak 25-27.

5. Eranskinak

1. eranskina

Kontsultatutako kanpoko adituak

1.1 Sakoneko elkarrizketen bitartez kontsultatu diren adituak

Jarraian, ikerlan honetarako berariaz prestatu den elkarrizketaren protokoloa jaso duten adituen izenak zerrendatu dira. Era berean, azterlana egin den unean bakoitzak betetzen duen kargua eta sakoneko elkarrizketaren data jaso dira.

Aditua	Kargua	Elkarrizketaren eguna
Carlos Lasa	ASFEDeBIren presidentea	2012/06/01
Juan Carlos Soto	Kirol-federazioen abokatua	2012/06/05
Carmen Braun	Bizkaiko Eskubaloien Federazioaren presidentea	2012/06/07
Kepa Odriozola	Guedan – Kirol-zerbitzuen enpresa	2012/06/12
José Ramón Garai	Eusko Jaurlaritzako Kirol zuzendari ohia	2012/05/31
Asier Intxausti	Bizkaiko Lurralde-federazioen arduraduna. Kirol eta Gazteria Zuzendaritza Nagusia. Bizkaiko Foru Aldundia	2012/06/11

1. 2 Adituekin elkarrizketarako erabili den gidoia

1. blokea. Bizkaiko herritarren kirol-ohituren aldaketa

- Zure ustez, azken urteotan aldaketa garrantzitsuak egon dira bizkaitarren kirol-ohituretan? Erantzuna baiezkoa bada, zein dira, zure ustez, aldaketarik garrantzitsuenak? Federazioetan eragina dutela uste duzu? Eta zuk ordezkatzan duzun federazioan? Nola?
- Kontatu zein diren zure federazioaren helburuak edo jarduera-esparruak. Zure ustez, lehen aipatu diren aldaketek helburu horiek alda ditzakete?
- Zure federazioak jardueraren bat gauzatzen du kirol ez-federatuaren jardueraren esparruan? Zein? Zure ustez, federazioek garatu beharko luketen lan-ildo bat da? Zergatik? Zer abantaila edo/eta desabantaila eragiten ditu?
- Zer iritzi duzu kolektibo txikien kirol-jarduerari buruz, hala nola urritasunak dituzten pertsonen kasuan? Zein da kolektibo horren egoera edo presentzia zure federazioan? Nola baloratzen duzu zure jarduera gizarteratzearen ikuspuntutik? Zentzu honetan zerbaite gehiago egin nahiko zenuke? Zein zailtasun ikusten dituzu?
- Zein presentzia du emakumeen kirol-jarduerak ordezkatzan duzun federazioan? Egoera hau arazotsutzat jotzen da? Zer deritzozu instituzioetatik (EJ eta BFA) emakumeen eta arteko berdintasuna bultzatzeko egiten ari denari? Instituzioetatik zentzu honetan neurriren bat hartu da? Eta federazioetatik? Eta zurean, zehazki?

2. blokea. Euskal kirol-sistemak eta bere arauketa-esparruak Bizkaiko kirol-federazioetarako dituen inplikazioak

- Euskadiko kirol-sistemaren bereizgarri bat da gure lurraldeen errealitatearen ondorioz konplexutasun handia dagoela eta esparru guztietan ikusten dela (legegintza-arloan, arlo ekonomikoan, administratiboan, etab. eta kudeaketan ere eragina du). Zure ustez, federazioen kasuan egoera honek eraginen bat dauka?
- Besteak beste, egia da Euskadin eta Bizkaian federazio ugari ditugula. Zer abantaila edo/eta desabantaila eragiten ditu egoera horrek? Zure federazioaren kasuan, egoera horrek eragozpenen bat eragiten du? Zein? Nola konpon liteke?

- Gaur egun federazioen artean koordinazio ona dagoela esango zenuke? (Autonomikoekin, Bizkaikoen artean, beste lurraldeetakoekin...). Zergatik? Zer egin behar da egoera hau hobetzeko?
- Zure federazioak zein eragilerekin izaten ditu harremanak normalean zure lana egiteko? Egoera hau nolabait aldatuko litzateke? Zer beharko litzateke aldaketa hau lortzeko?
- Zure ustez, 2006ko Dekretua mesedegarria izan da federazioentzat? Eta nola lagundu du federazioen eginkizunak, erantzukizunak eta eskubideak argitzen? Eta zure federazioaren kasuan?

3. blokea. Bizkaiko federazioen egoera, egungo arazoak, erronkak eta etorkizunerako erronkak.

- Zure ustez, zein dira Bizkaiko federazioen alderdi sendoak edo positiboak gaur egun?
- Eta arazorik larrienak? Eta zure federazioaren kasuan?
- Zer egin beharko litzateke egoera hau hobetzeko? Zer paper dute federazioek hobekuntza horiek lortzearen harira? Nola lor liteke? Zer beharko litzateke horretarako?
- Eta zure federazioan? Zer alderdi hobetuko zenuke? Nola lor liteke? Zer beharko litzateke horretarako?
- Zure ustez, prestakuntza/birziklapena lagungarria izan liteke hobekuntza horiek lortzeko? Zure ustez, inplikaturako pertsonen neurri positibo bat irudituko litzaieke eta parte hartzeko prest egongo lirateke? Prestakuntzaren zein alor lehenetsiko zenituzke?
- Zein da, zure ustez, herritarrek federazioen inguruan duten irudia? Zergatik? Zerbait aldatu beharko litzateke? Nola lor liteke?

2. eranskina

Bizkaiko kirol-federazioekin antolatutako eztabaida- taldeak

2.1. Parte-hartzea eta bileren egunak

FEDERAZIO ERTAINAK (2012/06/25)	BERTARATUAK (4)	EZ DIRA JOAN (6)
	Hipika	Judoa
	Boleibola	Tenisa
	Neguko kirolak	Herri Kirolak
	Golfa	Xakea
		Tiro olinpikoa
FEDERAZIO HANDIAK (2012/06/26)	BERTARATUAK (7)	EZ DIRA JOAN (3)
	Saskibaloia	Kirol egokitua
	Eskubaloia	Mendia
	Igeriketa	Futbola
	Gimnasia	
	Txirrindularitza	
	Atletismoa	
	Euskal pilota	
OSO FEDERAZIO TXIKIAK (2012/06/27)	BERTARATUAK (5)	EZ DIRA JOAN (7)
	Automobilismoa	Borroka eta samboa
	Beisbola	Piraguismoa
	Halterofilia	Aireko k.
	Petanka	Arku-tiroa
	Boxeoa	Motoziklismoa
		Mahai-tenisa
		Esgrima
FEDERAZIO TXIKIAK (2012/06/28)	BERTARATUAK (7)	EZ DIRA JOAN (6)
	Karatea	Hockeya
	Arrauna	Urpeko jarduerak
	Triatloia	Errugbia
	Arrantza	Padela
	Patinajea	Surfa
	Taekwondo	Bela
	Bola-jokoa	
BESTE FEDERAZIO BATZUK (2012/07)	EZ DIRA JOAN BAINA EMAILEZ PARTE HARTU DUTE	
	Tiro olinpikoa	
	Kirol egokitua	

2.2 Bizkaiko kirol-federazioetako arduradunekin egindako eztabaida-taldeetarako gidoia

1. blokea: Herritarren kirol-ohiturak

Lehenengo blokean, Bizkaiko herritarren kirol-ohituretan egon diren aldaketak jorratuko ditugu. Partaideek gai zehatz batzuen inguruan dituzten iritzia jasoko ditugu, hala nola hauen ingurukoak: kirol-jarduera oro har, jarduera federatua, bere egungo joerak, zentzu honetan egon diren aldaketak, zein eragin izan dituzten federazioetan azken urteotan, kolektibo jakin batzuen parte-hartze maila, adibidez, urritasunak dituzten pertsonen kolektiboarena, emakumearena, etab. Horretarako, ondorengo galdera orokor hauek hartuko ditugu abiapuntu gisa.

- Zein izan dira azken urteotan bizkaitarren kirol-ohituretan egon diren aldaketarik garrantzitsuenak?
- Zer eragin izan dute aldaketa horiek kirol-federazioetan?
- Administrazio-mailan, maila teknikoan eta parte-hartzearen arloan, nolakoa da emakumeen eta urritasunak dituzten pertsonen integrazioa kirol-federazioen munduan?

2. blokea: Kirol-federazioak legegintzaren arlotik

Euskadiko kirol-sistemaren bereizgarri bat da gure lurraldeen errealitatearen ondorioz konplexutasun handia dagoela eta esparru askotan ikusten dela, hala nola legegintza-arloan eta arlo ekonomikoan. Ondorioz, Bizkaiko kirol-federazioen administrazio eta kudeaketa lanari buruzko bigarren bloke bat planteatuko dugu. Hainbat gai jorratuko ditugu, besteak beste euskal kirol-sistemaren egitura espezifikoak, bere araugintza-esparrua, komunikazioa eta lankidetzaren lurralde-federazioen artean, legegintza-arloak eragiten dituen arazoak eta erraztasunak, federazioen munduan esku hartzen duten eragileen arteko elkarrekintza, eskola-kirolaren egoera oro har, etab. Horrela, hiru galdera planteatuko ditugu partaideek hitz egin dezatela bultzatzeko.

- Zure ustez, Euskadiko lurralde-federazioei esparru politiko konplexu bateko zailtasun administratiboak transmititzen zaizkie?
- Nolakoa da Bizkaiko kirol federatuaren sisteman parte hartzen duten eragileen arteko komunikazioa?
- Zein da kirol-federazioek kirolaren egungo eskola-ereduan betetzen duten papera?

3. blokea: Federazioen egungo egoera eta etorkizuneko ildoak

Hirugarrenik, Bizkaiko kirol-federazioen eguneroko lanera itzuliko gara, beren egungo benetako egoerara hurbiltzeko, beren benetako arazoak, dituzten zailtasunak, aurkitzen dituzten aukera berriak, etorkizunera begira dituzten erronkak, etab. ezagutzeko. Berriro ere, gai hauei heltzeko, sarrera gisako galdera batzuk planteatuko ditugu.

- Zer irudi du jendeak Bizkaiko kirol-federazioei buruz?
- Zein dira Bizkaiko kirol federatuaren sistemaren alderdirik sendoenak? Eta ahulenak?
- Zer alderdi hobetu beharko lirateke kirol-federazioek beren eguneroko lanean aurkitzen dituzten zailtasunak arintzeko?

3. eranskina

Bizkaiko kirol-federazioen eragina gizartean

3.1 Bizkaiko kirol-federazioek gizartean duten eraginari buruzko galdera-sortan parte hartu duten federazioen zerrenda

Gizarteko eraginari buruzko galdera-sorta (2012/11/06)	
Xakea	
Saskibaloia	
Eskubaloia	
Beisbola	
Boxeoa	
Txirrindularitza	
Kirol egokitua	
Aireko kirolak	
Neguko kirolak	
Futbola	
Gimnasia	
Golfa	
Halterofilia	
Hipika	
Karatea	
Borroka eta samboa	
Patinajea	
Euskal pilota	
Arrantza	
Piraguismoa	
Errugbia	
Taekwondo	
Tenisa	
Tiro olinpikoa	
Parte-hartzea guztira	% 55,5
Federazio-kopurua guztira	45
Jasotako erantzun-kopurua	25

3.2 Bizkaiko kirol-federazioen eragina gizartean galdera-sorta

Indicadores / Adierazleak	2009	2010	2011	2012
Nº total de licencias / <i>Lizentzia kopurua guztira:</i>				
Nº de licencias Mujeres / <i>Emakumezkoen lizentzia kopurua:</i>				
Nº de licencias Hombres / <i>Gizonezkoen lizentzia kopurua:</i>				
Nº de competiciones del calendario oficial / <i>Egutegi ofizialeko lehiaketa kopurua:</i>				
Nº de participantes en deporte escolar / <i>Eskola kiroleko parte hartzaile kopurua:</i>				
Actividades no federadas / <i>Federatu gabeko jarduerak:</i>	2009	2010	2011	2012
Nº de eventos organizados al margen del calendario oficial / <i>Egutegi ofizialetik kanpo antolatutako ekitaldi kopurua:</i>				
Nº de programas o actividades para la familia / <i>Familiantzako programa edo jarduera kopurua:</i>				
Nº de Tarjetas recreativas / <i>Kirol-txartelen kopurua:</i>				
Personas con discapacidad / <i>Desgaitasunak dituzten pertsonak:</i>				
¿Participan en vuestros programas personas con discapacidad? (Marcar con una X) <i>Hartzen dute parte zuen programetan desgaitasunak dituzten pertsonak? (Markatu X batez)</i>				
En caso afirmativo indicar el número de personas con discapacidad que han participado / <i>Erantzuna baiezkoa bada, adierazi desgaitasunak dituzten zenbat pertsonak hartu duten parte:</i>	2009	2010	2011	2012
OBSERVACIONES: / OHARRAK:				

BizkaiLab

